ANUL XXXVIII - Nr. 62/63. IUNIE-NOIEMBRIE 1989

Carpaţii

Director: Aron Cotruş † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL. Redactor: Traian Popescu

CENTENARUL EMINESCIAN LA ARME FRATI ROMANI

'A împlinit în acest an centenarul morţii lui Mihail Eminescu 1889-1989, bardul suferinţelor şi virtuţilor naţionale, vizionarul României Mari.

Exilul românesc a vibrat de emoţie şi entuziasm în a sărbători evenimentul, Eminescu reprezentând culmea gândiri româneşti, fiind cum îl definea Octavian Goga "încarnaţia geniului românesc".

Toate gazetele, revistele, buletinele asociaţiilor româneşti din diaspora, s'au întrecut în a premări geniul poetic, literar, filozofic, politic, patriotic şi gazetăresc al marelui cărturar şi scriitor al secolului trecut, Luceafăr al culturii şi naţionalismului nostru.

La Paris, opt instituţii culturale româneşti din Statele Unite şi Europa, au comemorat în sala Domus Medica efemerida eminesciană în zilele 16-18 Iunie, la iniţiativa Fundaţiei Culturale Română din Madrid prezidată de Profesorul Universitar Vintilă Horia, reuniune în care personalităţi culturale ale exilului au exaltat opera poetică, filozofică, şi istorică, încheind festivităţile la Biserica Ortodoxă din Rue St. Jean de Beauvais cu Liturghia, desvelirea şi sfinţirea statuii dedicată memoriei lui Mihail Eminescu de sculptorul Ion Vlad, care va fi situată la indicaţiile Primarului Chirac într'una din piaţetele care încercuesc Biserica. Omagiu şi adeziune franceză la comemorare.

La München, Germania Federală, sculptorul Alexandru Pana i-a dedicat o plachetă în bronz având ca avers figura lui Eminescu, iar pe revers conturul României Mari, în interiorul căreia a gravat fraza şi semnătura lui Eminescu: "ADEVĂRATUL POPOR ROMÂNESC A DEVENIT O TURMĂ EXPLOATĂ ŞI DATĂ ÎN PRADĂ CELOR CARE AU NĂPASTUIT ASUPRĂ-I", 100 ANI DELA MOARTE 1889-1989, evocând drama românimei din ţinuturile subjugate: Transilvania, Bucovina şi Basarabia, pe care el o cunoaştea în tot tragicul ei, prin desele călătorii dealungul lor.

Insă cea mai valoroasă şi pozitivă contribuţie la această aducere aminte a geniului creator Eminescu este retipărirea la Paris a operei etico-socială eminesciană cuprinsă în eruditele articole publicate în revistele şi gazetele epocei lui; Convorbiri Literare, Curierul de Iaşi, Timpul, România Liberă, etc.

(urmează în pag. 5)

ÎNCĂ CEVA DESPRE "SINDROMUL TRANSILVAN"

de Dr. ION JOVIN

CRISUL din emigraţie soseşte la noi rar şi după multă vreme. Aşa se face că numărul din Ianuarie 1986 a valoroasei publicaţii a Domnului Bălaşu din Toronto ne-a parvenit cu o întârziere ce nu ni se poate reproşa. In respectivul număr, la rubrica "Perspective şi Confruntări" s'a publicat un articol semnat de Domnul Matei Cazacu sub titlul: "Sindromul Transilvan". Am fost încântaţi de acea parte din elaborarea D-sale în care se pronunţă, cu bogate argumente, pentru prioritatea noastră în Transilvania şi am dori ca această temă, care pare a fi inepuizabilă pentru istoricii din toată Lumea, să fie desvoltată dela o tribună cât mai largă de preferinţă în limba engleză.

In prealabil, un scurt popas de semantică. Domnia Sa vorbeşte despre un "sindrom". In lexicoane, sindromul este definit ca un mănunchi de simptome caracteristice pentru o boală care are mai multe cauze. Deci, sindromul transilvanic, despre care se vorbeşte la noi, şi se vorbeşte fără încetare, dacă ar fi propriu unei boli, aceasta ar avea mai multe cauze. Or, Domnul Cazacu nu găseşte decât una singură: regimul comunist din Bucureşti care n'a ştiut, şi care nu ştie să rezolve problema minorităţii maghiare din România şi care, spre a-şi masca dificultăţile, recurge periodic la reactivarea mândriei naţionale. Tot după D-sa, în Europa democrată nu mai există astăzi tulburări sau desbinări pe probleme naţionale. Aici mă opresc pentru a reaminti D-lui Cazcu şi tuturor celor din emigraţie care gândesc ca dânsul, că antagonismele naţionale nu sunt un monopol al ţărilor comuniste. In ţările democrate există astă zi focare importante de agitaţie naţionalistă: în Irlanda, în Ţara Bascilor şi a Catalanilor, în Corsica, ba şi în Alsacia unde sunt şi astăzi "autonomişti" şi separatişti.

Domnul Cazacu merge însă cam departe cu acuzaţiile. "Sindromul transilvan s'ar manifesta mult mai atenuat, poate chiar s'ar stinge, dacă nu ar exista "propagandişti cuprinşi de cine ştie ce panică, unii naivi, alţii numiţi "agenţi de simpatie", care se pun în slujba regimului". Un astfel de naiv este prezentat de către D-l Cazacu în persoana unui boier bătrân care a sosit la Paris pentru a trage semnalul de alarmă: "Ungurii fac propagandă intensă şi noi nu răspundem defel, sau răspundem slab". Dar după

ce D-l Cazacu i-a explicat situaţia reală, bătrânul boier a schimbat vorba. D-l Cazacu a interpretat tăcerea ca un fel de consimţământ al preopinentului care, după toate probabilităţile, va înceta să se mai agite. Indrăznim să dăm o altă interpretare acelei tăceri: "Iartă-i Doamne, că nu ştiu ce vorbesc"! (în exilul lor comfortabil din Occident) se va fi gândit bătrânul boier. Cum nu avem mărturisirea directă a respectivului, ambele interpretări rămân în domeniul ipotezelor.

Din păcate, chestiunea propagandei maghiare este mult prea periculoasă pentru a fi tratată cu uşurinţă sau eludată prin acuzaţii gratuite.

In istoriografia contemporană maghiară se arată că Ungaria a cunoscut în trecutul ei trei mari catastrofe: invazia tătarilor (1220), dezastrul dela Mohăcs (1526) şi Tratatul dela Trianon (1920).

După desmembrarea Ungariei, la Trianon, istoricii maghiari au căutat să analizeze şi cauzele acelei "catastrofe". Intr'o lucrare mai recentă, Gonda Jenö (1) găseşte că la catastrofa dela Trianon a contribuit fără îndoială şi înfrângerea militară dar că această înfrângere ar fi putut să fie limitată dacă nu ar fi existat vasta operă de propagandă dusă de emigraţiile cehă, română şi sârbă în Occident, dar mai cu seamă în Statele Unite ale Americi. Aceşti propagandişti au împiedecat încheerea unei păci separate, propusă de Impăratul Carol prin cumnatul său, Prinţul Sixt de Bourbon-Parma. "Dacă" oferta Imparatului s'ar fi acceptat, Monarhia ar fi scăpat întreagă". Teza aceasta a fost întrebuinţată şi de către istoricii francezi reuniţi într'un colocviu cu colegii lor maghiari la Paris, în 1968, sub conducerea lui Pierre Renouvin. In biografia lui Clemenceau, scrisă de Erlanger, acesta acuză "Tigrul" de a se fi opus unei păci separate cu Austro-Ungaria, lipsind astfel Europa de un factor de mare stabilitate. In monumentala sa lucrare "The Spirit of Hungary", editară la Toronto de fundaţia "Răkoczi", istoricul Sissa prezintă un larg capitol intitulat "Puterea Propagandei", susţinând şi el că în mare parte propaganda exilaţilor a fost aceea care a dus la dezastrul dela Trianon. Această armă formidabilă a propagandei o întorc Ungurii astăzi contra noastră deocamdată, dar apar semne că ea va fi utilizată ş împotriva Sârbilor şi a Slovacilor, pentru a se ajunge la reconstituirea "Ungariei Mari".

Este oare nevoie să arătăm D-lui Cazacu că propaganda maghiară a început imediat după semnarea tratatului dela Trianon şi într'o epocă în care Statele succesolare nu aveau regimuri comuniste, Unguri trăind sub guvernări democratice? Propaganda maghiară a devenit cu timpul atât de alarmantă încât în 1924, Iuliu Maniu a găsit util să ţină la Bucureşti o conferinţă pentru a trata chestiunea minorităţii maghiare din România. Zece ani mai târziu, în 1934, Dinu Brătianu şi Iuliu Maniu au adresat, în Camera Deputaţilor, ministrului de Externe Nicolae Titulescu, o interpelare prin care au cerut să se intervină spre a fi stăvilită propaganda deşănţată şi calomniosă a cercurilor revizioniste maghiare (cf. infra, pag. 9, 3). Interpelarea, ca şi răspunsul lui Titulescu, au fost primite de amble tabere, guvern şi opoziţie, cu aplauze unanime. A fost un moment de consens între guvernul Tătărescu, combătut în acea vreme de fruntaşii opoziţiei Brătianu şi Maniu. Propaganda revizionistă maghiară de atunci, cu lozincile ei incendiare, să fi fost oare tot un pretext născocit pentru a se devia atenţia opiniei publice de la situaţia internă? Oare Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu, cu intervenţiile lor, să se fi lăsat induşi în eroare de o diversiune, devenind astfel şi ei, în limbajul de astăzi: "agenţi de simpatie"? Greu de imaginat!

Propaganda maghiară din acea vreme şi-a atins scopul în 1940, la Viena.

"Sindrom transilvan" a existat deci şi atunci, în sensul pe care i-l acordă D-l Cazacu. Dar atunci exista un guvern democratic, cu parlament liber ales, în care Partidul Maghiar din România îşi trimitea un număr mare de deputaţi şi senatori. In vremea aceea, propaganda maghiară din România era făţiş dirijată de către guvernul dela Budapesta. Astăzi acţiunea este susţinută de către un exil puternic organizat. Tactica şi obiectivele sunt mai nuanţate. Extremiştii cer pe faţă retrocedarea Ardealului. In "Spirit of Hungary" Sissa admite că nu se mai poate reveni la situaţia dinainte de Trianon. El sugerează ca soluţie o federalizare între statele care s'au organizat după Trianon şi Ungaria, iar începutul ar trebui să-l facă Ungurii şi Românii (care sunt "un popor talentat"). Dar, cum vede Sissa federalizarea? Face socoteala că, decă se adaogă la cele 10 milioane de Unguri care trăiesc astăzi înăuntrul graniţelor Ungariei, cei 4-5 milioane care se află răspândiţi în ţările succesorale (România, Slovacia, Jugoslavia), Ungurii ar dispune de populaţie de 4-15 milioane care le-ar asigura preponderenţa în federaţia comună şi —în mod indirect— Ungaria ar recupera teritoriile pierdute şi toată lumea ar fi împăcată. Din fericire, nu toţi propagandiştii merg atât de departe. Cei mai moderaţi, printre care mulţi universitari, se mulţumesc cu mai puţin. Nu cer teritorii, ci pun punctul pe identitatea populaţiei maghiare din Transilvania, care ar fi grav ameninţată. Dacă extremiştii vorbesc pur şi simplu de "genocid fizic", cum o face contele Vass, în numeroase articole reproduse de publicaţii prestigioase din Statele Unite, moderaţii se referă numai de "genocid cultural". "Răpeşte-i unei populaţii cultura şi ea se va stinge"! iată cum este tratată această temă în lucrarea profesorul Borsody (2).

Ce ar fi de făcut pentru a stinge "Sindromul transilvan", şi în primul rând spre a convinge opinia publică maghiară şi apoi pe cea a ţărilor occidentale de legitimitatea drepturilor neamului nostru asupra Transilvaniei? Am sugerat de mai multe ori prietenilor din Occident care arată o justă evaluare a situaţiei din Ardeal organizarea unui forum, cu participarea tuturor fracţiunilor din emigraţia noastră. In cadrul acestui forum săfie analizată, cu toate datele disponibile (statistici, publicaţii de specialitate, etc.), situaţia minorităţi maghiare din România, ca - de exemplu: situaţia demografică din Secuime, învăţământ, instituţii culturale, s.a.m.d. Inarmaţi apoi cu un un material suficient, să facem apel la Maghiarii din exil pentru organizarea unui colocviu, în care să fie discutate toate problemele litigioase. Intelectualii polonezi, printre care mulţi foşti şi actuali demnitari, se întâlnesc periodic, în cadrul unui "forum", cu omologii lor din Germania Federală, pentru a încerca să netezească de o manieră oarecare calea, în vederea unei Europe unite şi fericite, fără "sindromuri" supărătoare. Există deci contacte între intelectuali din tabere adverse, din ţări cu regim politic şi social diferit. Şi la Nemţi există resentimente naţionale (Vroclavul de astăzi se numea mai înainte Breslau, iar Scceczin-ul - Stettin). Un "sindrom" silezian - cum ar zice D-l Cazacu! Poate că ar putea fi convinşi şi Maghiarii din Exil că, pentru cei cinci milioane şi două sute de mii de Români care trăiesc astăzi în Transilvania, o schimbare de frontieră ar fi un lucru absolut inacceptabil. Intr'un asemenea forum, la care ar trebui să participe şi istorici, s'ar convinge şi D-l Cazacu de dificultăţile care intervin în contactele cu Maghiarii. Să nu uităm că avem în faţa noastră un popor cu origine nomadă, cu o limbă izolată, care s'a instalat în centrul Europei, a reuşit să-şi menţină identitatea peste o mie de ani, şi-a desvoltat o cultură şi o literatură proprie şi a dat dovadă de o extraordinară putere de asimilare a altor etnii, grefând astfel pe trunchiul maghiar milioane de Nemţi, Slovaci, Croaţi, Români. A reuşit să asimileze dinastii străine după ce "arpadienii" s'au stins: Casa de Anjou dela Napole, Jagelonii din Polonia aşezând pe tronul Sfântului Ştefan până şi pe Habsburgi cea mai veche şi mai prestigioasă din casele domnitoare ale Europei. Toate aceste performanţe au creeat în sufletele Maghiarilor o legitimă mândrie, vecină cu trufia în care uneori se simt accentele mesianice ale unui popor ce se

crede "ales" pentru a domina. In cartea "The Spirit of Hungary", scrisă într'un stil ce trădează scopul de propagandă, citim la pag. 335 următoarele: S'ar putea ca inegalabila măiestrie în arta de a conduce să intre din nou în acţiune, dovedind şi de data aceasta, fără fanfară, că faptul de a fi dominat vreme de un mileniu basinul carpatic nu a fost, pentru Unguri o simplă întâmplare. Şi, în mod invers, succesorii Ungariei, îndeosebi România —aflată azi într'un haos economic— dovedesc a nu fi la înălţimea acelei forţe statale şi a acelui spirit care a permis maghiarilor să supravieţuiască, adesea în ciuda unor evenimente dramatice. Oricare ar fi cazul, un fapt adeseori trecut cu vederea dar foarte important trebue să fie reţinut: Ungaria ocupă o poziţie centrală în basinul carpatic, cu peste 14 l/milioane de Unguri, care trăiesc în interiorul graniţelor proprii sau ca minorităţi în Statele vecine; ei reprezintă o majoritate absolută în regiunea cuprinsă între Munţii Carpaţi".

Acest crez îl împărtăşeşte nu numai elita maghiară, ci şi poporul de rând.

Dacă ar fi să judecăm grandoarea unei naţii după voinţa sa de a domina, cu acel "libido dominandi" al lui Salustiu, naţiunea maghiară ar figura, desigur, în rândul naţiunilor mari. Dar, din fericire —mai ales pentru vecinii ei— acestă voinţă de a domina este — sau pare a fi, temperată de un foarte net declin demografic. Românii, ca de altfel şi Cehii şi Sârbii, posedă argumente alese pentru a le opune vanităţii maghiare, şi pentru a pune în vedere lipsa de conţinut a pretenţiei că singuri ei au vocaţia de a trăi şi a domina în Arcul Carpatic.

In preajma "Diktat-ului" dela Viena, Maniu a avut o întrevedere cu Dr. Sabin Manuilă, care făcea parte din delegaţia română ca statistician. "Va trebui să cedăm ceva la Viena dar vom stărui ca la împărţire să rămână la noi o populaţie maghiară egală cu cea a românilor care vor trece dincolo. Va fi o precauţiune pentru a răspunde eventualelor brutalităţi maghiare cu represalii", spunea Manuilă. La care Maniu răspundea cu vorbele profetice: — "Domnule Doctor, Unguri vor săvârşi acte de barbarie iar noi n'o să răspundem". Şi aşa a fost. Am asistat sideraţi la asasinate, expulzări în massă — în frunte cu prelaţi duşi cu vagoanele de marfă, şi nici un act de retorsiune din partea noastră. Mulţi ne-am pus atunci întrebarea, dece ţine oare pasivitatea aceasta, dezarmarea în faţa unui adversar brutal, care proclama atunci ca şi astăzi că numai el, Ungurul, este în stare să guverneze şi să domine populaţiile din Arcul Carpaţilor.

Despre simbolul acestei dominaţii — jandarmul maghiar ("csendör"), găsim la Emil Cioran, în "Histoire et Utopie", câteva aprecieri demne de reţinut (3). Moralistul şi filozoful s'a născut şi a trăit la poalele Carpaţilor. Şi el îşi pune întrebarea dacă prea multă cuminţenie şi prea multă răbdare nu sunt nişte invitaţii la tiranie. Domnii Cazacu, Berindei — ca şi consocii lor în a nu voi să răspundă propagandei maghiare în numele unei înţelepciuni şi a unei eleganţe intelectuale — ar proceda foarte bine dacă nu ar propaga această luare de poziţie prin scris. Dar, aşa cum stau lucrurile astăzi, cu abundenţă de articole şi declaraţii, ca aceia a "Românilor Liberi" — semnată de o glorie a neamului nostru cum este Eugen Ionescu, şi cetită la Radio Europa Liberă, ceeace-i asigură un maximum de difuzare — este de natură să creeze confuzie şi consternare în mintea Românilor, mai ales a celor din Transilvania care s'au stabilit în Vechiul Regat după refugiul din 1940. Mulţi dintre cei din urmă s'ar întoarce pe la locurile din care au fost siliţi să plece — dar îşi pun azi întrebarea, văzând intensitatea propagandei maghiare, dacă nu se expun la un al doilea exod.

Domnul Matei Cazacu mai afirmă că nu există declaraţie formală din care să reiasă că ar exista vre'o tendinţă maghiară în sensul contestării frontierelor actuale. D-sa afirmă chiar că ar exista declaraţii ce ar merge în direcţia contrarie — Ungurii nu vor Ardealul ci numai drepturi politice şi culturale mai largi pentru minoritatea care trăieşte pe teritoriul României.

In anii care au precedat războiul din 1914-18 tratamentul mai rău şi inacceptabil al aşa ziselor minorităţi — naţionalităţi am zice noi astăzi — din Monarhia Austro-Ungară a atras atenţia mai multor observatori din Occident. In Parlamentul Austriac, după alegerile din 1907 făcute pentru prima dată cu sufragiu universal s'a creat o situaţie haotică. Nemţii din Austria au devenit minoritari în parlament, iar scandalurile şi obstrucţiile s'au ţinut lanţ. Spre a potoli această situaţie explosivă, Palacky —marele om politic Ceh, mentorul şi maestrul în a gândi al lui Tomas Masaryk— declară solemn că Cehii nu cer dispariţia Dublei Monarhii, că cer doar drepturi, adăugând că — dacă, prin imposibil, această monarhie ar dispare, ea ar trebui reinventată. Noi ştim ce s'a ales din declaraţiile lui Palacky şi Masaryk, şi mai ştim şi ce valoare prezintă asemenea declaraţii pur tactice.

In ceeace priveşte spusele D-lui Cazacu referitoare la natura paradoxală a garanţiei pe care Uniunea Sovietică a oferă astăzi pentru stabilitatea graniţei noastre de Vest, noi socotim că o putere străină, ori cât ar fi ea de mare, nu poate să asigure la infinit frontierele altui Stat. Frontierele se trasează cu arma în mână şi se apără tot cu armele. Chiar şi micuţa Elveţie, cu pluriseculara ei tradiţie de neutralitate garantată de Statele vecine, şi-a desvoltat şi îsi desvoltă armata. Confuzia cu garanţia URSS vine, poate, dela faptul că puterile care au semnat acordurile dela Helsinki — au aprobat, dar nu au garantat *status quo* — ul în Europa. D-l Cazacu se gândeşte, poate, şi la faptul că, la Conferinţa de Pace dela Paris, în 1947, URSS a fost aceea care a susţinut cu perseverenţă anularea Diktat-ului de la Viena. Dar şi această hotărâre a lui Stalin s'a îndeplinit lent şi în etape, aşa cum rezultă din cele câteva mesagii pe care Maniu şi cu Beneş le-au schimbat în timpul războiului. In cel dintâiu, Beneş îi comunica lui Maniu că la întrevederea cu Stalin i-a pus acestuia, la cererea lui Maniu, problema Transilvaniei de Nord — ocupată pe atunci de Unguri. Stalin i-a răspuns că el este de acord cu anularea Diktat-ului şi cu restituirea unei părţi din Ardeal. Abea după începerea tratativelor pentru ieşirea României din Războiu, la insistenţele lui Maniu —comunicate tot prin Beneş— Stalin şi-a modificat atitudinea, arătându-şi dispoziţia de a aproba "restituirea Ardealului întreg, sau în cea mai mare parte". Punem întrebarea, care ar fi fost soarta frontierelor noastre spre Vest dacă nu intervenea actul dela 23 August 1944 şi dacă nu intram cu trupele noastre în Ardealul de Nord? Ne-ar fi apărat oare Anglia, vechiul nostru aliat, la Conferinţa de Pace dela Paris în 1947? Vom menţiona câteva documente care arată ce credea guvernul britanic despre Transilvania şi despre Tratatul dela Trianon care a hotărât —după foarte lungi desbateri— soarta acestei provincii.

In primăvara anului 1939, ministrul nostru la Londra, V.V. Tilea, învocând presiunile din ce în ce mai mari, din partea Nemţilor, de a semna un tratat care să le garanteze folosul producţiei noastre de petrol şi de cereale, a obţinut o garanţie anglo-franceză. Dar, ce exact garanta această convenţie? Azi ştim doar că exista o garanţie, că privea frontiera noastră din Vest, dar nu şi pe cea din Est. Această garanţie a fost sursa numeroaselor complicaţii diplomatice care au marcat rapoartele noastre cu Germania Naţional-socialistă. Tilea vorbea —spre a-i convinge pe Halifax şi pe Bonnet— de "agresiune economică germană"; dar astăzi ştim că la acea epocă Berlinul se gândea serios să treacă la o acţiune militară dacă nu obţinea satisfacţie şi că la proiectul militar s'ar fi asociat Ungaria, pregătită să ocupe Transilvania cu sprijin nemţesc (4). Furtuna din 1939-40 a trecut. România a rămas fără Basarabia şi Bucovina, fără Cvadrilater şi cu Ardealul ciuntit. Garanţiile, că şi în cazul Poloniei, nu au servit la nimica. De altfel ele au fost

denunţate de către guvernul Tătărescu. La acea epocă Hitler era în mod practic stăpân pe toată Europa. Rămăsese doar Anglia neocupată de Nemţi. In faţa dezastrului care a lovit Puterile Occidentale —dar mai ales ţările mici, cele născute din Trianon şi grupate în Mica Antantă— guvernul englez s'a gândit la soluţii care să întărească apărarea Europei pe care a văzut-o printr'o prismă mai largă. A însărcinat deci "The Institute of Foreign Affairs" ca, în colaborare cu "Foreign Research and Press Service", care funcţiona pe lângă ministerul de extrene sub preşedenţia lui Arnold Toynbee, să elaboreze proiecte în vederea creerii unor federaţii ale Statelor din Sud-Estul Europei. In felul acesta urmau să se formeze blocuri de State capabile să se opună cu mai multă eficacitate presiunilor venite din partea puterilor imperialiste.

Să urmărim activitatea acestor comisii. Intr'un prim proiect România aparţine blocului aşa zis "nordic" — alături de Cehoslovacia şi Polonia, dar cu o Transilvanie autonomă (5). Ceva mai târziu, la propunerea lui Sir Samuel Orme-Sargeant, subsecratarul la F.O., România apare într'o federaţie "Sudică", formată din Statele balcanice, însă Transilvania apare tot ca o entitate autonomă — dar cu obiecţiunea că, la rigoare (Transilvania), ar putea deveni un "Stat tampon" ("Pufferstate") cu organizare cantonală, după modelul elveţian (6).

Dar, iată că F.R.P.S., la data de 01.09.42., regretă incorporarea României în blocul "sudic", considerând că locul ei este mai potrivit în blocul "nordic" — problema Transilvaniei fiind astfel mai uşor de soluţionat. De data aceasta nu mai este vorba de o Transilvanie autonomă, sau de un Stat tampon, ci deadreptul de împărţirea ei —între România şi Ungaria— cu menţiunea că trebue stabilit un echilibru între minorităţile ce vor fi înglobate în cele două State (7).

Juriştii ar putea obiecta că, în perioada acestor generoase planuri de federalizare —în care se discuta cu atâta uşurinţă despre soarta unei provincii— garanţia Angliei din 13 Aprilie 1939 nu mai exista (acest din urmă argument, din partea unei Mari Puteri semnatare a Tratatului dela Trianon, este cel puţin şubred).

Dar, iată că se petrec lucruri şi mai grave, de data asta fără intervenţia Comisiei respective:

In primăvara anului 1940, Hitler, după lichidarea Cehoslovaciei şi în perspectiva unor planuri expansioniste mai vaste, caută să-şi asigure spatele în Centrul şi Sud-Estul Europei. Dela România cere —deocamdată— exclusivitatea livrărilor de petrol şi de cereale. Cum această tentativă întâmpină rezistenţă din partea României Germania ia în consideraţie atacarea României, şi ocuparea militară a Ţării, acţiune la care s'ar fi asociat şi armata maghiară (8). La unele din aceste consfătuiri au luat parte şi anumiţi reprezentanţi ai Wehrmachtului (9).

Dar, diplomaţia maghiară vede mai departe. Astfel, primul ministru Teleki crede că, în ipoteza în care Ungaria va reuşi —cu ajutor german— să ocupe Transilvania, trebue să obţină şi girul englez pentru a da o acoperire durabilă ocupaţiei. Teleki adresează deci un memoriu guvernului britanic cerându-i să răspundă la următoarele 2 chestiuni:

1. Dacă guvernul englez este dispus să se angajeze ca la sfârşitul războiului —sau într'o etapă ulterioară— să manifeste acelaş dezinteres pentru problema Transilvaniei şi ocuparea ei de către armata maghiarăca şi guvernul celui de-al Treilea Reich, şi.

2. Dacă guvernul britanic îşi ia angajamentul să nu mai revină ulterior asupra legitimităţii acestei ocupaţii de către Ungaria (10).

Guvernul maghiar motivează demersul făcut pe lângă Downing Street făcând previziunea că independenţa şi suveranitatea României vor fi iremediabil lichidate, şi că Statul român va dispare depe harta Europei — specificând că este vorba de un fapt de neînlăturat. Guvernul Teleki presupune că "poate şi guvernului britanic i-ar conveni ca — din teritoriul României destinat împărţirii, porţiunea revenind Germaniei să fie cât mai mică.

Răspunsul Marii Britanii la aceste tatonări maghiare este deadreptul uluitor: "Revendicările teritoriale ale guvernului maghiar pot fi discutate, cu condiţia —însă— ca existenţa României ca Stat să nu fie pusă în cauză" (11). Acest răspuns este datat în Aprilie 1940, deci într'o perioadă în care graniţele apusene ale României continuau să fie garantate de către Marea Britanie; garanţia acordată în acest sens la 13 Aprilie 1939 nu a fost oficial denunţată decât la 1 Iulie 1940 (12). Explicaţia poziţiei adoptate de Anglia în această chestiune o găsim în uriaşul efort de propagandă pe care guvernele maghiare l'au făcut în Marea Britanie — şi pe care, cu multă eficacitate l'a sprijinit Lordul Rothermere.

Am scris aceste rânduri cu speranţa că toată zarva care s'a făcut în jurul chestiunii transilvane —pe care Domnul Cazacu o califică drept artificială — va convinge şi pe cei mai sceptici de faptul că "Dosarul Transilvania" este departe de afi încheiat. Titulescu, în partea finală a discursului pe care l'a ţinut la Camera Deputaţilor în 1934, a exclamat patetic: —"România şi-a plătit prea scump dreptul la existenţă ca să renunţe vre'o dată la el".

Dar să lăsăm la o parte pateticul şi dramatizarea şi să pornim dela evidenţă: ea ne arată că hotărârea dela Trianon este astăzi contestată de către propaganda maghiară — fapt pe care, dealtfel, îl recunoaşte şi D-l Cazacu atunci când scrie că: "există o agitaţie maghiară pe chestiunea Transilvaniei". Justa evaluare a propagandei maghiare este o datorie a Exilului, cum este tot o datorie a lui să combată în mod eficace această agitaţie.

La făurirea României Mari au contribuit, prin propaganda pe care au ştiut s'o facă înainte de primul Războiu Mondial diverse personalităţi de frunte, printre care: Take Ionescu, Vasile Stoica, Traian Vuia, Doctorul Anghelescu, Octavian Goga — şi alţi exilaţi din anii 1916-17. Să fi dispărut oare Conştiinţa de Neam la acea fracţiune a Exilului care caută să minimalizeze eforturile propagandei maghiare de astăzi?

NOTE

1. GODA Jénö, "Verfall der Königreiche im Mitteleuropa", Budapest 1977, Pag. 124-176.
2. BORSODY, "The Hungarian Problem in the Danube Basin", Yale University Press, 1981.
3. Pag. 16-17.
4. "Magyarorszag és a masodik villaghaboru". Akademiai Kiado — Budapest 1961. Documentele Nr. 551, 534, 553, 588., pag. 767 şi 778.
5. Cf. "Memo F.R.P.S." din 20/05/41, in F.O. nº 371/29782. R. 5973/113/67.
6. Cf. Memo Sargent, din 1/06/42/ in F.O. nº 371/33134. R. 3793/43/67.
7. BRANDES Detlef: "Konfoederationsplaene im Zweiten Weltkrieg". Südosteuropa Mitteilungen, nº 4/1983, München. Pag. 13-19.
8. MOISIUC Viorica: "Diplomaţia Română şi problema apărării suveranităţii naţionale în perioada Martie 1938-Mai 1940". Editura Academiei, Bucureşti 1971. Pag. 180-181.
9) "Magyarorszag és etc." Cf. op. cit. supra.
10. Ibid. Documentul Nr 584. proiectul memoriului adresat Guvernului Britanic (fara data, strict confidenţial). Pag. 778.
11. Ibid. Document Nr 554, 551. Etc.
12. Garanţia a fost "suspendată" de către Guvernul Britanic în momentul intrării Wehrmachtului în Paris, la 10 Mai 1940. (In cursul ultimei întrevederi dintre Molotov şi von Ribentropp discutându-se chestiunea Basarabiei, Berlinul a sfătuit partea sovietică să aştepte prăbuşirea Franţei pentru a considera drept caduce garanţii franco-britanice acordate României).

Ruşine pentru cel ce doarme,
Sculaţi, ca să nu muriţi mâni,
La arme!
La arme, dar, Români!

Mihai Eminescu

CENTENARUL EMINESCIAN

(vine din pagina 1)

Octavian Goga luând cuvântul la desvelirea monumentului lui Eminescu din Sân Nicolaul Mare-Banat, la puţin timp după reîntregirea patrimoniului teritorial naţional, a lăsat mărturie posterităţii magnitudinea personajului, spunând:

> "Eminescu este şi va rămâne cea mai strălucită încarnaţie a geniului românesc. Vremea de astăzi cu toate izbânzile ei îi aparţine. A biruit crezul lui. Tot viforul de dărâmare şi tot avântul de reclădire ţâşneşte din fulgerele lui. Prin scrisul lui Eminescu a cerut cuvânt ideia integralităţii naţionale cu toate atributele ei logice. Din zilele de adolescent cu o precocitate uimitoare, fiul căminarului dela Botoşani s'a îndrumat spre acest ideal, căruia mai târziu i-a dat o superioară justificare teoretică. Din primele zile, elevul lui Aron Pumnul pornit în pribegie, a simţit chemările întregului sol românesc, prins atunci sub atâtea stăpâniri vitregi.
>
> A plecat să-l cunoască şi pretutindeni a pus urechea să-l audă. Limba lui literară, într'o vreme când grămătici de tot soiul o drămuiau cu erezii savante, să adapă din moştenirea "veche şi înţeleaptă" a tuturora. Un proverb din munţii Moldovei, o glumă de pe Târnava, o frază euritmică din Gorj, toate îşi dau întâlnire în atelierul lui Eminescu, ca să închege patrimoniul unităţii. El a fixat mai întâi şi de un caracter definitiv tablele legii în graiul nostru. Nu e însă numai codificatorul limbii literare. Eminescu e mai mult; e părintele ideologiei naţionale moderne în evoluţia noastră.
>
> E cel dintâi român al cărui creştet primeşte binecuvântarea din cer, dar ale cărui picioare sunt înfipte până în glesne în pământul strămoşesc.
>
> Mai mult ca oricare altul, el a crezut în neam, l-a simţit în adâncime, l-a înţeles în misiunea lui istorică.
>
> Veacurile i-au strigat de departe, dincolo de "scripturile bătrâne", i s'a mărturisit misterul traco-romanic al începutului, i-a strălucit epoeea dela o miie patrusute, şi l-au durut toate chinurile facerii de astăzi. Citiţi "Doina" lui, cântecul năzuinţelor noastre eterne: e cea mai categorică evanghelie politică a românismului. Pentrucă politica naţională întemeiată pe puritatea de sânge şi pe încercuirea în tradiţiunile noastre seculare ca şi pe excluderea străinului exploatator, n'a avut un mai luminos doctrinar decât pe poetul "Luceafărului".
>
> Oricât ar fi dispuse minţile simpliste să creadă că jocul realităţilor scapă artistului şi că înregistrarea cu preciziune a necesităţilor naţionale e numai apanajul politicienilor profesionişti, adevărul e altul.
>
> Eminescu, poetul, e cel mai echilibrat creer politic al României în creştere.
>
> Citiţi articolele lui şi veţi vedea că staţi în faţa unor axiome de valoare permanentă. Ele pot fi invocate la tot pasul ca un îndreptar de pedagogie naţională".

Lucrarea aleasă la Paris pentru retipărire, cu îngrijirea şi efortul material al gânditorului Gheorghe Piscoci-Dănescu, directorul editurii "Mioriţa" şi al magazinului — Librairie du Savoir— a fost ediţia ultimă şi cea mai complectă apărută în Ţară în 1941, în editura Cugetarea-Georgescu Delafras, sub îngrijirea Profesorului I. Creţu. Acesta, stăruitor cercetător al manuscriselor lăsate de Eminescu, a identificat o sumedenie de articole în manuscrisele aflate la Academia Română, după frazeologia gazetarului, după referinţele la el, în alte articole, sau din notele lăsate, acestea constituind partea inedită a lucrării. Eminescu nu-şi semna articole decât foarte rar.

In introducerea lucrării Profesorul Creţu confirmă spusele lui Octavian Goga în Sin Nicolaul Mare: "pentru generaţia naţionalistă de astăzi acelaş scriitor este expresia cea mai înaltă a doctrinei politice naţionale. Generaţia actuală se hrăneşte sufleteşte şi ideologic din doctrina politică a lui Eminescu, după cum cea trecută se adăpa la isvoarele inspiraţiunii sale poetice. Teoria rasei române şi a păturii superpuse, antisemitismul, etnicul şi specificul naţional, sunt idei pe cari Eminescu le expune cu căldura fanatismului său, cu documentarea erudiţiei sale, cu acea pasiune şi claritate care le încadrează minunat intre imperativele ceasului de faţă".

In continuare reproduce dintr'un articol din Timpul-17 Decembrie 1881 fraza pe care Prof. Creţu o consideră expresia întregului sistem de gândire politică a lui Eminescu:

> "Cestiunea de căpetenie pentru istoria şi continuitatea de desvoltare a acestei ţări este ca elementul românesc să rămâe cel determinant, ca el să dea tiparul acestei forme de stat, ca limba lui, înclinările lui oneste şi generoase, bunul lui simţ, c'un cuvânt geniul lui să rămâe şi pe viitor norma de desvoltare a ţării şi să pătrundă pururea această desvoltare".

Eminescu nu era rasist şi nici antisemit.

Era un admirator al neamului românesc şi al virtuţilor lui ancestrale, Profesorul Creţu putând fi greşit interpretat de detractorii ovrei, când vorbeşte de teoria rasei române a lui Eminescu şi nici antisemit, ci contra ovreilor speculatori şi obraznici, aşa că bine face Dl. Nicu Caranica în prefaţa ediţiei dela Paris, reproducând la pagina III-a, din lucrarea lui G. Călinescu —Viaţa lui Eminescu—, afirmaţia poetului că era departe "de a-i urî pe evrei".

Textele eminesciene au fost puse la index multă vreme, prin acţiunea răsbunătoare a politicienilor liberali, pe care el i-a criticat totdeauna vehement şi prin uneltirile din umbră ale sioniştilor cărora nu le convenea naţionalismul isvorât din patriotismul nemărginit al lui Eminescu.

Ideile acestui precursor al naţionalismului românesc din secolul XX au forjat, după moartea lui, generaţia care a înfăptuit România Mare la 1918, şi au fost inspiratoare doctrinei lui Corneliu Zelea Codreanu a —Omului Nou care să-şi iubească-şi să şi servească Ţara şi Neamul, sacrificând chiar propria-i viaţă.

Ea nu avea nici asemănare, nici influenţe ale celorlalte mişcări naţionaliste fascismul italian sau naţional-socialismul german, cum insinuiază denigratorii ovrei, fiind inspirată în 1919 de invăţămintele lui Eminescu, în pădurea Dobrina de lângă Huşi, când iureşul revoluţiei hebreo-comunistă-bolşevică, făcea ravagii în Rusia ţaristă şi se infiltrase şi între muncitorii români.

Intre 1927-1938 Mişcarea Legionară făurită la chemarea lui Corneliu Zelea Codreanu din Dobrina, dislocase complect influenţa comunistă din teritoriul României, partidul secerei şi ciocanului reducându-se la abia 1.000 de membrii, jumătate ovrei.

In 1940, ei au reuşit să isgonească regele pervers şi asasin Carol al II-lea şi la 14 Septembrie, generalul Antonescu pe care-l ajutaseră, a transformat România în Stat Naţional Român Legionar, prin decretul din 14 Septembrie 1940, abrogat la 24 Ianuarie 1941 de interesele expansioniste şi ultimatumul dat Legiunii de Hitler, la instigaţiile dictatoriale ale lui Antonescu, care a plătit felonia la 23 August 1944, prin trădarea Regelui Mihai I.

Testamentul politic al Marelui Mihail Eminescu, scris cu focul credinţei lui în Neam, ni l'a lăsat in imnul "La Arme Fraţi Români", pe care-l reproducem alăturat, fiind de mare actualitate astăzi, când România sleită de Soviete, e pândită din nou de vecinii ei hrăpăreţi, pentru a fi eliminată insula latină din marea mongolo-slavă care o inconjoară.

Traian POPESCU

LA ARME, FRAŢI ROMÂNI!

I

Auzi!... departe strigă slabii
Şi asupriţii către noi:
E glasul blândei Basarabii,
Ajunsă'n ziua de apoi.
E sora noastră cea mezină,
Gemând sub cnutul de Calmuc,
Legată'n lanţuri e-a ei mână,
De ştreang târînd-o ei o duc.
Murit-au?... poate numai doarme,
S'aşteaptă moartea de la câni?
La arme,
La arme dar Români!

II

Perit-au oare toţi vultanii
Şi şoimii munţilor Carpaţi,
Voi, fii ai vechei Transilvanii,
Sunteţi cu totul enervaţi.
Şi suferiţi în înjosire
De la Braşov păn' la Abrud,
Ca să vă ţie în robire
Fino-Tătarul orb şi crud.
Şi nimeni lanţul n'o să farme,
N'aveţi inimi, n'aveţi mâni?
La arme, la arme,
La arme fraţi Români!

III

Iar tu iubită Bucovină,
Diamant din stema lui Ştefan,
Ajuns-ai roabă şi cadână.
Pe mâni murdare de jidan.
Ruşinea ta nu are samăn,
Pământul sfânt e pângărit...
Mişel şi idiot şi famăn
Ce ar mai sta la suferit...
De-acuma trâmbiţi de alarme!
Nălţaţi stindardul sfânt în mâni,
La arme!
La arme dar Români!

IV

Pierduţi sunteţi pe Criş şi Mureş?
E moarte, e leşin, e somn?
Au Dragoş nu-i din Maramureş,
Au n'a fost la Moldova Domn?
N'a frânt a duşmanilor nouri
N'a frânt pe Leşi şi pe Tătari,
Au Dragoş, vânător de bouri
N'o să vâneze şi Maghiari?
Ruşine pentru cel ce doarme,
Sculaţi, ca să nu muriţi mâni,
La arme!
La arme dar Români!

V

Din laur nemuritoare ramuri,
O, ţară pune'n frunte azi,
Şi-n tricolorul mândrii flamuri
Să'nfăşuri pieptul tău viteaz.
Şi smulge spada ta din teacă
Şi-ţi chiamă toţi copiii tăi,
Şi la război cu dânşi pleacă,
Cu fii de şoim, şi fii de smei.
In valuri, valuri să se farme
Calmuci, Tătari, duşmani, stăpâni...
La arme, la arme!
La arme, fraţi Români.

Mihail EMINESCU

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

LITERATURA ŞI ARTA

ORGAN AL UNIUNII SCRIITORILOR DIN MOLDOVA ŞI AL MINISTERULUI CULTURII AL R.S.S. MOLDOVENEŞTI

Joi, 31 august 1989
№ 36 (2300)
Apare din anul 1964
Preţul 10 cop.

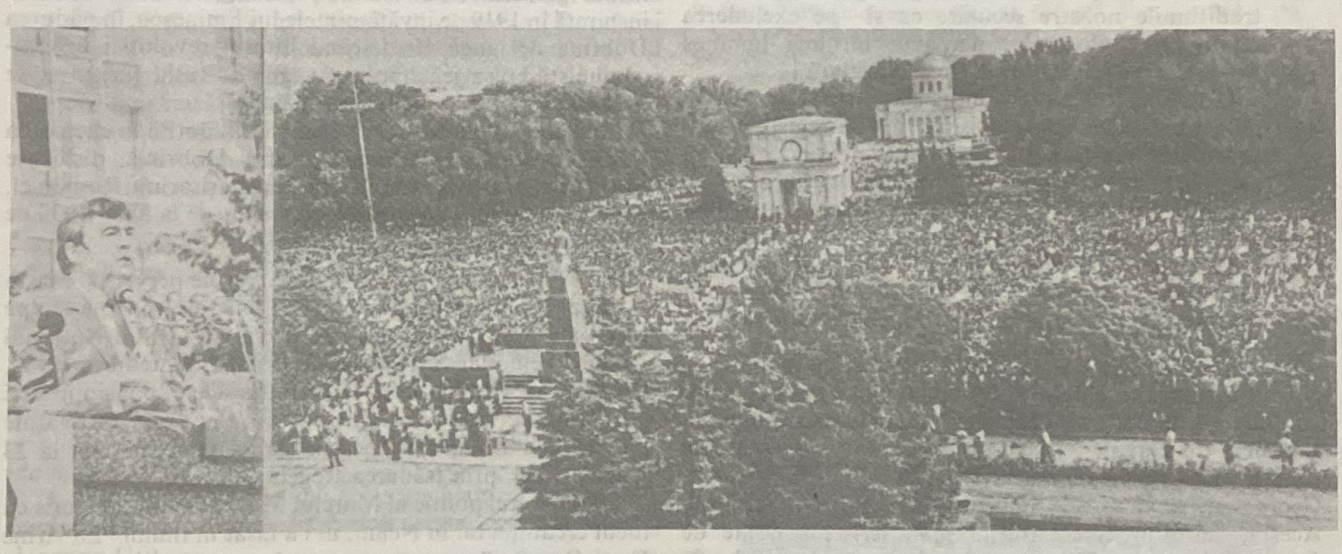

Reintroducerea alfabetului latin in scriere şi româna în vorbire, urmare a perestroicei sovietice, a ocazionat pentru Moldovenii dintre Prut şi Nistru, o concentrare de peste 750.000 de participanţi în faţa Mitropoliei Orthodoxe din Chişinău, in ziua de 27 August 1989, pentru a mulţumi Republicei Socialiste Moldovene "revenirea limbei moldoveneşti" la grafia latină "zi ce va lumina un veac", cum scriu gazetele.

Concomitent s'a sărbătorit şi centenarul morţii marelui poet şi cărturar, Mihail Eminescu.

Reproducerile ce prezentăm sunt din noile ediţii, în caractere latine, ale gazetelor "Literatură şi Artă", a Uniunii Scriitorilor din Moldova, "Deşteptarea", Buletinul Frontului Popular din Moldova, "Glasul", tipărit în Lituania de Societatea de Cultură Dacia.

Tuturor le trimitem o călduroasă îmbrăţişare şi felicitări pentru declaraţia Frontului Popular privind pactul Ribbentrop-Molotow, urându-le succes deplin în cererea de reîntoarcere Republicei Socialiste Moldoveneşti a judeţelor Izmail, Bolgrad, Cetatea Albă şi Hotin, anexate Ucrainei, pe nedrept.

CARPATII

DEŞTEPTAREA NR. 3

BULETIN INFORMATIV AL FRONTULUI POPULAR AL MOLDOVEI

august 1989

mîndria de a fi român

"...OPTSPREZECE VEACURI SÎNT DE CÎND VIAŢA LATINĂ A FOST SĂDITĂ PE ACEST PĂMÎNT, UNDE SÎNTEM NOI ÎN CIUDA ZGUDUIRILOR PRIN CARE A TRECUT; ACEASTĂ VIAŢĂ ÎNAINTEAZĂ MEREU SPORIND ŞI ÎNTĂRINDU-SE. S-A PĂSTRAT ÎNSĂ ŞI CREŞTE ACEASTĂ VIAŢĂ, NU PENTRU CĂ ERAU MULŢI ŞI PUTERNICI ACEIA CARE CONLUCRAU LA ÎNTEMEIEREA EI, CI PENTRU CĂ FIEŞTECARE DIN CEI PUŢINI ERA MÎNDRU DE MUNCA ÎNAINTAŞILOR SĂI. DE CÎND ESTE SUFLET DE ROMÂN PE FAŢA PĂMÎNTULUI, ROMÂNUL A FOST MÎNDRU DE A FI ROMÂN, ŞI CHIAR ATUNCI CÎND LUMEA ÎL PRIVEA CU DISPREŢ, EL ÎŞI CÎNTA DOINA ŞI, ÎN CONŞTIINŢA PUTERILOR PE CARE LE PURTA ÎN SINE, PRIVEA MÎNDRU ÎMPREJURUL SĂU.

SĂMÎNŢA DIN CARE A RĂSĂRIT ACEST POPOR, E NOBILĂ, ŞI POPORUL NU VA PIERI DECÎT ATUNCI CÎND ROMÂNII VOR UITA NOBLEŢA SEMINŢIEI LOR."

Mihai EMINESCU

27 august — MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ

DECLARAŢIA
FRONTULUI POPULAR DIN MOLDOVA
CU PRIVIRE LA PACTUL RIBBENTROP-MOLOTOV

Basarabia şi Bucovina de Nord sînt o parte componentă a teritoriului Statului Moldovenesc, creat la 1359 pe pămîntul strămoşilor românilor geto-dacii.

În anul 1812, conform tratatului de pace de la Bucureşti dintre Rusia şi Turcia, Rusia ţaristă în mod nelegitim anexează o parte din teritoriul Statului Moldovenesc, cea dintre Prut şi Nistru, asupra căreia răspîndeşte în mod artificial numele de Basarabia. Ca rezultat al anexiunii, poporul moldovenesc a fost dezbinat prin violenţă în două părţi.

La preliminariile de la Viena din 1855 şi în timpul încheierii tratatului de pace de la Paris din 1856 a fost pusă problema retrocedării ţinutului dintre Prut şi Nistru Statului Moldovenesc; diplomaţia ţaristă rusă, prin minciună şi viclenie, a reuşit să obţină ca Statului Moldovenesc să-i fie retrocedate doar trei judeţe ale Basarabiei: Cahul, Izmail şi Bolgrad.

(continuare în pag.8)

urmează pagina

DECLARAŢIA FRONTULUI POPULAR DIN MOLDOVA CU PRIVIRE IA PACTUL RIBBENTROP-MOLOTOV

(urmare din Pag. 7)

In'1859, în urma unirii benevole a Moldovei şi Munteniei, se constituie Statul Român. Partea cea mai mare a tinutului dintre Prut şi Nistru continua sâ rămînă o gubernie a Rusiei ţariste.

In 1878, prin tratatul de pace de la Berlin, încheiat în urma războiului din 1877-1878, Rusia, cu concursul tacit al cercurilor imperialiste germano-franco-engleze, anexează din nou cele trei judeţe (Cahul, Izmail şi Bolgrad), ignorînd doleanţele şi drepturile unui stat suveran care în acelaşi război, în alianţă cu Rusia, îşi cucerise independenţa.

La 2 decembrie 1917, în urma unor deliberări şi tratative cu noul guvern al Rusiei Sovietice şi cu guvernul Ucrainei independente, pe teritoriul dintre Prut şi Nistru a fost creată Republica Democrată Moldovenească. Luînd în consideraţie pericolul crescînd pentru independenta republicii, precum şi apartenenţa naţională comună, la 27 martie 1918 Republica Democrată Moldovenească s-a unit cu România pe baza Declaraţiei Guvernului Republicii Democrate Moldoveneşti — Sfatul Ţării.

La conferinţa sovieto-română de la Viena din 2 aprilie 1924 şeful delegaţiei sovietice Krestinski menţiona că: "...în problema Basarabiei guvernul sovietic nu împărtăseşte punctul de vedere al drepturilor istorice asupra Basarabiei, moştenite de el de la guvernul ţarist".

Mai tîrziu, guvernul stalinist al U.R.S.S., continuînd politica colonialistă a Imperiului Rus, începe să-şi manifeste în mod făţiş tendinţa de recucerire a coloniilor pierdute în urma revoluţiei din octombrie 1917.

La 23 august 1939 a fost semnat pactul Ribbentrop-Molotov, prin care U.R.S.S. şi Germania fascistă îşi delimitau sferele de influenţă în Europa de Est. Punctul 3 al protocolului adiţional secret din 23 august 1939 menţiona interesul părţii sovietice asupra Basărabiei. O consecinţă logică a acestui pact au fost notele ultimative ale lui Molotov din 26-27 iunie 1940 adresate Guvernului Român, note în care, pe baza unor "argumente" fără nici un temei real, se afirma precum că în 1918 "a fost încălcată unitatea seculară a Basarabiei, populată cu precădere de ucraineni, cu Republica Sovietică Ucraineană", impunîndu-i-se României să cedeze Uniunii Sovietice teritoriul Basarabiei şi al Bucovinei de Nord, „drept recompensă pentru uriaşa daună pricinuită Uniunii Sovietice şi populaţiei Basarabiei prin cei 22 de ani de guvernere a României în Basarabia.

La 28 iunie 1940 trupele sovietice ocupă teritoriul Basarabiei şi concomitent, al Bucovinei de Nord (ţinut care pe percursul întregii sale istorii niciodată n-a făcut parte din teritoriul Ucrainei). Sudul şi Nordul Basarabiei, precum şi Bucovina de Nord au fost incluse în mod arbitrar în componenţa R.S.S. Ucrainene.

Frontul Popular din Moldova consideră că:

1. Tratatul, din momentul semnării lui, contravenea principiilor fundamentale şi normelor imperative ale dreptului internaţional, întrucît decidea soarta unor state terţe, fără participarea lor.

2. Tratatele secrete sovieto-germane aveau drept scop stabilirea sferelor de influenţă în Europa de Est, ceea ce deasemenea contravine dreptului internaţional, inclusiv Tratatului de pace de la Versailles (1919), precum şi Statutului Ligii Naţiunilor.

3. Orice tratat semnat în urma aplicării forţei sau în urma ameninţării cu aplicarea ei este absolut nevalabil şi nu crează pentru părţi nici îndatoriri, nici obligaţii. Prin urmare, aceste protocoale secrete trebuie să fie declarate absolut nevalabile diu momentul semnării lor.

4. Notele ultimative ale guvernul sovietic din 26-27 iunie 1940, emise în baza tratatelor sovieto-germane din 1939 şi a protocoalelor adiţionale secrete, contravin normelor imperative ale dreptului internaţional şi "Convenţiei de definire a agresiuaii" din 5 iulie 1933, semnate atît de România, cît şi de U.R.S.S. fiind o mostră a politicii de dictat imperial. Decizia răpirii Bucovinei de Nord e un exemplu elocvent al unei politici anexioniste, inspirate de tratatele şi protocoalele sus-amintite şi constant promovate de guvernul stalinist.

5. Întrucît nu există acea Germanie din 1939, Guvernele U.R.S.S., R.F.G. ş R.D.G. trebuie să declare protocoalele secrete ale pactului Ribbentrop-Molotov absolut nevalabile din momentul semnării lor.

6. Una din căile de anulare poate fi apelui statelor în cauză către Curtea Internaţională de Justiţie a O.N.U.

7. Guvernul U.R.S.S. trebuie:

— să recunoască includerea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord din 28 iunie 1940 în componenţa U.R.S.S. drept o anexiune să reîntoarcă U.R.S.S. Republicei Moldoveneşti teritoriile incluse nelegitim în componenţa U.R.S.S. Ucrainene (fostele judeţe Izmail, Bolgrad, Cetatea Albă şi Hotin).

8. Pornind de la faptul că absoluta majoritate a românilor sovietici locuiesc pe teritoriile limitrofe Basarabia şi Bucovina de Nord, care în trecut au fost parţi componente ale Moldovei, considerăm necesară unirea acestor două reginiuni în cadrul unei singure organizări statele - MOLDOVA.

Chişinău, 2 august 1989. **Sergiu BURCĂ**

STEGULEŢELE COMEMORARII LA CHISINAU
27 August 1989

REGI ȘI CĂPETENII GETO-DACICE DE PÎNĂ LA BUREBISTA

"Cei vii caută să împărtășească pe cei morți cu bucuria ori cu întristarea contemporană. E încercarea de preamărire a celor pe veci adormiți, pentru a face, prin asemănarea lor cu noi, lauda ori hula celor de azi.

Să pomenim pe întemeietori."

VASILE PÂRVAN

CHARNABON

Marele dramaturg al antichității, Sofocle (497–404 î. e. n.) menționează, într-una din primele sale tragedii, Triptolemas (din care nu s-au păstrat decît cîteva fragmente), existența unei căpetenii, Charnabon, "care domnește peste geți". Este pentru întîia oară cînd numele unui conducător al geților apare într-o operă literară.

REX HISTRIANORUM

Conducător al geto-dacilor de la Dunărea de Jos sau din preajma Histriei. Nu poate fi vorba de un conducător al cetății grecești Histria, deoarece aceasta, ca republică, nu avea cum să fie cîrmuită de un rege. În anul 339 î. e. n., a opus o dîrză rezistență sciților, conduși de regele lor, Ateas. Potrivit informațiilor transmise de istoricul latin de la începutul erei noastre Tougus Pompeius (în rezumatul pe care alt istoric latin, din sec. III, Iustinus îl face operei acestuia), Ateas a chemat în ajutor pe Filip II, regele Macedoniei. Moartea acelui "rex histrianorum" l-a determinat pe Ateas să nu mai plătească pe oștenii lui Filip. În consecință, regele macedonean a pornit împotriva lui Ateas, învingîndu-l și luînd numeroși prizonieri.

DROMICHETE

Către sfîrșitul sec. IV î. e. n., Cîmpia munteană și teritoriul de la Est de Dunăre erau stăpînite de regele Dromichete, care a intrat în conflict cu Lisimach (regele Traciei elenistice din 306 î. e. n.), deoarece acesta din urmă cotropise teritoriile dobrogene ale geto-dacilor. Prima luptă, desfășurată în anul 300 î. e. n. s-a încheiat cu victoria lui Dromichete, care, potrivit relatării lui Diodor din Sicilia (Diodor Siculus), l-a luat prizonier pe fiul lui Lisimach, Agathocle. În 292 î. e. n., Lisimach a întreprins o nouă expediție, în care a căzut el însuși prizonier, fiind dus în orașul de reședință al geților, Helis. Relatînd evenimentul, autorii antici (Pausanias, Diodor din Sicilia, Plutarh, Cassius Dio) insistă asupra înțelepciunii politice a regelui geto-dac, care i-a convins pe oștenii săi că e mai bine să cruțe viața lui Lisimach și să-și facă, astfel, din el un aliat. Pe larg este povestit și ospățul celor două oștiri, în care macedonenilor li se oferă o masă încărcată cu mîncăruri alese, în contrast cu simplitatea ospățului geto-dacilor. Pus să compare cele două mese, Lisimach – se spune în vechile scrieri – ar fi declarat că îi pare rău pentru nesocotința sa, dar că, recunoscător pentru bunăvoința cu care a fost tratat, va rămîne întotdeauna prietenul geților. Pacea s-a încheiat, într-un cadru solemn, alianța celor doi regi fiind consacrată și prin căsătoria dintre Dromichete și fiica lui Lisimach.

Harta Daciei de pînă la cucerirea romană

MOSKON

În părțile Tulcei au fost descoperite o seamă de monede de argint avînd pe avers un călăreț și inscripția Basileos Moskonos. Acest tip de monede pare să fi fost emis în sec. III î. e. n. de un conducător geto-dac ce avea strînse legături cu orașul Histria, și își întindea stăpînirea în Nordul Dobrogei. După cum rezultă din mărturiile numismatice menționate este vorba de regele geto-dac Moskon.

ZALMODEGIKOS

Căpetenie geto-dacă din sec. III î. e. n. de pe malul stîng al Dunării de Jos. Existența acestuia este atestată de o inscripție descoperită la Histria, care amintește despre o solie alcătuită din trei cetățeni de frunte ai orașului (Diodores, Procritos și Clearchos) trimisă la acest rege. Solia cerea lui Zalmodegikos restituirea ostatecilor, în număr de 60, precum și a veniturilor cetății, care fuseseră desigur capturate de către regele get de la histrieni. Cei trei soli au cîștigat bunăvoința regelui și histrienii au hotărît "să fie încununați, ei și urmașii lor, cu cunună de aur la toate spectacolele de teatru pentru bărbăție și rîvna lor față de popor, pentru ca și ceilalți cetățeni, cunoscînd că poporul cinstește pe bărbații vrednici, să se îndemne a sluji cetatea. Decretul să fie săpat pe două lespezi, din care una să se așeze în Agora (piața publică), în fața porticului, iar cealaltă în preajma altarului lui Zeus Polieus".

Din textul inscripției se poate deduce că Zalmodegikos era unul din regii daci din Dobrogea, care într-o confruntare cu Histria, capturase prizonieri și importante venituri ale cetății.

RHEMAXOS

Rege geto-dac ce stăpînea, la sfîrșitul sec. III – începutul sec. II î. e. n. teritoriul de la Nord-Vest de Dunăre, întinzîndu-și autoritatea și asupra cetăților din Dobrogea care îi plăteau tribut, în schimbul protecției militare. Existența sa ne este dovedită tot de un decret histrian, de astă dată acordat în cinstea lui Agathocle, sol al cetății la regele geto-dac Rhemaxos, pentru a solicita ajutor împotriva repetatelor atacuri ale tracilor conduși de regele Zoltes.

Rhemaxos a oferit histrienilor un ajutor de 700 călăreți, cu care aceștia au înfrînt oastea vrăjmașilor: "Călcînd tracii (lui Zoltes) jurămîntul și învoiala – se spune în decret – și tot dînd năvală, (Agathocle), ales de popor comandant cu depline puteri, a păzit ogoarele și turmele și grînele pînă la trecerea (venirea) regelui Rhemaxos. Iar după ce regele a trecut pe malul din față, (Agathocle) l-a convins să dea spre paza cetății călăreți o sută); iar cînd tracii au căzut în număr mare asupra străjerilor... (a fost) trimis sol la feciorul regelui, Phra(dmon), l-a convins pe acesta să dea străjă cetății călăreți șase sute, care, întrecînd oastea vrăjmașilor, au înfrînt pe căpetenia acestora, Zoltes".

OROLES

Tot din preajma anului 200 î. e. n. avem știri istorice limpezi și despre geto-dacii din interiorul arcului carpatic. Este vorba de o relatare a lui Pompeius Trogus (păstrată sub formă de rezumat la Iustinus), în care se spune: „Și dacii sînt din neamul geților. Ei, în timpul regelui Oroles, fiindcă nu s-au purtat bine împotriva bastarnilor", au fost pedepsiți de rege. „Și nici nu s-a schimbat această rîndulală pînă cînd nu și-au spălat, prin curaj, rușinea suferită în războaie". Două elemente deosebit de importante sînt de reținut în aceste pasaje. Mai întîi acela că Pompeius Trogus îi numește pe autohtoni daci, subliniind că sînt de un neam cu geții (suboles getarum – vlăstare ale geților), identitate remarcată și de alți numeroși autori; apoi, pedeapsa pe care Oroles o aplică ostașilor lui ne demonstrează o creștere a autorității regelui. Informațiile despre faptul că regele Oroles a purtat lupta împotriva bastarnilor îngăduie istoricilor să plaseze uniunea de triburi în Estul Transilvaniei, poate și dincolo de munți, în Moldova.

RUBOBOSTES

Tot Pompeius Trogus amintește în același text de „creșterea (la începutul sec. II î. e. n.) a puterii dacilor sub regele Rubobostes" (Incrementa Dacorum per Rubo bostem regem). Referirea istoricului antic la Rubobostes, în textul în care este vorba și despre Oroles ne face să considerăm că este vorba tot de dacii din Transilvania, că Rubobostes stăpînea, eventual, chiar aceeași regiune, fiind, probabil, urmașul lui Oroles.

Responsabil de ediție din partea Societății de cultură „Dacia" din Lituania Lica Meinic-Zalakevičienė

Prezentare artistică – Iurie Zavadschi.

CONDUCEREA REDACȚIEI:
Leonida LARI, Ion VATAMANU, Viorel MIHAIL.

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Grigore VIERU, Mihai CIMPOI, Vladimir BEȘLIAGĂ, Ion CIOCANU, Gheorghe MALARCIUC, Serafim SACA, Ion HADÎRCĂ, Lida ISTRATI, Alexei MARINAT, Valentin MNDRCANU, Nicolae MATCAȘ, Dumitru FUSU, Emil LOTEANU, Chirii VACULOVSCHI

GLASUL

A.S.C. Oferta

Tipografia Editurii C. C. al P. C. al Lituaniei, Vilnius, bul. Kosmonauty nr. 60. Com. nr. 1682. Tirajul 100.000 ex.

ANNIVERSAIRE !

Cette année, Le Mouvement Légionnaire Roumain - LA GARDE DE FER - commémore le 90e anniversaire de la naissance de Corneliu ZELEA CODREANU, son illustre et inoubliable fondateur.

Né le 13 Septembre 1899, il fut assassiné dans la nuit du 30 Novembre 1938. Corneliu CODREANU n'avait que 39 ans, mais presque 20 ans d'activité politico-sociale pour le bien de la nation roumaine.

"Apparition météorique, mais chargée d'attributs inhabituels qui le définissaient en tant que DEMIURGE dans son contexte existentiel et placé au centre de certaines coordonnées tempo-spatiales d'un moment crucial de l'histoire de la nation roumaine et du monde" - l'avait qualifié l'un de ses commentateurs.

Et depuis, il est resté le **symbole inébranlable** d'un espoir qui doit s'accomplir en dépit des embûches accumulées contre son intervention précieuse.

Sa doctrine spiritualiste, à base de compréhension, discipline, amour et force de sacrifice pour le bien et le salut de l'individu, défie tous les obstacles.

Le monde - indifférent jusqu'ici à de tels arguments - prend conscience (sous la menace des forces maléfiques chaque fois plus hardies) des vérités énoncées depuis plus d'un demi siècle par Corneliu CODREANU. On y découvre **les normes** de la **tradition** et **l'esprit chevaleresque,** ainsi que **l'exemple** vécu par les disciples de la pensée codréniste.

Cette pensée ouvre les voies d'une nouvelle intelligence des **devoirs civiques** et de la **responsabilité** envers **soi-même,** sa **nation** et **DIEU.**

Corneliu ZELEA CODREANU
1899 - 1938

"... la pierre angulaire de la Légion (La Garde de Fer) sera l'Homme, la réforme de l'Homme..."

Prenez-en note !

Cherchez à connaître la spiritualité de Corneliu CODREANU !

Lisez-le !

Pénétrez-vous-en de sa grandeur !

Suivez ses enseignements !

L'avenir de chacun et de toutes les nations, en dépend !

EPOPEEA LEGIONARĂ (IV)

de Traian POPESCU

UELUL epistolar" între Comandant şi General, nu a turburat cu nimic activitatea termitelor legionare, uşurând Ţării şi persoanelor expulzate din teritoriile predate Sovietelor şi Ungariei de pactul Ribbentrop-Molotov şi Dictatul de la Viena, reîncorporarea lor în viaţa Statului, alinându-le cu frăţească grije, suferinţele şi desesperarea.

Deasemenea au găsit momente libere pentru a le dedica împlinirii creştine de a identifica gropile comune în care fuseseră asvârlite şi mutilate cu vitriol, trupurile neînsufleţite ale camarazilor ucişi dealungul Ţării de dementa asasină a carlismului, deshumarea lor şi transportarea la Cimitirul Legionar dela Predeal.

Astfel, parte din lunile Noembrie şi Decembrie au fost teribil de dureroase, pentrucă pe lângă alte evenimente de strălucită afirmare a omului nou legionar, umanitara îndeletnicire de a da trupurilor martirizate ale legionarilor odihna creştinească după străvechiile datini româneşti, a scos la iveală sălbăticia idolatră a sbirilor regimului carlist, care nu mai putea fi dată uitării, cerând aspra pedepsire a marilor vinovaţi, identificaţi din ordinul generalului Antonescu, în număr de peste 500, dintre care numai 64 fuseseră arestaţi şi depuşi la Jilava, restul fiind sub supraveghere poliţienească.

Comisia specială de Anchetă Criminală fusese înfiinţată la 23 Septembrie 1940, prin decret-lege, sub preşedenţia lui Eugeniu Bănescu, Consilier de Casaţie, prieten cu Mihai Antonescu Ministrul de Justiţie, şi protejat al vechiului regim.

Amintind problema marilor vinovaţi Comandantul Horia Sima scrie la pagina 164, Vol. I. Era Libertăţii. Citâm:

> "Regimul carlist, ca orice regim de dictatură, poseda o înfrastructură. Din tot aparatul de Stat şi din toată lumea politică Armand Călinescu selecţionase o echipă de devotaţi cu care opera contra legionarilor şi contra tuturor acelora care se opuneau dictaturii. Puterile Statului fuseseră smulse din mâna organelor legitime ale Ţării şi predata echipei de gangsteri condusă de Armand Călinescu şi patronată de Rege.
>
> Această reţea de asasini avea ramificaţii în justiţie, în armată, în poliţie, în jandarmerie şi întreg aparatul de Stat.
>
> Aceştia reprezentau atunci "permanenţele Statului" în realitate era NKVD —ul regimului care n'avea de dat socoteală decât centrului conspirativ dela Palat".

Deacea alesul Ministrului de Justiţie a sabotat sistematic activitatea comisiei, tergiversând sub diverse pretexte funcţionarea ei.

De ziua Arhanghelului Mihail, Patronul Legiunii 8 Noembrie 1940, Comandantul Horia Sima a hotărît o mare demonstraţie legionară la Iaşi, cu prilejul serbărilor decretării oraşului ca "oraş al Mişcării Legionare", drept recunoştiinţă pentru identificarea localităţii cu lupta, desideratele patriotice ale ei, şi sprijinul moral acordat.

Ca toate organizările legionare de acest fel, a fost ceva apoteozic.

Odată cu Patronul Legiunii se sărbătorea în prezenţa Regelui Mihai I şi onomastica Lui şi glorificarea Iaşilor ca cetate a naţionalismului românesc şi codrenist.

Participau numai regiunile Suceava, Iaşii, Galaţii şi Dobrogea, care aliniaseră sub comanda Comandantului Bunei Vestiri Radu Mironovici, peste o sută de mii de legionari în uniformă şi costume naţionale, cărora s'au adăugat delegaţiile tineretului naţional socialist german şi fascist italian (1).

Serviciul Divin a fost celebrat în Mitropolia Iaşiilor de către IPSS Mihălcescu, Mitropolitul Moldovei. După terminare, Regele Conducătorul, Comandantul Mişcării Corpul Diplomatic Guvernul, Oaspetii şi autorităţile locale s'au deplasat spre Palatul Administrativ, a cărui faţadă era împodobită cu o imensă icoană a Arhanghelului Mihail, care străjuia tribunele de unde, participanţii la sărbătorire, au ascultat discursurile omagiale.

Pentru Istoria adevărată care se va scri mâine când România va fi iar liberă, citez câteva fragmente din comunicatul de presă care le anunţa şi din discursurile rostite cu acest prilej, care dovedesc cu prisosinţă fidelitatea constantă a legionarilor faţă de Conducătorul General Ion Antonescu şi făţărnicia ditirambelor acestuia, după "duelul epistolar", cu privire la legionari şi comandament.

Comunicatul de presă semnat de Comandantul Horia Sima motivează sărbătoririle dela Iaşi şi convoacă concentrarea legionarilor din regiunile amintite, la Iaşi: Citâm: Era Libertăţii, pag. 448. Vol. I,

> "Legionari,
>
> Iaşii, Capitala Moldovei, oraşul unde Căpitanul în 1919, împreună cu muncitorul Constantin Pancu au început lupta contra comunismului, oraşul care a cunoscut sbuciumul luptelor studenţeşti dela 1922 impotriva jidovimei comunizate şi oraşul, unde în 1927 a luat naştere Legiunea "Arhanghelul Mihail", e strâns legat de sufletul şi istoria Mişcării Legionare. Iaşii vor deveni din ziua de 8 Noembrie 1940, Oraşul Mişcării Legionare.
>
> Indeplinim astfel gândul Căpitanului şi tradiţia fixată de el, în Capitala Moldovei .....
>
> După 13 ani de înfrângeri şi victorii, ne reîntoarcem în oraşul unde au răsunat cele dintâi apeluri ale Căpitanului adresate unui neam încătuşat, cele dintâi răsvrătiri ale tineretului acestei ţări, cele dintâi înfiorări ale cântecului legionar şi de unde au isbucnit dele dintâi gloanţe contra duşmanului.
>
> .....
>
> Moldova toată şi Bucovina să fie prezente la 8 Noembrie la Iaşi".
>
> Bucureşti 31 Octombrie 1940 Horia Sima

Primul în a vorbi a fost comandantul Bunei Vestiri Corneliu Georgescu care amintind cei 13 ani de luptă şi de suferinţă ai mişcării spune:

> "Suntem în Iaşul începuturilor, în Iaşul suferinţelor, în Iaşul nădejdilor noastre. Aici s'a ridicat munte, Căpitanul, acum douazeci de ani, împotriva puhoiului comunist, smulgand cu braţul hotărît stindardul roşu infipt pe zidurile atelierelor din Nicolina de miile de muncitori bolşevizaţi.
>
> .....
>
> "Iaşul Cetăţuii unde s'au adunat prima dată trimişii întregei studenţimi naţionaliste din ţară să asculte cuvântul Căpitanului, Iaşul Galatei, în care au suferit tortura foametei Căpitanul şi Moţa, Iaşul icoanei marelui nostru protector Sfântul Arhanghel Mihail, simbol al dreptăţii Dumnezeeşti, care primeşte astăzi, după două decenii de luptă, de suferinţă şi de jertfă, pe Regele biruinţei naţionalismului legionar, pe Majestatea Sa Regele Mihai I.

"Iaşul martiriului legionar, în aceşti 13 ani de lupte a Legiunii Arhanghelul Mihail, face front în faţa ostaşului cu inimă şi credinţă verde şi asigurându-l că va fi urmat cu toată hotărîrea în lupta pe care o duce pentru înălţarea neamului, strigă din toată inima: Trăiască Generalul Antonescu".

Urmează a vorbi Comandantul Mişcării Legionare, Horia Sima, care omagiind Iaşi pentru înţelegerea şi sprijinul moral acordat Mişcării Arhanghelul Mihail şi Căpitanului Zelea Codreanu spune:

"E un moment de adâncă semnificaţie pentru poporul nostru coborîrea Regelui Mihai de ziua Lui în mijlocul legionarilor, în oraşul în care s'a întemeiat mişcarea noastră şi de unde au pornit cele dintâi chemări la luptă ale Căpitanului.

.....

"De atunci au trecut 13 ani şi pentru Legiune fiecare zi a însemnat o jertfă încununată de biruinţă Unul câte unul, duşmanii de moarte ai Neamului Românesc s'au împotrivit voinţei legionare de recucerire a poziţiilor pierdute, pentruca mai târziu să-şi strângă rândurile într'o mare coaliţie a puterilor întunericului şi să încerce cu eforturi unite şi într'un asalt suprem, nimicirea mişcării legionare.

"Şi atunci Căpitanul a adresat Neamului Românesc cel mai mare discurs al său şi cel din urmă: a primit moartea. Dar din moarte i-a fost dat încă odată Legiunii să smulgă biruinţa şi să înfrângă pe duşmanii ei.

"Legiunea, în drumul ei de lupte şi suferinţe, a avut întotdeauna alături de ea, în momente grele, prestigiul, înţelegerea şi dragostea Generalului Antonescu. Este singurul care ne-a înţeles şi în ochii căruia mişcarea legionară şi-a pastrat toată încrederea, iar legionarii au fost socotiţi întotdeauna oameni de onoare.

"In prigoană Generalul Antonescu a crezut în noi, în biruinţa noastră; noi credem în el şi mergem cu el împotriva tuturor duşmanilor patriei".

In continuare a vorbit Profesorul Ion Zelea Codreanu tatăl Căpitanului omagiind pe Regina Mamă Elena, mulţumind oaspeţilor, autorităţilor, reprezentanţelor germană şi italiană participarea la festivităţile Iaşului, lansând în final apelul pentru contruirea la Predeal a unei măreţe Mănăstiri închinată Arhanghelului Mihail şi Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, unde să odihnească somnul de veci moaştele sfinte ale martirilor legionari.

Ultimul a vorbit Generalul Ion Antonescu care îmbrăcase şi cu această ocazie cămaşa verde legionară, făcând apologia Căpitanului şi a sacrificiilor lui:

.....

"Aici în Iaşi, Corneliu Zelea Codreanu şi-a afirmat întâia oară credinţa lui nebiruită în puterile neamului şi fapta lui de înnoire răscolitoare. Aici s'a zămislit cu harul Domnului şi voinţa Căpitanului, Legiunea Arhanghelul Mihail, Legiune care a pornit în numele vechii credinţe, la noua faptă românească, Legiunea care, în numele Arhanghelului, şi-a deslănţuit asprimea judecăţii, alegerea adevăraţilor Români şi înlăturarea nevrednicilor.

"Să nu se uite de nepăsători şi părtaşii trecutului; să nu se uite de ziditorii viitorului; eroii şi jertfiţii Legiunii au pus sângele lor la temelia Regatului lui Mihai I şi a generaţiei lui Codreanu şi Horia Sima.

"Cu sângele lor, au spălat toate înfrângerile ceasurilor din urmă. Sub semnul lor vom duce biruinţa ceasurilor ce vor să vină.

"Legionari!

"Un gând de slavă şi de rugăciune către Arhanghelul Mihail, Patronul Legiunii, proteguitorul luptei legionare şi al noii Românii. Un gând de pietate şi de închinăciune în memoria Căpitanului. Un legământ în Iaşii începutului de credinţă legionară, în Iaşii încercărilor neamului şi ale lui Codreanu: să facem legământ că vom sluji cu vrednicie pe Arhanghelul nostru, pe Regele Ţării şi amintirea Căpitanului".

A urmat după acea vizita la Căminul Studenţesc dela Râpa Galbenă, construit cărămidă cu cărămidă de braţe legionare animate de exemplul permanent al Căpitanului şi al lui Ion Moţa, transformat după victoria dela 6 Septembrie 1940 în muzeu al mişcării, căci din acest cămin Codreanu redactase la 24 Iunie 1927 actul de constituire al mişcării, fiindu-i acolo sediul iniţial.

Terminată vizita, toată lumea s'a îndreptat spre Universitate unde a avut loc defilarea prin faţa tribunelar, instalate lângă statuia lui Mihail Kogâlniceanu, străjuită de chipurile uriaşe ale Arhanghelului şi Căpitanului.

De acolo Regele, Regina Mamă Elena, Conducătorul general Ion Antonescu, Comandantul Horia Sima, Guvernul, Oaspetii, Autoritatile locale şi familiile legionarilor căzuţi, au putut admira timp de două ore şi jumătate parada, deschisă de delegaţiile germană şi italiană, urmate de ofiţerii şi unităţi din armata română locală, liceul militar, clerul şi coloanele celor 50.000 de legionari participanţi, rămânând viu impresionaţi de ordinea, disciplina şi prezentarea lor.

Atmosfera era de indescriptibilă fervoare populară a zecilor de mii de spectatori îngrămădiţi dealungul parcursului, îndiguiţi pe ambele părţi ale străzilor de cordoane de alte mii de legionari, spectatori care îi salutau cu salutul roman, sau agitând steguleţe tricolore sau verzi. De la ferestre şi balcoane li se aruncau flori, iar aerul vibra de melodiile imnurilor legionare.

La orele 4 p.m., în saloanele Palatului Administrativ, s'a servit ocupanţilor tribunelor o masă camaraderească oferită de Primarul Iaşiilor, ocazie pentru Regele Mihai I şi Regina Mamă Elena să discute, fără reticenţe protocolare, cu membrii Familiilor legionarilor căzuţi.

Comemorarea Iaşilor ca oraş al Mişcării Legionare mai are o mare însemnătate, înregistrată în Istoria în Imagini a lumii moderne —Filatelia—, căci a prilejuit Statului Naţional Român Legionar, lansarea la 8 Noembrie 1940 a primei emisiuni de timbre poştale cu efigia Căpitanului, omologată de uniunea Poştală Universală de la Berna-Elveţia, conform acordurilor încheiate la 1858 de Principatul Moldovei sub Principele Alexandru Ion Cuza, reînoite de Regatul României sub Carol I şi România Mare sub Ferdinand I.

Timbrul în valoare de 7 lei, taxa poştală internă pentru scrisoare simplă şi o supratxă de 30 lei în favoarea instituţiei Ajutorului Legionar, prezenta pe lângă chipul Căpitanului, emblema Ajutorului Legionar, gardul de fier suprapus peste o cruce albă, datele 8 Noembrie 1927-1940 şi inscripţia testamentară a lui Ion Moţa: să faci Căpitane o ţară ca soarle de pe cer, totul în culoare verde gălbue.

Cu toată suprataxa timbrului, mare în raport cu valoarea poştală, emisiunea a fost primită cu mare satisfacţie de către populaţia tării, recunoscând-o ca un binemeritat omagiu adus Căpitanului şi jertfei lui pe altarul Patriei, cele o sută de mii de exemplare puse în circulaţie poştală pe tot teritoriul României, epuizându-se până la sfârşitul lunei Noembrie.

Uniunea Poştală Universală dela Berna, a împărţit poştelor membre şi editurilor internaţionale de cataloage filatelice: Yvert-Tellier-Franţa, Michel Germania, Stanley Gibsson — Anglia şi Scott — Statele Unite —, mia de exemplare trimisă conform obligaţiilor poştale inter-

naţionale, astfel că de atunci şi până astăzi timbrele Statului Naţional Legionar figurează în cataloagele anuale ale acestor case editoriale, indispunând guvernele regimurilor, antonescian după 21-23 Ianuarie 1941 şi cominist după 23 August 1944, ordonând scoaterea lor din catalogul filatelic naţional ca şi din cărţile de —Istoria Românilor— apărute sub egida lor, în care nu se face menţiune de Statul Naţional Legionar consfinţit de decretul-lege din 14 Septembrie 1940, semnat şi de Regele Mihai I şi de Conducătorul General Ion Antonescu, crezând că astfel evenimentul va fi dat uitării.

Intâmplarea făcuse, fiind cunoscut colecţionar de timbre poştale în Ţară, să fiu, în perioada 1938-1940, Vicepreşedinte al Asociaţiei Filatelice Române.

Fiind legionar, am fost delegat de Ajutorul Legionar împreună cu avocatul Niky Chisălicescu să facem demersurile legale pentru emiterea unor emisiuni poştale comemorative, cu suprataxă poştală în favoarea operei de ajutorare întreprinsă de instituţia benefică amintită.

Comandantul Horia Sima ne-a dat aprobarea Legiunii, dar ne-a trimis la General petru aprobarea Conducătorului şi darea ordinului de executare.

Acesta ne-a primit imediat şi entuziasmat de idee, ne-a felicitat spunându-ne "—Bravo băeţi. Aşa se lucrează!" şi fiind într'o sămbătă-25 Octombrie 1940 a ordonat să se telefoneze la Direcţia Poştelor şi la Fabrica de Timbre să fim aşteptaţi şi ne-a pus la dispoziţie o maşină a Preşidenţiei pentru a ne transporta rapid.

Tot el, după pretinsa rebeliune legionară din 21-23 Ianuarie 1941 provocată de intrigile lui, coordonate cu interesele germane în România şi antilegionarismul ministrului la Bucuresti, Fabricius, prieten intim al generalului, le-a scos din circulaţie şi prin decret-lege le-a considerat ca propagandă subversivă, pasibilă de pedeapsa cu moartea în acele vremuri când el "tăia şi spânzura".

* * *

La două zile după serbările Iaşiilor, în noaptea zilei de 9-10 Noembrie, teritoriul Moldovei din curba Carpaţilor, veche zonă vulcanică s'a cutremurat, distrugând total mai multe sate şi oraşul Panciu, din regiunea Vrancei.

Cutremurul de gradul 9 în scara Richter, s'a resimţit în toată Ţara, în special în zona subcarpatică provocând 593 de morţi, 1271 răniţi şi pagube materiale imense.

A doua zi 11 Noembrie 1940 s'a înfiinţat Organizaţia "Munca Legionară sub comanda Profesorului Constantin Stoicănescu, care cu coloborarea tchnică a arhitecţilor şi inginerilor constructori membrii ai mişcării, centraliza şi coordona iniţiativele locale ale Taberelor de Muncă de altădată, sistematizând munca de ajutorare a sinistraţilor, preluând asupră-şi reconstruirea satelor distruse, a oraşului Panciu şi repararea în restul ţării a imobilelor dăunate de cutremur.

Asociaţia a întreprins în două luni o activitate de proporţii uriaşe, cum numai omul nou legionar era capabil să sacrifice pentru binele obştesc.

Sute de case prefabricate din lemn, scoli, spitale provizorii, au fost instalate în zonele sinistrate, pentru a pune la adăpost populaţia năpăstuită de seism, de rigorile iernii care se anunţa mai friguroasă ca de obicei.

La Bucureşti Blocul Carlton, o clădire din centrul oraşului cu 12 etaje care avea la parter şi subsol o mare sală cinematografică, din fericire goală la ora catastrofei, s'a prăbuşit peste ea, ucigând aproape toţi locatarii imobilului.

Mobilizate, formaţiile cuiburilor legionare din localitate, au lucrat zi şi noapte pentru curăţirea oraşului de dărămături şi casele de pereţi şi cocoşuri de încălzire, care ameninţau să se prăbuşească.

Treptat Statul a trebuit să-şi reia cursul normal, obligat de evenimente internaţionale care se precipitau.

La 12 Noembrie Conducătorul era programat cu o vizită oficială în Italia Fascistă, iar la 19 ale lunei era fixată vizita la Berlin pentru semnarea adeziunei României la Pactual tripartit, Germano-Italo-Japonez.

In timpul acestor deplasări Comandantul Mişcării Horia Sima rămânea Preşedinte —ad interim— al guvernului.

Primirea în Italia a fost fastuosă, dar sărăcă în rezultate pozitive pentru Ţară, pedeoparte pentrucă războiul Italo-Grec se blocase pe frontiera albano-grecească prin rezistenţa înverşunată a grecilor, iar pe dealtăparte de intrigile maghiare pe lângă Contele Ciano, care la rându-i l'a influenţat pe Ducele Mussolini, să nu dea ascultare reproşurilor generalului Antonescu cu privire la Diktatul de la Viena şi teroarea dezlănţuită în nordul Transilvaniei cedată Ungariei, de trupele ungare şi Honvezi, contrar înţelegerilor de evacuare paşnică.

Dezideratul Italiei de a participa cu o misiune militară italiană în România, ca parteneră a Axei Roma-Berlin transmis la Bucureşti cu ocazia participării centuriei legionare la serbările de la Padua din Octombrie, a fost redus la câţiva observatori de aviaţie, spre nemulţumirea Ducelui Mussolini.

La câteva zile după întoarcerea de le Roma, Führerul Hitler l'a invitat la Berlin pentru semnarea adeziunei României la Pactul Tripartit.

Era prima vizită oficială în capitala Marelui Reich german, contctele anterioare fiind prin delegaţi, sau prin ministrul german la Bucureşti Fabricius, devenit consilierul generalului în materie de politică externă.

In seara de 19 Noembrie 1940, Conducătorul a plecat din gara Mogoşoaia, gara deplăsrilor guvernamentale cu un tren special şi însoţit de o importantă reprezentanţă legionară.

Ar fi fost logic ca şi Comandantul Mişcării Legionare Horia Sima, succesor al lui Corneliu Zelea Codreanu, să fie invitat la solemnitatea semnarii Pactului, doarece Căpitanul considerând Axa Roma-Berlin ca o unitate naţionalistă stavilă a expansiunei agresive a comunismului în Europa, declarase în 1937, ca o replică la greşita politică externă de ostilitate faţă de Axă, a Regelui Carol al II-lea, că: "în 48 de ore după biruinţă, vom fi alături de Axa Roma-Berlin", declaraţie care i-a fost sentinţa de moarte, executată de Armand Călinescu in noaptea de 29-30 Noembrie 1938 în Pădurea Tâncăbeşti.

Corneliu Codreanu trăia realităţile politice ale Europei din acea vreme. Axa germano-italiană unise forţele militare ale celor două mari puteri naţionaliste contra comunismului agresiv al Moscovei, deja prezent în răsboiul civil spaniol, sprijinit de toate internaţionale roşii clandestine din Europa şi de Franţa Frontului Popular al lui Leon Blum.

România Mare, citadelă latină într'o masă slavă, era prada imediată râvnită de Stalin, politica ei externă dirijată de Nicolae Titulescu şi de Regele Carol al II-lea, ostilă Axei, favorizându-i apetiturile expansioniste.

Pactele —Mica Intelegere şi— Intelegerea Balcanică — încheiate de România cu Cehoslovacia şi Yugoslavia primul, şi cu Grecia, Turcia şi Yugoslavia al doilea, s'au dovedit a fi, în momentul agresiunilor germane în Austria, Cehoslovacia şi Polonia, simple petece de hârtie, exact cum le definise Codreanu în memoriul trimis Regelui Carol al II-lea şi oamenilor politici ai României în 5 Noembrie 1936, paragraful III: Citäm: Circulări şi Manifeste, pag. 98:

> "Nu există: Mică Inţelegere, nici Inţelegere Balcanică. Cine crede în acestea, dovedeşte că n'a înţeles nimic.
>
> Faţă în faţă stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa răsboiului, toate combinaţiile diplomatice se vor nărui ca nişte castele de carton. Aceste două lumi sunt: Statele revoluţiilor naţionale cari luptă pentru apărarea Crucii şi a unei civilizaţii milenare şi Bolşevismul cu anexele sale, care luptă pentru nimicirea neamurilor şi pentru prăbuşirea civilizaţiei creştine" (2).

Nici Regele şi nici oamenii politici n'au înţeles profeţia Căpitanului, ceace ne-a costat ciuntirile teritoriale impuse de pactul-germano-rus Ribbentrop-Molotov şi Diktatul italo-german de la Viena în 1940, care ar fi fost evitate dacă factorii responsabili, Regele şi Guvernul ar fi ţinut cont de politica cuminte a lui Codreanu bazată pe interesele României atunci.

* * *

La plecare a fost salutat de Comandantul Horia Sima în calitate de Preşedinte —ad interim— al guvernului, de întreg guvernul şi alte autorităţi, militare şi civile. Comandantul Mişcării i-a urat în câteva cuvinte, drum bun şi biruinţă, la care generalul a răspuns: "Plec cu încrederea poporului românesc şi sper să mă întorc cu încrederea poporului german", prezicere sibilică după cum se va vedea din cele ce au urmat după întoarcerea lui.

Ministrul german la Bucureşti, Fabricius, înmânase textul acordului abia cu 24 de ore înainte de plecare Ministrului de Externe Mihail Sturza care, citindu-l a descoperit erori ce prejudiciau interesele României, pecare în tren le-a comunicat generalului, pentru ca el să ceară rectificarea lor printr'un protocol adiţional. Se trata de obligaţiile reciproce ale semnatarilor, ajungându-se: Citäm Era Libertatii. Vol. I. Pag. 389

> "La paradoxala situaţie ca România să fie aliata Germaniei, Italiei şi Japoniei în războiul acestora contra Americei, dar să nu fie legată prin niciun tratat de alianţă cu aceste puteri în războiul ei contra Rusiei.
>
> "Pactul conceput şi semnat de cele trei puteri nu prevedea obligaţia Japoniei de a participa la un război al ceorlalte state semnatare Germania şi Italia, contra Rusiei Sovietice, dar implica obligaţia puterilor Axei de a declara război Statelor Unite în eventualitatea că Japonia ar fi angajată într'un conflict cu această putere".

Cum în momentul vizitei aceste evenimente nu erau previsibile încă, iar generalul preocupat mai mult de a obţine încrederea Führerului Hitler, în problema care-l chinuia-eliminarea Legiunii din guvernare, n'a făcut caz de argumentele Ministrului Struza. A semnat, luându-şi răspunderea în Istorie a injustelor şi cumplitelor bombardamente americane din 1943, care au asasinat mii de bătrâni, femei şi copii nevinovaţi.

Ministrul legionar Mihail Sturza, a preferat să fie mazilit, dar nu şi-a pus semnătura alături de a generalului, conform uzanţelor diplomatice în materie de acorduri internaţionale, prevăzând cu durere, crimele de care era capabil Antonescu când era vorba de ambiţiile vanităţii personale.

Intrevederile generalului cu Hitler, Ribbentrop şi alte personalităţi ale Reichului, au fost secrete, adică anturajul legionar condus de Mihail Sturza n'a participat decât la banchete, la care nu lipsea apostrofa lui Hiteler sau Ribbentrop "Dvs nu stiţi cine este generalul Antonescu. Nu aţi putea găsi un mai mare patriot pentru a apăra interesele tării Dvs.", la care urma replica tranşantă a lui Mihail Sturza: "O ştim foarte bine căci altminteri nu l'am fi pus in capul nostru" (3).

Era evident că generalul obsedat de paranoia puterii absolute, ţesuse intrigile care să-i asigure sprijinul Führerului, în acţiunile de eliminare de la cârma Statului Naţional Legionar, colaborarea Mişcării.

Intoarcerea la Bucureşti a fost triumfală, deşi rezultatele politice au fost zero: nu tranşase teroarea ungurească din Nordul Transilvaniei, care-şi urma tragic cursul, şi legase Tara printr'un acord tripartit germano-italo- japonez, prin care România îi ajuta în actiunile lor răsboinice contra Statelor Unite, fără a avea o reciprocitate din partea Japoniei în rasboiul contra Rusiei.

Mii de legionari l'au ovaţionat în gara Mogoşoaia cu strigătul scandat: Conducător. Conducător şi vrem Ardealul, Vrem Ardealul, căci se svonise, falş, că generalul obţinuse din partea lui Hitler, promosiunea unei revizuiri a Diktatului de la Viena.

Generalul părea satisfacut de ovaţiile legionarilor, dar mitul codrenismului lor, îi deranja vanitatea, căci îşi dase seama că niciodată nu-l va putea desrădăcina din mintea şi inima lor.

La câteva zile, în 24 Noembrie 1940, a fost descoperită groapa comună din Jilava, unde în noaptea de 30 Noembrie 1938 fuseseră asvuârlite corpurile neînsufleţite ale Căpitanului Nicadorilor şi Decemvirilor.

Echipe de legionari au lucrat zi şi noapte pentru a ridica blocul de ciment de 30.000 de tone prăvălit peste groapa plină de vitriolul furnizat de ovreiul Karmitz.

Odată cu trupurile lor se prăvălise acolo şi conştiinţa naţională a Ţării pe care el o redeşteptase, fiind unicul capabil să o conducă spre împlinirea marelui destin rezervat României în Europa orientală.

Toată Ţara trăia cu înfrigurare momentul.

Vor fi într'adevăr acolo şi în ce stare după cinicul comunicat oficial al bestiilor carliste în dimineaţa zilei de 30 Noembrie 1938?

Lucrările au început în dimineaţa zilei de 26 Noembrie şi abia a doua zi 27 Noembrie către orele 10 dimineaţa au apărut corpurile aruncate unul peste altul, unele mutilate de vitriol, având toate în jurul gâtului ştreangul care îi sugrumase şi ţeasta craniului perforată de glonţul final, şi uniforma vărgaţ de deţinuţi.

Spectacolul era sfâşietor. Familiile îndoliate se svârcoleau în disperarea evidenţei masacrării celor dragi, de bestialitatea sbirilor unui regim de tâlhari fără Dumnezeu şi conştiinţă umană.

Poetul bucovinean Vasile Posteucă, care şi-a trăit surghiunul în Canada, redă într'un articol publicat acuma câţiva ani, sbuciunul şi dezolarea celor ce lucrau la deshumarea Căpitanului, la care el particpase activ. Citäm:

> "Trăesc şi acum clipele acele şi mă înfior, şi vorbesc de unul singur cum vorbeam şi atunci. Dece l'aţi omorît măi? Dece? Dece aţi însângerat întreaga istorie viitoare a neamului românesc? Ce v'a făcut acest om? N'aţi ştiut că prin El vorbeşte însăşi istoria românească? Cu ce veţi putea plăti crima aceasta care întunecă lumea, care-L întunecă la faţă pe însăşi Dumnezeu".

Treptat, durerea şi stupoarea s'a transformat în revoltă.

In 11 Februarie 1938 Căpitanul, avertizat de un complot urzit împotriva lui de avocatul Istrate Micescu, la instigaţiile lui Armand Călinescu, a dat circulara Nr. 145, în finalul căreia spune: Citäm,

> "Camarazi,
>
> Rog să nu se interpreteze greşit această circulară, să nu se creadă că mi-e teamă de moarte.
>
> Şeful Legiunii râde de moarte şi nu se păzeşte niciodată de ea.
>
> Fac această circulară pentrucă vreau să fiu răsbunat.
>
> Aşa cum v'a spus şi organizat moţa (4).
>
> Si nu dintr'o poftă personală de răsbunare, ci pentrucă am convingerea ca veţi face un mare bine naţiei româneşti.
>
> Corneliu Z. Codreanu

Chipul Căpitanului rămas intact, cu cruciuliţele ce purta la gât şi săculeţul cu pământ cules din toate câmpurile istorice ale Ţării, a reamintit legionarilor care-l scoseseră la lumină, dorinţa de a-l răsbuna; au lăsat lopeţile şi scoţând

pistoalele au intrat în Fortul Jilava străjuit de gărzi legionare dela încarcerarea marilor vinovaţi şi împreună au pedepsit cu moartea cele 64 Iude, care fără remuşcare şi pentru favoruri şi bani, săvârşiseră oribilul fratricid.

Tot Posteucă, în amintirile acelei nopţi adaugă:

> "Da... în noaptea acea la Jilava s'a împlinit voia lui Dumnezeu.
>
> Invierea lui Codreanu şi pedepsirea fulgerătoare a călăilor lui.
>
> Cei ce căzeau în noaptea acea sub gloanţe în cazematele Jilavei, nu căzeau de vrerea pământească ca rezultat al urei, sau însetoşări de răzbunare, ci sub biciul implacabil al destinului, al voiei lui Dumnezeu, pentru a restaura ordinea şi respectul dreptăţii în lume".

In noaptea acea generalul Antonescu, fără niciun aviz prealabil Comandamentului Legionar, ordonase ca la ora schimbării, garda legionară să fie înlocuită cu gardă militară în fortul Jilava, dovedind prin această intenţiile ascunse de a face scăpaţi, pe criminalii aleşi de el însuşi din listele marilor vinovaţi de uciderea legionarilor sub carlism, liste întocmite din ordinul şi de oamenii lui.

E cert că numita Comisie de Anchetă de sub conducerea Consilierului de Casaţie Eugen Bănescu, produs al carlismului, prezentă la deshumare pentru identificarea cadavrelor, fusese instigatoarea acestei măsuri, căci tot timpul căutase să tergiverseze acţiunile procesuale sub diverse pretexte, iar prelungita operaţie de deshumare cu lopata a tonelor de pământ îngrămădit sub lespedea de ciment, îl enervase atâta încât şi-a permis impertinenţa să strige "terminaţi mai repede comedia asta", insultând memoria martirilor legionari şi durerea celor ce asistau la piosul act.

Comandantul Horia Sima nu era prezent la Jilava în momentul deshumării fiind în biroul lui acasă, ocupat cu întocmirea programului oficial de reînhumări a osemintelor Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor, fixată pentru 30 Noembrie 1940.

Noaptea târziu, Prefectul Capitalei Colonelul Zăvoianu i-a telefonat comunicându-i cele întâmplate în fortul Jilava. Consternat de problemele ce se creiau Legiunii în raporturile cu generalul, a ordonat telefonic secretarului de la Interne Biriş să se desplaseze la Prefectura Capitalei, să se informeze cu preciziune de cele întâmplate şi să-i raporteze cât mai degabă. Intors după două ore, acesta i-a comunicat ca Prefectul Colonel Zăvoianu pierduse autoritatea asupra şefilor poliţiei legionare Chestorul Stângă şi secretarul Stănicel, care din iniţiativă personală arestaseră şi încarceraseră la prefectură mai mulţi foşti miniştrii, motivând măsura ca protecţie de furia maselor revoltate de bestialitatea carlistă confirmată de groapa de la Jilava.

Comandantul, după ce a telefonat prefectului Zăvoianu făcând-ul personal responsabil dacă se va întâmpla ceva Miniştrilor arestaţi acolo, a plecat la Preşedenţie, pe care a găsit-o ocupată militarmente.

Generalul, furios de cele întâmplate la Jilava, se baricadese în interior, înconjurat de forţe armate, care ocupaseră intrările şi coridoarele blocate de santinele şi controale.

Acolo, în anticamera generalului i'a întâlnit pe Mihail Antonescu, Generalul Pantazi şi colonelul Dragomir Ministrul Coordonării Economice.

Mihail Antonescu, care era într'un dute-vino permanent între cabinet şi anticameră, povestea celor aflaţi acolo că generalul era în culmea furiei că i se ultragiase încrederea în legionari, că trebue să i se dea imediată satisfacţie, că va pedepsi fără milă vinovaţii, totul parcă pregătit dinadins pentru a intimida pe Comandant, care-i ceruse să-l anunţe generalului.

Generalul Pantazi şi colonelul Dragomir declarau cu tărie că întâmplarea dela Jilava era o chestie juridică ce nu trebuia să întunece colaborarea generalului cu legiunea.

Pretextând oboseala, generalul a amânat pentru a doua zi dimineaţa audienţa Comandantului, când va convoca şi Consiliul de Miniştrii pentru a discuta situaţia creată de Jilava.

Comandantul explicase celor prezenţii în anticameră, că nu fusese nimic premeditat, ci numai consecinţa regretabilă a deshumării, a spectacolului desolant al corpurilor maltratate şi altercaţia profanatoare a Consilierului Bănescu.

Consiliul de Miniştrii de a doua zi a fost furtunos.

Generalul, miniştrii Mihai Antonescu, Mareş şi colonelul Rioşanu, au atacat cu vehementă Legiunea, uitând că victimele de la Jilava fuseseră structura opresivă şi ucigaşe a Regelui Carol al II-lea, care masacrase floarea tineretului românesc, potenţe indiscutabile de conducere, intelectualitate şi morală creatoare a Ţării. Ce satisfactie putea cere generalul pentru eliminarea bandei de criminali, pe care el însuşi îi alesese din listele marilor vinovaţi constituite de oamenii lui de încredere şi la indicaţiile lui? Niciuna.

Uitaseră că la 14 Septembrie 1940, Legiunea victorioasă îşi înăbuşise propria ei revoluţie care alungase regele asasin, deşi avea tot dreptul să ceară satisfacţie imediată, dar n'a făcut-o convinsă că aparatul de Justiţie al Ţării, va spăla ruşinea Neamului de a fi asistat cu braţele încrucişate la măcelărirea legionarilor.

Părerile fiind împărţite, generalul s'a retras intempestiv în cabinetul lui, Mihai Antonescu reluându-şi rolul de dute-vino, comunicând după câteva drumuri că generalul cere categoric ca unică satisfacţie, trecerea imediată a Şefiei Legiunii asupra lui.

Stupoarea a fost generală.

Comandantul a explicat din nou că acest lucru este imposibil, dat fiind că Legiunea nu este o unitate militară căreia îi poţi schimba comanda când vrei şi cum vrei. Seful Legiunii se profilează din luptele ei, din dragostea, încrederea, ascultarea şi respectul pe care i-le ecordă luptătorii, conform străvechilor tradiţii ale Căpitanilor Poporului.

Era o luptă tăcută şi dârză rezistenţă şi deoparte şi de cealaltă, până ce colonelul Dragomir a sugerat o soluţie: redactarea şi publicarea unui comunicat al Preşidenţiei Consiliului de Miniştrii, prin care Generalul Antonescu, Guvernul şi Mişcarea Legionară reprobau actul de violenţă de la Jilava, anunţau severe sancţiuni împotiva autorilor şi hotărîrea Mişcării Legionare de încadrare riguroasă în ordinea de Stat, sancţionând sever abaterea dela ordinea legală.

Generalul a citit şi aprobat comunicatul, dar s'a menţinut pe poziţia preluării şefiei Legiunei ca satisfacţie, nu pentru motivele expuse în primul moment al furiei că se pătase cu sânge regimul condus de el şi că legionarii ieşseră din ordine şi legalitate, ci pentrucă în realizarea planului de eliminare a Mişcării de la guvern, avea nevoe de aparatul opresiv carlist închis la Jilava, pe care el vroia să-l elbereze, cum a dovedit-o în comportamentul ei Comisia de Anchetă prin tergiversarea formalităţilor de trimitere în judecată a marilor vinovaţi, cum se stabilise din primul moment al colaborării.

Paralel cu Consiliul de Miniştrii, Comandantul convocase şi Forul Legionar, instituţie de consultare înfiinţată în 1940 din personalităţile simpatizante ale Legiunei şi căpetenii legionare pentru a le supune rezolvării pretenţia Generalului. Rezultatul a fost 99% negativ cererii Conducătorului, ceace îngreuna şi mai mult situaţia, deoarece în fapt, atât conducătorii miniştri cât şi Forul Legionar întruniţi la Preşedenţie, erau în realitate prizomierii Generalului, care înconjurase clădirea cu forţele lui militare.

Spre surpriza tuturor către seara zilei de 27 Noembrie s'a prezentat la Preşedenţie Neubacher, ministrul economic al Germaniei la Bucureşti, cerând să fie primit de Comandant într'o misiune de conciliere.

El sustinea pe bună dreptate, că executările de la Jilava erau inerente oricărei revoluţii şi că nu trebue să sdruncine colaborarea dintre General şi Legiune şi că el ca prieten al mişcării îi va vorbi Generalului în acest sens.

Generalul surprins de intervenţia neaşteptată germană, a crezut că e un semn al Führerului că nu este de acord cu momentul ales de el pentru schimbarea regimului, a cedat renunţând la pretenţia Sefici şi a cerut garanţii pentru păstrarea ordinei, pe care Comandantul i le-a dat printr'un apel la ordine către legionari şi o declaraţie de reînoire a legământului de fidelitate Generalului, publicate în ziarele din dimineaţa lui 29 Noembrie 1940.

Dar furtuna nu se potolise încă.

Zilelor de tensiune 25-28 Noembrie a venit să li se adauge moartea tragică a Profesorului Nicolae Iorga şi a lui Virgil Madgearu.

Primul, duşman al Mişcării din invidia popularităţii lui Corneliu Codreanu în masele tineretului, iar cel de al doilea duşman notoriu al naţionalsocialismului german şi al Axei.

Deşi Iorga era autorul moral al asasinării Căpitanului şi duşman al legionarismului pe care îl terfelise cu campania de articole semnate în gazeta Neamul Românesc, articole care au provocat mii de victime nevinovate din randurilelor, nu a fost nici arestat, nici trecut pe lista marilor vinovaţi pentru judecată, deci cu nimic deranjat de noul Stat Român Legionar, ba dimpotrivă uitat, lucru pentru care vestea executării lui de către câţiva tineri legionari, a căzut ca un trăsnet asupra Legiunei.

Nici nervozitatea momentelor, nici duşmăniile lui nu puteau justifica actul reprobabil, care după părerea mea a fost plănuit şi executat din ordinul anumitor sectoare germane de pedepsirea vrăşmaşilor Reichului, care nu puteau uita rezonanţa articolelor profesorului împotriva hitlerismului cu ocazia anexăeii Austriei şi a regiunilor Sudete din Cehoslovacia, sub titlul "Porcii motorizaţi" publicate şi semnate în Neamul românesc.

Recrutarea autorilor din rânduri septembriste legionare, putea fi repercusiunea sprijinului promis de Hitler Generalului, cu occia vizitei la Berlin, în eventualitatea abrogării Statului Român Legionar.

Orice discreditare a Legiunii favoriza acţiuna Generalului lar pe linia anti-naţionalistă adoptată de guvernul german, după ce Reichul devenise stăpânul Europei, dând prioritate imperialismului —Drang nach Osten— întindere către Est—, rezistenţele naţionaliste reprezentau piedici ce trebuiau eliminate, cum au demonstrat-o după 21 Ianuarie 1941 cu legionarii refugiaţi în Germania la invitaţia lor şi internaţi apoi în lagarele de concentrare Buchenwald, Dachau şi Sachsenhausen.

Comandantul alergase cu masina toată noaptea lui 28 Noembrie dealungul văii Prahovei, sperând să intercepteze undeva sechestratorii şi să salveze viaţa Profesorului Iorga şi a lui Madgearu, cum o făcuse cu ceilalţi miniştrii la Prefectura Capitalei.

A fost inutil. Destinul tragic pe care Iorga şi-l făurise singur coborînd de la nivelui lui de om de ştiinţă în cloaca desmăţului regal, provocând şi patronând măcelărirea a sute de tineri intelectuali, muncitori şi studenţi legionari, nu l'a cruţat, spre dezastrul Ţării şi al tuturor, servind după acea până astăzi drept pretext, dictaturi antonesciene şi a comuniştilor, ucigători în masă a naţionaliştilor români şi a burgheziei naţionale.

Astăzi, rămăşiţele partidelor antebelice, participanţii şi profitorii dictaturilor menţionate, fie în ţară, fie în exil, trec sub tăcere teroarea deslanţuită de guvernările lor şi hecatombele de cadavre pe care şi-au bazat tronarea timp de aproape cincizeci de ani.

Se fac că nu văd dezastrul în care se sbate Ţara şi Neamul, caborît la ultimul nivel posibil din cauza pervertirii lor sufleteşti, dar continuă a blama cu reacredinţă Legiunea şi legionarismul, singura reprezentare demnă în exil a neamului Românesc, pentru care ei nu au încetat o clipă, în a cere în toate ocaziile ivite, dreptate României şi jertfitului, pe nedrept popor, românesc.

La acuzaţiile ulterioare de a fi executat la Jilava fără judecată asasinii Căpitanului şi complici care i-au împins la fratricid şi la macabra lucrare de dispariţie a trupurilor lor gâtuite de streang, ciruite de gloanţe şi mutilate de vitriol, le opunem răspicat întrebarea —dece vă plângeţi?— când voi spectatori indiferenţi şi autorităţile carliste aţi procedat la fel, cu agravanta de a fi ucis nişte nevinovaţi de crimele închipuite puse în sarcina lor, în timp ce deţinuţii din fort erau bestiile şi uneltele unui Rege depravat.

Posteucă explică magistral în amintirile dela Jilava, starea de spirit a legionarilor care lucrau la deshumare: Citäm,

> "Au fost şi vor mai fi care să ne acuze că i-am împuşcat pe călăii Căpitanului, fără a-i judeca.
>
> "Dar oare deschiderea mormântului dela Jilava n'a fost un proces? N'a fost cea mai teribilă sentinţă, care va rămâne în toată istoria românească? Biruinţa legionarismului în cadrul naţionalismului european, nu era cea mai formidabilă sentinţă? Mai era nevoe de formalităţi? Şi totuşi noi n'am ocolit aceste formalităţi. Noi am fi vrut ca cei dela Jilava să fie judecaţi. Dar dacă judecata formală a putut fi evitată, cea mai implacabilă care e mai tare decât vicleniile oamenilor, n'a putut fi. Pe cei dela Jilava i-a judecat istoria şi tot ea i-a pedepsit prin mâna legionară, la porunca mormântului care se deschidea în noaptea acea, pentru a aduce a doua zi, neamului întreg, ridicat cu fruntea spre cer, vestea învierii".

Da! Căpitanul învias şi însoţit de Nicadori şi Decemviri, străbătuse triumfător Capitala Ţării până la Biserica Sf. Ilie Gorgani, unde două zile şi nopţi elita legionară, populaţia Bucureştiului şi miile de legionari, veniţi din toate ungherele României —se prosternau— preamărindu— le jertfa, în dangătele clopotelor care sunau continuu în toată Ţara.

Reînhumarea în Mausoleul provizoriu dela Casa Verde a fost fixată pentru ziua de 30 Noembrie 1940, concomitent cu redeschiderea proceselor Căpitanului, prin procesul la Inalta Curte de Casaţie pentru anularea sentinţelor de condamnare, din ordin, în procesul Iorga şi cel de trădare, judecate de tribunalul militar compus adhoc de Călinescu, din ordinul Regelui Carol al II-lea, care montaseră o farsă sinistră de justiţie în afară total de prevederile şi instrucţiunile Codului de Justiţie Militară, condamnându-l, pe nedrept, la 10 ani temniţă.

(urmează în nº viitor)

1. Detaliile acestei grandioase triple sărbătoriri la Iaşi, pot fi urmărite in paginile 447-462 din lucrarea Comandantului Horia Sima: Era Libertăţi vol. I.
2. Textul memoriului din 5 Noembrie 1936, va fi publicat în întregime la sfârşitul lucrarii.
3. Horia Sima-Era Libertăţii vol. I, pág. 391.
4. Circulari şi manifeste pag. 269: Şeful antisemit elveţian Gustloff, fusese asasinat de jidanul Frankfurter. Mota scria intr'un ordin catre sefii din Regiunea XIII... "in cazul eventualei incercari a vreunui asemenea asasinat la noi în România asupra şefilor noştrii, reacţiunea legionară va lovi atât de crunt în toţi marii vinovaţi jidani, incât nu numai sa îngrozească pe adversar, dar să constitue pentru istoria românească un avertisment care să răsune peste veacuri, arătând că acest popor ştie să reacţioneze împotriva duşmanilor şi să-i sfărâme...

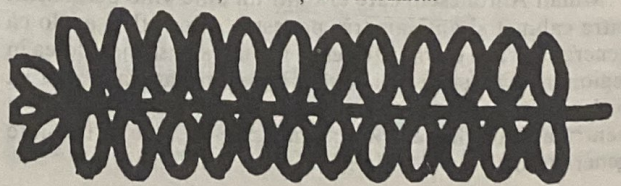

ULTIMUL VĂCĂREŞTEAN

—La moartea lui Radu Mironovici—

"Am fost cinci"
"Suntem un milion" JALOANE IN MIT
"Vom fi ţara toata"
C.Z.C.

AU trecut 62 de ani de la întemeierea Legiunii. Ordinul de zi al Căpitanului, — primul şi unicul—, scurt, hotărât, solemn, "ca mânuirea unei arme pentru salut", cuprindea doar patru fraze: "Astăzi, Vineri, 24 Iunie 1927 (Sf. Ion Botezătorul) ora 10 seara, se înfiinţeaza LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL sub comanda mea. Să vina în aceste randuri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli. Fixez ca şef al gărzii dela icoană pe Radu Mironovici". Dupa 10 ani, prin jertfa lui Mota, din cei cinci au mai rămas patru.

Iată cum a înţeles Căpitanul să zugrăvească această aniversare, în Circulara Nr. 79 din 18 Iunie 1937, atât de grăitoare pentru noi astăzi şi pe care o redam în întregime; pentru a încerca să retrăim o secvenţă din visul şi idealul ce ne făurisem:

Bucureşti, 18 Iunie 1937
CIRCULARA Nr. 79

Camarazi,

Peste câteva zile, Joi 24 Iunie 1937, se implinesc 10 ani de când a luat fiinţă mişcarea legionară.

Am plecat alături de Moţa şi încă de 3. In total am fost cinci. Din primul moment ne-au acoperit toate insultele, am primit apoi palme şi lovituri, izbitură după izbitură ne-au crestat feţele şi frunţile, închisorile ne-au supt oasele, am fost condamnaţi la moarte în gândul vrăjmaşilor noştri; iar, de câţiva ani, suntem obiectul tuturor uneltirilor întunecate. Răsboiu de nimicire dus ceas cu ceas. Pentru noi, nici o milă. Am trăit din milă. Am trăit din mila lui Dumnezeu şi din vârful săbiei noastre!

Trăim şi azi din ele şi vom trăi deapuri.

Am răbdat şi am răspuns năprasnic.

*

Şi acum, la zece ani, când vom fi făcut bilanţul acestor uneltiri, acestor chinuri, acestor umilinţi, acestor încercări de nimicire ne vom întoarce patru din cei cinci dela început şi vom spune vrăjmaşilor noştri:

In zece ani rezultatul uneltirilor voastre este acesta:

Suntem un milion!

Un milion de suflete, de femei, de copii, de bărbaţi şi bătrâni, cari au o credinţă nouă, cari trăesc, cari luptă, cari jertfesc sub steag legionar, cari aşteaptă România legionară şi cred într'însa.

Unde vă este biruinţa? Şi unde vă va fi biruinţa? Căci dacă n'aţi putut nimici cinci, cum veţi mai putea nimici de două sute de mii de ori câte cinci?

*

Şi acum, mă îndrept către voi, dragi camarazi de eri şi de azi:

Fiţi cu gândul la sfântul mormânt, care a sfinţit toată generaţia noastră de luptători, prin sângele lui Moţa şi Marin, cu gândul la cei morţi sub pământ, sub asupriri nedrepte.

Faceţi-vă cu bărbăţie toate socotelile interioare şi păşiţi cu hotărâre în decada decisivă a luptei legionare. Aceşti zece ani ce vin vor mai vedea asupriri şi morminte de ale noastre, dar vor vedea şi pe toţi vrăjmaşii noştri înfrânţi şi toate uneltirile lor sfărâmate.

Aceşti zece ani ce vin vor vedea lupta decisivă, vor vedea pe legionari învingând şi risipind trufaşele puteri întunecate de astăzi. Invingând şi punând temelie nouă neamului nostru.

Legionar,

Nu vei sărbători această zi de 24 Iunie 1937 nici în cântece, nici cu şampanie, nici cu banchete, nici cu serbări —cunoscutele serbări comemorative— şi nici cu discursuri mari, umflate şi goale.

De vei fi profesor universitar sau muncitor cu braţele, de vei fi preot sau învăţător de sat, de vei fi comerciant sau meseriaş, de vei fi ţăran cu plugul în bătătură sau cioban la turma de oi, de vei fi tată sau soţ, iar tu, mamă sau soţie, fă-ţidatoria în ziua aceasta către ai tăi şi către neam.

Fii corect; Fii drept; Fii curat; Fii voios, aşa cum ai dori tu să fie şi să-şi facă datoria fiecare Român, în Patria sa legionară. C.Z.C.

*

Cine şi-ar fi putut închipui în acea zi de Iunie 1937 ca în mai puţin de un an şi jumătate falnica Legiune va infrunta o nouă prigoană, o prigoană cum nu a mai fost, când toate căpeteniile legionare erau în lanţuri şi în lagare iar Căpitanul judecat şi condamnat pentru trădare — horribile dictuavea să fie ucis mişeleşte de fraţii săi români în condiţii de groază necunoscute de istoria modernă.

Pentru cunoaşterea adevărului întreg şi nefalsificat în oficinile răuvoitorilor de toate nuanţele, cercetătorilor obiectivi le stă la dispoziţie o bogată literatură legionară, complet documentată asupra împrejurărilor globale privind asasinarea Căpitanului şi dezlănţuirea acelei prigoane cu consecinţe de-adreptul fatale pentru neamul românesc, cel puţin.

Corneliu Georgescu, al treilea văcăreştean, înalt exemplu de statornicie şi nelimitată credintă, moare la Mittersill, victima inocenta a unui atac absurd. Parca Dumnezeu i-a luat in ordinea importanţei lor. Pentrucă Moţa se confunda cu Căpitanul şi se completau in mod armonios. Corneliu Georgescu era cel mai apropiat de ei ca structură si măreţie. Se identifica cel mai bine cu ei. Al patrulea văcăreştean, Ilie Gârneaţa se stinge in Italia, pierdut in izolarea în care se prăbuşise inca din lagărul de la Vaslui, fără a-şi mai fi putut reveni cu adevărat niciodată.

Ultimul văcăreştean care ne va părăsi va fi Radu Mironovici, primul sef al gărzii de la icoană, aflată în acea cameră a casei lui Al. Butnaru din Str. Florilor nr. 20, Iasi unde, inainte cu 52 de ani luase naştere Legiunea şi unde era şi primul ei sediu.

Fiind unicul legionar din lumea liberă care am asistat la inmormântarea lui, am să schitez pentru camarazii de acum şi pentru cei cari ne vor urma, acest ultim epizod cu sfârşitul ultimului văcăreştean.

Fac acest lucru după 10 ani de la plecarea mea, convins că astazi, în conditiile existente în tara şi în lume, nu voi aduce nici un prejudiciu celor rămaşi acolo, în cazul că mai sunt în viaţă.

*

Era vara anului 1979. La rubrica "decese" în gazeta "România Libera" se anunta laconic moartea lui Radu Mironovici în comuna Tiganesti, Ilfov; înmormântarea având loc a doua zi în cimitirul din localitate.

Cum ziarele comuniste nu sunt citite nici măcar de partizani, era greu de admis că va fi mai mult de o mână de oameni cari să afle vestea şi cu atât mai greu de presupus că cei cari o vor afla, mulţi puţini, vor avea timp suficient, ca în câteva ore câte mai rămâneau, să-şi poată aranja socoteala să ajunga la Tigăneşti, cu atât mai mult ca era zi de lucru.

Mai era şi altceva: teama, frica, laşitatea umană, dacă termenul nu e prea dur. Cel care mergea la o asemenea inmormantare trebuia să suporte anumite consecinte cari puteau fi foarte neplăcute pentru unii şi mai mult sau mai puţin neplăcute pentru altii, în raport de cum era văzut fiecăre, adică **în raport de dosar.** Şi, cum, vorba românului,

cămasa e mai aproape decât cojocul, se vor lăsa mai degrabă păgubaşi. Se va vedea că aşa a şi fost, pentruca din 22 de milioane de români, cât era populatia ţării, la moartea lui Radu Mironovici, intemeietor al Mişcarii Legionare şi unul din cei cinci văcăreşteni, fondatori, au fost prezenti 7 (sapte) inşi: 3 legionari, 2 agenti cu misiune specială şi două bătrânele, taranci din sat. A opta persoană era o rudă a răposatului stabilită în străinatate şi aflată acolo absolut întâmplator. In orice caz nu făcea parte din populaţia ţarii.

Desigur, nu se poate spune ca cei cari au aflat de acest deces, în sufletul lor nu au rostit o scurtă rugăciune pentru odihna lui veşnică. .

Cu mici exceptii —Vasile Băncilă, Ion Petrovici, Radu Gyr, Nichifor Crainic, episcopul bihorean Iuliu Hirte—, anunţurile mortuare erau publicate în ajunul zilei de inmormântare sau de cele mai multe ori după ce erau îngropaţi. Aşa a fost cazul lu Victor Medrea, Ilie Niculescu, Stere Mihalexe, I.V. Georgescu, Stefan Cârjan, Decebal Codreanu, fratele mai mic al Căpitanului şi cine ştie câţi alţii pe cari nu-i mai ştiu.

*

Un auobus local trecea prin Tigăneşti. Mi-a rămas timp să-mi sun câţiva prieteni. Nu aflaseră nimic. Matei Coriolan, şi el vechi cunoscut al decedatului, se hotărăşte să vină cu mine. A doua zi luam autobusul şi după circa o oră ajungem la Tigăneşti, unde tragem direct la preotul satului. Ne-a primit şi prezentându-ne, am observat că ne studia şi ne cântarea cu coada ochiului. Se vedea treaba ca nu i-am inspirat prea mare incredere tocmai dela început, astfel că, drept măsură de sigurantă, a dat drumul la vechea placă, devenită manie şi obsesie pentru orice cetătean care trăieşte într-o tară comunistă: "Stiti Dvs., tovarăşi, iubiţi credinciosi, —ii da inainte părintele— răposatul a fost un om de omenie dar isi avea păcatele lui şi greşelile lui faţă de ţară şi pentru cari a trebuit să plătească, dar, **clasa mucitoare** până la urma l-a iertat şi..." şi alte asemenea bazaconii.

Avea şi părintele, se vedea bine, o experienţă acumulată de-alungul anilor şi cine ştie, o fi fost şi el câţiva ani în vreo închisoare (nu l-am întrebat, dar era ceva la ordinea zilei), unde a învătat de la ceilalţi acel cuvant de ordine dezgustător dar ca o a doua natură, oriunde pe pământ unde domneşte diavolul: "Decât să plângă mama, mai beine plangă mă-ta". Deci, dece să nu se pună la adăpost şi sfinţia sa, mai ales că ştia ce se intâmplase chiar recent răposatului.

Treptat însă, după ce i-am spus cine suntem şi ce hram purtăm, s-a mai muiat părintele şi i-a venit inima la loc, încât după puţină vreme a întors-o exact invers şi a început să ne vorbească altfel.

Ne-a povestit domol cum l-a cunoscut; cum înainte cu vreo doi ani i-a murit soţia, pe care tot el a inmormântat-o în cimitirul satului. Acest cimitir era chiar lângă noi. Ne aflam chiar în el, deoarece şi biserica şi casa parohială erau la un loc cu cimitirul.

Răposatul, după ce dânsa a murit, venea în fiecare zi, indiferent de anotimp, la mormântul ei, unde stătea ore intregi ingenunchiat şi se ruga.

Apoi, de ani de zile, el se ocupa de întregul cimitir. Cosea iarba şi se ingrijea de toate mormintele.

Intr-o zi, chiar recent de tot, a continuat părintele, un cetătean din sat, fără nici un motiv, s-a luat de el, în timp ce se indrepta spre cimitir, şi a început să-l bată cu un par, rupându-i până la urmă o mână. Desigur, aceată brutulă agresiune a fost dirijata **de undeva,** pentruca nimeni nu se leagă de un om aşa din senin, mai cu seama că decedatul era cunoscut bine de sateni şi tratat cu multă omenie.

La scurtă vreme dupa aceasta **intamplare,** a avut o criza de ficat (daca imi amintesc bine) şi parintele l-a dus în grabă la spital. S-a spus în final ca a fost adus prea târziu şi interventia nu a reuşit. Aşa a murit Radu Mironovici, ultimul văcăreştean.

Am iesit din casă, lăsându-l pe părintele să se pregătească de slujba înmormântării. Am intrat cu Matei în mica biserică. O biserică străveche în care pentru a putea întra a trebuit sa ne plecam capetele ca să nu ne lovim de grinda de sus a usii.

Acolo se afla Radu Mironovici, asezat într-un sicriu acoperit cu stergare ţesute din în şi cânepa, cu podoabe româneşti lucrate de ţărăncile din sat, care-i aminteau de Bucovina lui dragă.

Pe faţa-i senină înmărmurise acel zâmbet de iubire creştina şi pace, asa cum il cunoscusem încă de la Jilava, în iarna anului 1934 şi cum l-au cunoscut toţi legionarii.

Mâna ii era bandajată până la cot cu un tifon zdrenţuit, folosit de mai multe ori. Era mâna rupta recent de parul cu care a fost lovit în plină zi, în sat, de către o lepădătură de **om nou** aşa cum a fost concepaut de Marx şi ceilalţi corifei cari, aşa cum se anunţa, curând se vor prăbusi pentru totdeauna de pe piedestalul făurit din crimă şi minciună.

In mica bisericuţă vegheau doar două fiinţe; două bătrâne din satul Tiganesti.

După ce am ieşit, ca să îl întâmpinăm pe preot care trebuia să fie gata pentru oficierea ceremoniei, m-am intors instinctiv inapoi în biserica, de unde plecasera deja şi cele două femei. Eram singour. Am ridicat la repezeala reverul inalt până la gat al vestonului decolorat, fost cândva de culoare neagra, în care era imbrăcat decedatul, am văzut gulerul cămăşii verzi în care era îmbracat, centura şi diagonala. Am tras reverul la loc şi am iesit. După câte imi amintesc, nu am spus acest lucru nimănui, nici măcar camaradului meu Matei, ca să nu-şi faca cumva mustrări când va ajunge la anchetă, şi nu va putea rezista **să nu spună tot.**

Când am ieşit, parintele se şi apropia, imbrăcat în odăjdii. Mai sosise o persoană. Am recunoscut-o imediat, desi trecuseră 55 de ani de-atunci. Era Ion Aldea, de origine de la Sibiu, arestat şi el ca şi mine şi depus cu acea ocazie la Jilava. Eram deci de-acum trei legionari, apoi cele două bătrâne plus cei doi neidentificati dar bănuiţi, cari au şi plecat mi se pare chiar în timpul slujbei. Părintele a fost al optulea, dacă ar fi ramas cu toţii până la capăt.

Parintele parca era foarte multumit; poate arăta chiar fericit. La urma ne va spune emotionat: Acum Radu Mirnovici poate fi liniştit că a fost dus la groapă de trei legionari.

Terminat prohodul, am luat sicriul, eu intr-un capat, iar Matei cu Aldea la celalalt. Abia am reusit să trecem pragul şi la câţiva pasi m-am poticnit. Ceilalti doi nu mă puteau ajuta pentrucă povara era foarte grea şi pentru ei. Părintele mi-a dat o mana de ajutor. Groapa era doar la vreo 20 de paşi de noi. Până la urmă am ajuns şi cu ajutorul groparilor l-am coborat în mormânt. Abia mă mai puteam ţine pe picioare. Secretul il vom afla imediat. De dincolo de gardul care inconjura cimitirul şi bisericuţa, câtiva tărani, descoperiti, tinându-şi caciulile în mâini, priveau cu un fel de teamă şi îngrijorare. Desigur, li se va fi spus să stea acasă. Au stat, ce e drept, pentruca acestia de dincolo de gard, erau la munca tocmai în acel loc de unde puteau privi, fără să poată **fi învinuiti** că au participat efectiv.

Am rămas cu totii până la urma, când mormântul era gata acoperit. Nici flori nu au fost puse la căpătâi decât busuioc şi poate o legătură de cicoare. Mulţumiti de ce am făcut, ne-am retras cu părintele în casa lui, la o mică pomană. Aldea însusi plecase fără să observăm!

(urmează pag. 27)

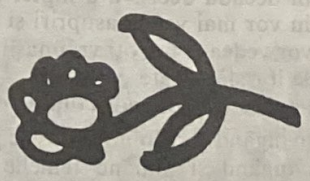

INTERVIUL EXREGELUI MIHAI I
TELEVIZIUNEI MAGHIARE

Ex Regele Mihai I a acordat un interviu televiziunii maghiare.

Ce l'a determinat? numai Majestatea Sa o ştie, dar rău a făcut.

Românii din exil au rămas stupefiaţi, cunoscând sgârcenia la vorbă a fostului Monarh, care zeci de ani în exil, nu s'a gândit să ia contact cu organizaţiile exilaţilor şi mai puţin să se intereseze de soarta lor pe me leagurile unde i-a asvârlit blestematul 23 August 1944, al cărui autor moral şi cinic a fost El.

Cei mai revoltaţi au fost cei fugiţi din România în Ungaria, cari cu toate agitaţiile şi organizaţiilr patronate de Dl. Iancu Raţiu, se pare că nu sunt răsfăţaţi de vecinii şi "prietenii" unguri.

Unul dintre ei ne-a trimis articolul pe care îl reproducem alăturat, care oglindeşte nemulţumirea tuturor.

Traian Popescu

Négy napig Mihály királynál

Találkozás, szerelem, házasság • Lökösházánál be, Hegyeshalomnál ki • Sztálin küldte neki • Bélyegőrző szélben a marsall • A nemzet hőseként köszöntötték • Interjú angolul, összefoglaló románul

Az idősebbek közül még sokan emlékeznek ifjúkori arcképére. Hiszen eléggé sűrűn volt látható a magyar lapokban is. No meg azokon az egykori pénzeken, melyeknek a mainál nagyobb hitelük volt otthon és külföldön egyaránt. A nők csinos fiúnak nevezték a fiatal őrlást, népe meg kedvelte, becsülte. Most odaát a Genfi-tó mellett civil kedvtelésének él az idős exuralkodó, kinek ma már csak álmaiban tör fel néhány éves királyságának gyorsan el-elmosódó emléke. Egy európai úr a kertjét formálgatja, veterán autókat javítgat, s vasárnapra tán gyermekeit és unokáit várja ebédre, vacsorára. És nyári estéken elpihenve a sötétbe hulló táj kontúrjait bámulja. Ilyenkor bizonyára eszébe jut egykori országa, amely a hazája volt.

Svájcban, a Genfi-tó partján, a francia határtól néhány km-re, a patinás városka békebeli harmóniát árasztó villanegyedében él visszavonultan, ha úgy tetszik nyugdíjasként, de cseppet sem öregesen egy házaspár. A férfi 68 éves, majd két méter magas, napbarnított arcú, még mindig jóvágású, sportos alkatú. Szenvedélyes autószerelő és veterán dzsipek boldog tulajdonosa. Felesége ragyogó mosolyú, hajdani hódító szépsége nyomait elegánsan viselő hölgy; vérbeli dohányos és szabadidejében fest – méghozzá kiválóan. Öt leánygyermekük és négy unokájuk van.

Mindebben semmi különös nem lenne, ha a férfit nem úgy hívnák, hogy *MIHÁLY*. Őfelsége *Hohenzollern-Sigmaringen II. Károly* törvényes fia, a román exkirály. Felesége Anna dán hercegnő, a Bourbon Parma ágból. A virtuális és exromán királyné. 1947 novemberében találkoztak először. Erzsébet hercegnő és Fülöp herceg esküvőjén. Eljegyzés. A király még király volt, tehát visszatért hazájába. Másfél évvel később házasodtak össze, vagyontalanul, szerelemből, Görögországban.

Amikor 1947. december 30-án *Groza Péter* és *Gheorghiu-Dej* vezényletével erőszakkal lemondatták trónjáról, majd rá öt napra végleg elhagyta a sebtiben népköztársasággá kikiáltott Romániát, alig vitt magával többet, mint manapság egy romániai kivándorló.

Régi román útlevelét ma is őrzi, néhány fájdalmas pecséttel. A Román Királyság átpecsételve Köztársasággá, majd pár oldallal arrébb: „Lökösházánál belépett", „Hegyeshalomnál kilépett", 1948. január 4-én. Börröndjelben csupa személyes holmi, emléktárgyak, ruhái s néhány fényképalbum a régi szép időkről. No meg a Sztálin küldte, Tolbuhin marsall átnyújtotta Győzelem Érdemrend, melyet 52 briliáns ékesít. Útitársa édesanyja, a görög királyi családból származó Ileana hercegnő és exkirályné, az uralkodásra képtelen, botrányos nőügyeiről hírhedt (és ezért lemondatott) volt király, II. Károly felesége.

Egyszer, a királyság nélküli insèges időkben, mikor is a családi büdzsé már igen aggasztónak mutatkozott, az anyakirályné dacos javaslattal állt elő: el kell adni a Győzelem Érdemrendet!

– Azt az egyet soha! – felelte a még ifjú exkirály.

Két kutyájuk közül ez a hízelkedőbb

A királyi pár mögött a négy kamasz hercegnő. Jobb szélen Margit, a legidősebb. Vagyis ő a trónörökös

Nem akármilyen dzsip ez: George S. Patton amerikai tábornoké volt a háborúban. A luxemburgi herceg ajándékozta Annának, hogy a hontalanság első éveiben legyen mivel hurcolkodni országról országra...

Amikor már minden összeomlani látszott és világos volt, hogy a szovjetek heteken belül elérik Bukarestet, a 23 éves Mihály király magához hívatta a németbarát diktátort, *Antonescu* marsall valamint a miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter *Mihai Antonescu*-t és Sănătescu tábornok támogatásával arról igyekezett meggyőzni őket, hogy a háborút azonnal be kell fejezni. A névrokonok hevesen tiltakoztak, mire a király – királyi jogával élve – egyszerűen letartóztatta őket. És a szót tett követte: azon nyomban be is záratta őket abba a bélyeggyűjteményt őrző szélbe, melyben 1940-ben levitézlett atyja pepecselt utoljára.

A királyi államcsínnyel tehát Románia – az utolsó pillanatban – a szövetségesek oldalára állt. Több mint 50 000 német katonát és magas rangú tisztet ejtettek foglyul, s mire az oroszok megérkeztek, jóformán minden ellenállás nélkül haladhattak a jócskán arrébb költözött frontig: a magyar határig. Románia dicsőségesen fejezte be a háborút, az elcsatolt Bukovináért és Besszarábiáért pedig Észak-Erdéllyel kárpótolták.

Ajándék Sztálintól

A nemzet hőseként ünnepelt király, akinek Románia annyit köszönhet, a korábbi, ismét érvényesített 1923-as alkotmány szellemében, mely szerint az állampolgárok „faji, nyelvi vagy vallási különbségre való tekintet nélkül élvezik a lelkiismereti szabadságot, a tanszabadságot, a sajtószabadságot, a gyülekezési szabadságot, az egyesülési szabadságot, valamint a törvények által megállapított összes szabadságokat és jogokat", eleinte lelkesen, majd egyre elkeseredettebben küzd egy nyugati típusú alkotmányos monarchia megteremtéséért.

De a Győzelem Érdemrenden kívül mást is kapott Mihály ajándékba Sztálintól: *Visinszkijt*. A koncepciós perek hírhedt ügyészét, „a legfőbb összekötőt", a majdani szovjet külügyminisztert, akinek határozott és fenyegető követelésére a király *Petru Grozát* (Groza Pétert), a demokratikus front jelöltjét nevezi ki miniszterelnöknek. Groza doktort, aki – amint ezt történelmi fotók bizonyítják – hűségesen lépdelt a király mögött.

1946 novemberében első ízben tartanak általános titkos választást Romániában és a szavazatok 70%-át a Demokratikus Pártok Blokkja kapta. Visinszkij jó munkát végzett. Ha hinni lehet a királynak: egyszerűen leicserélték az urnákat...

Királyi vendégségben

Majd egyévi levelezés, telefonálgatás. *Szőcs Géza* költő, *Gosztonyi Péter* berni hadtörténész és alulírott végül elérik, hogy emigrációban élő agg, hűséges főemberei meggyőzzék a közszerepléstől irtózó exkirályt: lépjen a Magyar Televízió kamerája elé. Nem a keleti tömb bolsevista provokációjáról van szó, „nem csinálunk bohócot a királyból". A rendező régi álma már nem tűnik elérhetetlennek. *Sugár András*, a román ügyekben már „kompromittálódott" szerkesztő-riporter boldogan harap a témára, s maga is lázas szervezésbe kezd. A király hónapokra floridai rokonaihoz utazik (ezt minden évben megteszi) s mi már mennénk utána mohón, de üzen: csak saját hajléktában hajlandó bennünket fogadni, július végén, Svájcban. (Rosszul leplezett rezignáltsággal gondolunk a naptérnyes Floridára.)

Négy napon át voltunk a királyi házaspár vendégei. Utolsó nap Margit hercegnő, a legidősebb lány is megérkezett Rómából, hogy nyilatkozzon a kamera előtt. A királyi családdal készített riport, valamint az egyórás önálló portréfilm a televízióé – azaz a nézőké. Reméljük, azoké a milliókéi is, akik a magyar–román határ túloldalán nézték az MTV adásait – hacsak nem volt „véletlenül" áramszünet. Így azok is láthatták, akik a még szinte kamasz király képmását ismerik csak, a negyvenes években vert román lémpénzekről. Ott lapulnak a fiókok mélyén. Mihály románul is megszólalt a filmen. S bár nem anyanyelve, még mindig szépen beszéli. (–)

A király szavai

Ellenem az a vád, hogy uralkodó vagyok.

Mégis, gondoljék csak meg: Európa legjobb demokráciáinak némelyike királyság. Például Anglia, Dánia, Hollandia. Mindig alkotmányos király voltam, feltétlenül tartottam az emberi jogokat, visszaállítottam az 1923-as alkotmányt, melynek szellemében az ország minden állampolgára azonos jogokat élvez, nemzetiségétől és vallási meggyőződésétől függetlenül.

A mai Romániában viszont abszolút monarchia van, amelyben minden ember az állam tulajdona. Olyan dinasztiája van, melynek tagjai nem egymás után, hanem együtt, egyszerre uralkodnak, kiszipolyozva gazdag országunkat.

Ehhez képest vajon olyan rossz, olyan borzalmas lenne egy alkotmányos monarchia?

MIHAI VITEZĂ DUS DE NAS DE UNGURI

Există împrejurări istorice cînd regi sau foşti regi se lasă păcăliţi de anumite cercuri politice interesate care urmăresc să le submineze autoritatea sau să-i discrediteze în mod vădit faţă de lumea care îşi mai aminteşte din cînd în cînd de ei pentru ce au fost sau au dorit să fie la vremea lor, de mult apusă.

Astfel se întîmplă cu fostul monarh al României, MIHAI I, zis VITEZĂ, care recent a primit la reşedinţa sa din Elveţia pe un trimis al televiziunii ungare căruia i-a acordat un interviu. Este,după cîte ştim, prima apariţie televizată a ex-suveranului de la Bucureşti, întîia acceptare a unui dialog public în faţa telespectatorilor, după o lungă perioadă de tăcere, în care veştile despre monarhul abdicat în urmă cu 42 de ani vorbeau mai mult despre pasiunile sale din afara politicii: mecanica auto şi pilotajul. Ruperea zidului de tăcere, cu care s-a înconjurat de atîta vreme ultimul Hohenzollern de pe tronul României, a fost de natură, prin ea însăşi, să trezească un larg interes în rîndurile cercurilor româneşti, presupunîndu-se că motive adînci şi temeinice au determinat un asemenea pas. Trebuie spus însă de la început că, pe măsură ce se derula emisiunea televiziunii budapestane, curiozităţii şi interesului i-au luat, treptat, locul sentimente de stînjeneală şi jenă, transformate, în cele din urmă, în perplexitate şi iritare.

Fără îndoială că, încă de la început, gestul fostului cap încoronat al României a produs o oarecare nedumerire deoarece, pentru a-şi face reintrarea în viaţa publică,el a găsit de cuviinţă să accepte un interviu pentru un post de televiziune din Budapesta; un post de la care se fac auzite, din ce în ce mai des şi mai violent,invective şi acuzaţii la adresa fostei sale ţări, cu nimic deosebite de cele din preajma evenimentelor din august-septembrie 1940, încheiate cu smulgerea unei jumătăţi din Transilvania românească, în beneficiul Ungariei horthyste, ceea ce lipsise coroana regală, pe care Mihai şi-o aşeza a doua oară pe frunte, de unul dintre cele mai preţioase briliante ale sale - Ardealul. Briliant pentru a cărui recuperare, Mihai însuşi semnase, într-un alt septembrie (cel al anului 1944), declaraţia de război împotriva Ungariei.

Cum spuneam, sentimentul de stînjeneală şi jenă pentru orice om cu simţire românească nealterată s-a instalat încă de la începutul emisiunii, cînd reporterul ungur a anunţat că interviul regal fusese de fapt prevăzut pentru o emisiune precedentă, dar amînat din cauza materialelor numeroase ce trebuiseră transmise. Rezulta deci, din capul locului, că televiziunea budapestană nu acorda reportajului realizat în cocheta vilă de lîngă Geneva o însemnătate prea mare, aşezîndu-l în rîndul materialelor necesare, dar bune să apară oricînd. In al doilea rînd, tonul folosit de prezentatorul emisiunii, a fost, de la început, ireverenţios, dacă nu chiar batjocoritor. Aşa de pildă, fără să se formalizeze prea mult, comentatorul l-a caracterizat pe Carol al II-lea ca pe un om "renumit pentru destrăbălarea sa". A continuat, pe acelaşi ton, înfăţişîndu-l pe fostul rege ca pe un împătimit al automobilelor, ca pe prizonierul unei unice preocupări ce-l acaparase cu totul, sustrăgîndu-l de la orice alte îndatoriri.

Dialogul debutează penibil, după această lungă introducere; reporterul a insistat asupra anilor de şcoală, iar fostul rege a depănat amintiri, fără nici o valoare, despre colegii din "clasa specială" pe care a urmat-o. Cam la fel a decurs discuţia şi în continuare, cu privire la raporturile dintre tînărul rege instalat pe tronul României în septembrie 1940 şi generalul Ion Antonescu, devenit conducător al statului în acelaşi timp; din complexitatea relaţiilor dintre palatul regal şi regimul antonescian, reporterul ungur nu reţine decît o singură concluzie: aceea că regele era folosit drept paravan, sugerînd limpede că tînărul monarh a fost o simplă marionetă, o păpuşă de ceară, modelată după voie de mareşalul Antonescu. Cele ce urmează îl aşază pe fostul suveran într-o poziţie şi mai ridicolă: "Tînărul rege a găsit un refugiu în pasiunile sale, sustrăgîndu-se presiunii dictatorului şi naziştilor. Se plimba cu maşina, monta motoare, zbura pînă în Ardeal, unde în acele timpuri băteau la uşă şi fiare ungureşti" (se pare, deci, că în Ardeal şi animalele - e drept, cele sălbatice - deveniseră, peste noapte, ungureşti). Creionîndu-i un asemenea portret, prezentatorul emisiunii vrea să sugereze totala neaderenţă a fostului monarh la idealurile unei vremi de zbucium, de luptă şi jertfă, detaşarea lui de marile probleme ale momentului, inapetitul pentru o prezenţă reală în viaţa politică într-un răstimp cînd sute de mii dintre fiii ţării sîngerau în stepele ruseşti. Regele nu sesizează faptul că abilul său interlocutor foloseşte toate aceste date nu atît pentru a sublinia valoarea atitudinii de "rezistent" a lui Mihai, cît pentru a bagateliza însemnătatea şi valoarea istorică a actului de întoarcere a armelor împotriva Germaniei naziste şi Ungariei horthyste. Reconstituind în asemenea termeni viaţa fostului rege din anii războiului împotriva lui Stalin, reporterul budapestan pare să spună telespectatorilor săi: iată cine a făcut actul de la 23 August 1944, pe care observatorii politici şi militari îl apreciază ca pe un moment decisiv al războiului, ca pe un al doilea Stalingrad, ca pe o spectaculoasă întoarcere de fronturi ce a năruit, precum un castel din cărţi de joc, zidul balcanic construit de Hitler, deschizînd drumul spre Sofia, Belgrad, Budapesta şi Viena.

Intenţia aceasta e limpede şi din discuţia care urmează, cu privire la arestarea celor doi Antoneşti la palatul regal, în după-amiaza zilei de 23 August 1944. Regele nu pare a înţelege perfidia întrebărilor simpluţe - chiar "naive" - pe care i le adresează reporterul: "Mareşalul Antonescu cu cine a venit la palat ? A venit singur, sau a mai fost cu el cineva ?", "Nu aveau arme asupra lor ?". "Unde i-aţi dus?", întrebări în fond otrăvite, ca să zicem aşa, pentru că vor să demonstreze că ceea ce s-a întîmplat la 23 August în România pare să semene cu o joacă de copii, că a fost vorba de o simplă afacere de culise, de o obişnuită soluţie la o neînţelegere de opinii între doi oameni politici, de un divorţ politic de rutină. Ne mirăm numai că, spre a întări această impresie, prezentatorul emisiunii nu a adăugat şi faptul că, la acea celebră audienţă, regele Mihai era îmbrăcat ca un paşnic turist tirolez (pantaloni tricolaţi şi o haină de vînt), costumaţie ce distona vizibil cu elegantele uniforme militare ale mareşalului Ion Antonescu şi generalului Constantin Sănătescu şi chiar cu costumul negru al lui Mihai Antonescu, care, în treacăt fie spus, nu era ruda mareşalului, cum crede pînă astăzi fostul rege Mihai. Probabil însă că reporterul televiziunii ungare nu cunoştea acest amănunt. Ceea ce nu l-a împiedicat, însă, să caracterizeze întreg evenimentul de la 23 August drept un "puci regal", minimalizînd, astfel, ceea ce s-a petrecut de fapt atunci: o acţiune concertată a tuturor forţelor politice ale ţării, pe baza consensului naţional, acţiune în cadrul căreia, desigur, palatul a avut un rol important. Spre a-l combate pe abilul speaker budapestan, Mihai ar fi putut avea la îndemînă chiar vorbele rostite în August 1944 de generalul german Erick Hansen, care, prin însăşi poziţia şi obligaţiile sale - în calitate de şef al Misiunii militare germane în România - era cel mai în măsură să aprecieze evenimentele de la Bucureşti: "Nu este vorba de un puci al camarilei de la curte, ci de o lovitură de stat bine pregătită de sus, în concordanţă cu armata şi cu întreaga naţiune. Pasul făcut se bucură de o largă încuviinţare".

Fostul suveran n-a găsit de cuviinţă, însă, să prezinte actul în care a fost implicat cu 45 de ani în urmă în adevărata lui amplitudine, profunzime şi însemnătate, dînd, astfel, girul său unor aserţiuni dragi şi anumitor cercuri ungare, care vor să minimalizeze valoarea întoarcerii de arme realizate atunci de România. Aceasta, credem noi, nu i se poate ierta, în primul rînd, fostului suveran de la Bucureşti în cadrul acestui interviu, faptul de a se fi lăsat manevrat cu o uimitoare uşurinţă de un reporter abil, care a urmărit astfel prezentarea denaturată a unui moment important din istoria României, în cursul căruia şi prin care poporul român s-a dovedit capabil să-şi hotărască nu numai propria soartă, dar şi să înrîurească decisiv cursul evenimentelor într-o arie geografică mult mai amplă. Aceasta ne aduce aminte de anii în care Mihai s-a

aflat pe tronul României, ani în care, prin dezinteresul său faţă de treburile politice ale ţării, prin incapacitatea de decizie, el a împins pînă la extrema limită binecunoscutul adagio: "regele domneşte, dar nu guvernează". S-a considerat, o vreme, că tinereţea sa, lipsa experienţei politice, au făcut ca, în raporturile dintre rege şi mareşalul Ion Antonescu, cel dîntîi să adopte mereu o atitudine defensivă, de secondant docil al "conducătorului". Că aprecierea nu era fondată, s-a dovedit în perioada ce a urmat după ce l-a trădat cu laşitate pe Ion Antonescu. Atunci regele Mihai a fost o pradă uşoară pentru ruşi, care, pe de o parte, au ştiut să-l flateze, gîdilîndu-i orgoliul, părînd a-l trata ca pe un partener valoros al coaliţiei antihitleriste (lui Mihai i s-a acordat atît de rara distincţie a ordinului "VICTORIA") iar, pe de altă parte, l-au intimidat şi înghesuit, obligîndu-l la o concesie după alta, limitîndu-i baza politică a puterii şi restrîngîndu-i prerogativele regale.

Televiziunea ungară a mai urmărit încă un obiectiv, iniţiind interviul cu fostul rege. Anume, atragerea sa de partea campaniei pe care propaganda budapestană o regizează şi susţine cu privire la soarta naţionalităţii maghiare din România. Reporterul ungar reiterează în întrebările sale punctele de vedere pe care le susţin, de cîtăva vreme, guvernanţii de la Budapesta, iar fostul suveran, docil şi stupid, ca-n povestea caragialească cu dascălul Marius Chicoş Rostogan, răspunde afirmativ, de fiecare dată.

Il priveşte personal pe fostul rege dacă crede sau nu în gogoriţele lansate de propaganda ungară pe piaţa externă, beneficiind de credulitatea unei opinii publice în general slab informate cu privire la mult trîmbiţata politică de asimilare forţată a minorităţii maghiare. Ceea ce este de neînţeles în atitudinea sa este aderenţa nelimitată la o idee scumpă oficinelor propagandistice budapestane: aceea că actualmente nu există un motiv ca încordarea din relaţiile româno-ungare, existentă şi în trecut, să persiste pe mai departe. Fie-ne îngăduit să adresăm o întrebare fostului rege: care era cauza tensiunii în raporturile dintre Ungaria şi România în trecut, mai exact în perioada interbelică? Nu cumva deşănţata politică revizionistă pe care o promovau guvernele lui Horthy, Miclos, şovinismul turbat care domina întreaga viaţă politică, socială şi cultural-ştiinţifică ungurească, încrîncenarea cu care se încerca să se lovească în integritatea României, furia cu care se acţiona pentru a împiedica consolidarea ţării întregite, pentru destabilizarea situaţiei politice, spiritul de revanşă inoculat populaţiei ungare prin toţi porii societăţii? Era posibilă o diminuare a încordării politice în acele împrejurări, încheiate, cum bine se ştie, cu frîngerea Transilvaniei româneşti în două şi instituirea, în partea sa de nord-vest (ocupată de Ungaria) a unei prigoane naţionale antiromâneşti, demnă de cele mai întunecate zile ale Evului Mediu ? Este posibilă, azi, împăcarea, al cărei partizan se declară, acum, Mihai, în condiţiile în care de la Budapesta se fac auzite, din nou, aceleaşi sloganuri despre "pămîntul ardelenesc strămoşesc", ori se rostesc îndemnuri către minoritatea maghiară de a se opune politicii de stat româneşti; în condiţiile în care de la Budapesta se revarsă peste Europa o literatură istorică a cărei agresivitate la adresa României o întrece chiar şi pe aceea din perioada interbelică? Aceleaşi cauze nasc aceleaşi efecte. Atitudinea de astăzi a Ungariei nu numai similară, dar, uneori, chiar mai virulentă decît cea a Ungariei horthyste, nu poate genera altceva, nici azi, decît a generat ieri: neîncredere, tensiune, încordare, divergenţe.

Exemplul pe care îl foloseşte fostul rege (raporturile actuale dintre Franţa şi Germania) se potriveşte, aşadar, în acest caz, ca nuca în perete; întrucît nici Franţa, nici R.F.Germania nu vor să reînvie trecutul, nu oftează nostalgic după vremuri apuse, nu dau sfaturi una celeilalte cum să-şi rezolve problemele interne şi, mai ales, nu împroaşcă cu noroi vecinul, aşa cum o face, fără nici un fel de ruşine, Ungaria la adresa României.

Prima apariţie televizată a fostului rege Mihai a fost, după opinia noastră, un act puţin gîndit, care n-a făcut decît să pună, o dată mai mult, în lumină, dacă nu resentimentele sale faţă de România, cel puţin incapacitatea sa de a înţelege nevoile neamului românesc, de care a fost întotdeauna străin, alăturîndu-se, astfel, vocilor care, din neştiinţă ori din rea credinţă, înfăţişează aspiraţiile naţionale româneşti în culori sumbre, departe de adevăr. Se dă, prin aceasta, apă la moară propagandei ungare, care face, şi cu acest interviu, dovada abilităţii sale, socotind că opiniile fostului rege al României - ultimul dintre conducătorii de state din vremea celui de-al doilea război mondial - pot da greutate şi consistenţă aserţiunilor propagandistice pe care le susţine. Acest ţel a fost atins, fostul rege dovedindu-se un aluat moale, din care s-au modelat răspunsuri exact pe măsura dorinţelor celor ce au iniţiat acest interviu. Ce altă dovadă, în acest sens, poate fi mai elocventă decît faptul că - la întrebarea perfidă pusă cu ocazia interviului de reporterul ungur - fostul cap încoronat se face aderentul, întru totul, al ideii aşa-zisei "spiritualizări a frontierelor" dintre România şi Ungaria, care nu mai este pentru nimeni un secret că reflectă deplin adevăratele obiective revizioniste şi iredentiste ale cercurilor guvernante de la Budapesta.

"Ieşirea în afară" a fostului Mihai I se circumscrie unei acţiuni politice mai ample, pe care membrii fostei familii regale şi anturajul său au iniţiat-o de cîtăva vreme: interviuri ale lui Mihai de Hohenzollern şi a soţiei sale, Ana, la posturi de radio, demersuri ale fiicei, Margareta, pe lîngă o serie de foruri internaţionale... Să vedem în toate aceste manifestări expresia unei dorinţi a fostului suveran de a mai juca un rol în viaţa politică a României? Dacă răspunsul este DA, atunci putem spune că s-a păşit spre acest ţel de-a-ndăratelea, pentru că interviul fostului monarh al României acordat televiziunii ungare nu poate avea în sufletele românilor decît o rezonanţă negativă, nu poate lăsa decît un gust amar, indicînd faptul că, din motive ce deocamdată nu sînt limpezi, Mihai continuă să se lase manipulat de cercuri ostile neamului românesc. Un fapt care ne îndreptăţeşte să spunem: senectutea nu este totdeauna o virtute ci, de multe ori, o stare de ramolisment; înapoi la maşini şi avioane, "majestate", acolo unde se pare că, într-adevăr, vă mai pricepeţi.

PROTESTUL COMUNITAŢII ROMÂNILOR DIN FRANŢA

COMUNITATEA ROMANILOR DIN FRANTA

Paris, la 15 August 1989

Majestate,

Comunitatea romanilor din Franta a aflat cu surprindere despre interviul ce l-aţi acordat televiziunii comuniste de la Budapesta care a fost preluat şi comentat de presa franceză.

Lupta comună impotriva comunismului in care ne-am angajat cu toţii exclude orice intelegere sau apropiere faţă de un astfel de regim.

Abdicind de la acest principiu, Sire, V-aţi coalizat cu dusmanul si aţi încurajat pretentiile guvernului comunist maghiar de revendicare a Transilvaniei de la Romania.

Comunitatea a condamnat intotdeauna cu fermitate actiunile pretinsilor leaderi ai exilului care uitind invăţămintele istoriei propovăduiesc o intelegere cu ungurii şi justifică astfel pretentiile revizioniste ale comuniştilor maghiari.

Comunitatea romanilor din Franta constată cu uimire că Majestatea Voastră a căzut in capcana maghiară şi nu realizează consecinţele dezastruoase pentru poporul român ale pactizării cu cumanii dintotdeauna ai Neamului, cu cei care la adăpostul perestroikăi ruseşti doresc să alipească Ardealul la Ungaria.

Comunitatea romanilor din Franta Vă tine responsabil in faţa istoriei de cardăşie cu masinaţiunile comuniştilor maghiari şi cu trădătorii Neamului românesc, făcindu-şi o datorie de onoare din a informa şi pe cei care dintr-un motiv sau altul nu au luat încă la cunoştinţă despre fapta necugetată a Majestăţii Voastre.

Preşedintele Comunităţii Românilor din Franţa

Ion Mihalcescu

DESTINUL ÎN PIATRĂ ŞI BRONZ AL LUI EMINESCU

"Ab uno disce omnes"
Virgil, Aen. II, 65-66

de MIHAELA NICA

E parcursul a o sută de ani, care s'au scurs de la moartea lui Mihai Eminescu, un număr impresionant de comentarii şi interpretări privind fiinţa materială şi opera lui, au circulat de-a lungul şi de-a latul ţării, trecând uneori peste marginile ei, în scris, în culoare, în piatră sau bronz.

Legende multiple, mistificări de rea credinţă sau din ignoranţă, s'au infiltrat insidios în pagini scrise sau oral, prelungind adesea aversiuni contemporane şi creind o imagine pe care poetul nu a avut-o niciodată: aşadar, una de neidentificat.

Primul asalt în planul denaturării aparţine lui M. Zamfirescu şi Anghel Demetriescu, urmaţi, în timp, de Aron Densuşianu, N. Xenopol, Alexandru Macedonski, pentru a culmina, în 1891, cu aşa zisul **"Studiu"** al lui Al. Grama, privind viaţa şi mai ales Opera lui Eminescu. O defăimare de proporţii care, ca şi nefericita epigramă a poetului rondelelor, s'a întors împotriva autorilor îngropându-i în uitare.

Asta, în plan literar.

In biografie, anamneza a fost încărcată şi îndelung denaturată, chiar de exegeţi de talia lui G. Călinescu, încât personalitatea umană şi artistică a celui mai mare poet român, a riscat să rămână de-apururi ascunsă în conuri de umbră şi incertitudini.

Cercetători de bună credinţă au căutat —şi în parte au reuşit— să arate unele faţete care se identifică, din fericire, cu statura spirituală şi artistică, uriaşă, a lui Eminescu.

Pictori şi sculptori de valoare au închipuit, pe măsura talentului lor, portretul fizic şi moral al poetului, redându-i în varii ipostaze universul de gând, dimensiunea intelectuală şi afectivă, puterea creatoare, intuită, a geniului. In planul artei, fiecare autor a gravitat în jurul altui adevăr, dar la fiecare se simte intensificarea atributelor orfice proprii poetului însetat de dorul cosmic şi legat de pământ prin dragostea de om şi de natură.

In cărbune, în creion sau peniţă, l-au surprins Jean Steriadi şi convingător, Luchian, Lidia Macovei, dintre cei mai talentaţi. Iar în culoare, începând cu Bagdasare sau Stahi —contemporani poetului— până în zilele noastre, numeroşi pictori de talent, cu vechi state în profesiune— sau amatori, au propus un Eminescu pe care inimile şi l-au recunoscut şi revendicat. Printre aceştia, Luceafărul lui Sabin Bălaşa străluceşte în Aula şi Sala Universităţii "Ioan Cuza" din Iaşi. Din păcate, în numeroase ilustraţii de carte, imaginea poetului se depărtează, denaturată fiind de condeie nedibace care fac mai mult rău decât bine, cauzei.

Sculptori au imortalizat în felurite chipuri profilul moral-volitiv, înălţimea de gând, majestatea lui Eminescu, proiectând-o pe largi fundaluri sub cerul patriei, la largul mării, în vecinătatea munţilor, în grădini publice, în parcuri, în interioare... La Botoşani, la Putna la Sânnicolau Mare, la Cluj, Oradea, Constanţa, Galaţi sau Iaşi, în Bucureşti şi în majoritatea oraşelor ţării, se ridică statui care prelungesc în timp imaginea poetului ca o prezenţă vie, permanentizând-o.

Statuia lui Eminescu de la Galaţi, sculptată de Frederik Storck, îl redă la o vârstă matură, meditativ, profund, învăluind cu gândul o lume. Se desprinde din privire şi ţinută o impresie de stenicitate, de comunicare secretă între pământ şi cer. Este totuşi, un Eminescu trist, detaşat, spre deosebire de bustul sculptorului Ladea de la Oradea, în care statura poetului apare înrădăcinată cu fermitate în prezent, tot la o vârstă matură, sever, cu ceva dominator în privire.

Cam în aceeaşi ipostază îl surprinde Mateescu (fratele vitreg al lui Topârceanu) pe poet, într'un bust aşezat în Grădina Copou. La rândul său, Ion Jalea a căutat să imprime figurii o tentă de transcendenţă, şi a reuşit în bustul construit şi aşezat pe soclu, în Bucureşti. Ceea ce Gh. Anghel n'a izbutit în construcţia statuară a poetului, din Botoşani, coborând însă umbrele, în care gândul poetului se drapează, în pleoapele lăsate ca o cortină pe privirea interioară a genialului interpret. In Grădina Botanică din Cluj imaginea poetului, dăltuită-din păcate disarmonic, este veridică.

Supradimensional, grav prin încărcătura de gânduri revărsate peste spaţiul iubirilor ieşene, apare poetul în colosul figurat de Faur-Schmidt, plasat în Iaşi. Ion Vlasiu a fost cel mai puţin inspirat într'o încercare de prindere a structurilor interioare ale poetului în mulajuri cu contur dur. Nici fizionomic poetul nu e de recunoscut.

Oscar Han subţiază ascetic figura lui Eminescu într'un bust plasat pe soclu la mânăstirea Putna. Este un Eminescu efeminat, în echilibre interioare, calm, stăpân pe universurile lui. Dar, mai norocos, acelaşi sculptor s'a dovedit a fi în construcţia plină de măreţie a lui Eminescu de la malul mării, lângă Cazinoul din Constenţa, inaugurată cu peste o jumătate de secol în urmă, în prezenţa capului încoronat. Privirea poetului "pare a curma cum scrie undeva M. Harea — avântul eroziv al valurilor".

Este poetul cel care străbate depărtările, purtat de destinul lui implacabil, în formulă materială şi de neegalat în sborul astral spre lumi nevăzute, din care a întrupat dumnezeire, circumscriind-o în spaţiul mioritic din care s'a ivit şi şi-a extras seva.

In Bucureşti, în "Rotonda Nemuritorilor" din Cişmigiu, apare un Eminescu dăltuit cuviincios, în dimensiuni interioare şi exterioare apropiate felului în care tradiţia orală şi fotografiile îl redau. La fel, monumentala statuie din curtea Casei Uniunii Scriitorilor de la Şosea în care —forţele concentrate ale titanului, adâncimile de nepătruns ale gândului, înariparea— se desemnează clar, proiectate pe fundalul vegetal în care tronează câţiva arbori contemporani poetului.

Proiectul reuşit de statuie, prezentat de Baraschi şi plasat un timp în Cişmigiul anilor '60, dar refuzat după aceea —nu se ştie bine de ce, dar se pare că datorită asemănării cu **Gânditorul** lui Rodin—, este de regretat.

Gh. Anghel, la rândul său, şi-a săpat numele în perenitate semnând o statuie a lui Eminescu —plasată azi în faţa Atenului Român din Bucureşti— în care Luceafărul poeziei româneşti apare sub formă de sfânt, desprins parcă dintr'o frescă de Voroneţ şi aducând bine în ţinută cu tabloul votiv al lui Mircea cel Bătrân din Palat, vis-à-vis de Ateneu. Statuia lui Anghel e "însăşi Poezia". Ea reprezintă "trupul ridicat deasupra oricăror suferinţe şi chipul străluminat de Marele Surâs" ce "binecuvântează Frumuseţea, Lira cea vie".

Anghel a reuşit să transmită mesajul lui Eminescu, căci s'a apropiat de universalitatea lui, de datele fundamentale din care s'a întrupat versul lui nemuritor. Acest "Luceafăr" este considerat "cea mai demnă reprezentare statuară a acelui Domn singur şi obosit..."

Desculţ, rudimentar îmbrăcat, cu un pretext de învelitoare ce încinge un trup îndeajuns de firav pentru a sugera ascetismul sfântului, cu mâini şi braţe poate prea mari —pentru a imprima gândului instrumentul prin care ne-a transmis mesajul său; Oricum, sugerând cucernicie, şi cu un fel de hlamidă intuită, pe umeri, Mihai Eminescu priveşte undeva nedefinit, poate înspre o lume care i se revelă numai lui, din care extrage mituri şi poveşti, cu care a crescut omenirea de la începuturi şi izvoare de poezie românească, pe glas de doină. In figura lui se desprinde un sentiment de trăire în plan metafizic, o iubire, o profeţie.

Un document psihologic de înalt nivel, această operă sculpturală, înălţată între zidurile Cetăţii.

In sfârşit, pe mormântul poetului de la cimitirul Belu (Şerban Vodă din Bucureşti), se află imprimată în piatra tombală efigia în bronz a celui ce, invocând repaosul de veci, scria:

Ne mai fiind pribeag / De-atunci înainte.
Aduceri aminte / M'or troieni cu drag.

Medalionul nu e străin imaginii lui Eminescu, aşa cum îl cunoaştem noi, atunci când închidem ochii şi ni-l închipuim privindu-ne...

Astăzi, la Paris, în faţa Bisericii Ortodoxe Române din strada Jean de Beauvais, sculptorul ION VLAD ne propune un alt EMINESCU, ceea ce înseamnă că fiinţa proteică, prometeică a poetului poate să fie sugerată, redată în diferite moduri de interpretare, în piatră sau bronz.

Ion Vlad ne confruntă cu liricul poet în ipostaza cea mai apropiată muritorului —ca materie inserată în timp— dar şi ca dumnezeire prin faptă, iniţierea în adevărurile ascunse ale lumii, în Orfeu.

Chipul angelic, epurat de accidente psihologice, aparţine lui Eminescu la vârsta marilor sboruri spre lumile lui cereşti, la anii tineri când în retorta spiritului, combinaţii neştiute, nemaîntâlnite aveau loc pentru a sfârşi în opere ce înfruntă timpul cu puterea Destinului, a harului lui divin.

Cumpăna judecăţii de valoare înclină spre această nouă, modernă întrupare care transmite un alt mesaj —nu mai puţin autentic— fără însă să-l anuleze pe primul, imortalizat de Anghel în Bucureşti, sau de Faur-Schmidt, la Iaşi, în faţa Bibliotecii Centrale Universitare, în care monumentala statuie, învelită parcă în cearşaf — după o glumă a lui Ion Minulescu—, exprimă gânditorul, pe marele filozof ce era. Dar poate că nici Eminescu cel cu umeri calzi şi mâini rugătoare, de sub toga asociată unei "cămăşi de sfânt penitent", din Iaşi, nici cel din Bucureşti, nu dau adevărata măsură a Demiurgului. L-ar fi scos oare la lumină, proiectându-l pe cerul patriei, Paciurea, singurul care a avut intuiţia monumentalului? Cine ar putea s-o spună?

La Ion Vlad, care a refuzat —parcă inspirat de Ibrăileanu—, să ridice pe soclu un personaj în dimensiuni cotidiene, "un acelaşi domn în jachetă şi pelerină", surprindem aceeaşi înaripare în privirea poetului, în proiecţia feţei către înălţimi. Aceeaşi tinereţe la joncţiunea cu maturitatea, imprimată de Anghel. Acelaşi elan în transcendent se degajează din poziţia capului aureolat, a figurii lui de Apollo, identificată încă de la Viena de studenţii germani (după spusele lui Slavici) şi în ţară de Anghel Demetriescu (contemporanul care nu-l iubea). In mod evident, aici, poetul "se pierde în privirea lumii ce cuprinde în sufletul său", cum însuşi Eminescu spunea. Descoperim aceleaşi descălţări şi învelişuri sumare, mai mult intuite, pe corpul firav şi adunat în poziţie uşor întoarsă a unui călător-rătăcitor cu pas desculţ prin ţărâna pământului sau prin pulberea stelară, a trubadurului ce-şi cântă aleanul sau bucuria clipei lui dăruite, adormind şi legănând cu cântul lui mulţimi necuvântătoare, atâtea lumi de gând, sau aevea, din care s'au ţesut legendele vieţii, din noaptea timpului.

Se desprind din bronzul mesteşugit brodat: un trup uşor arcuit, de trestie, de-a lungul căruia alunecă un braţ firav într'un gest nedefinit ce invită la meditaţie; un altul, încărcat de cărţi —rod al muncii creatoare— ca un fagure îşi etalează mierea slovelor cu o dăruire şi pace negrăite, săpate în file de metal răsfrânte, peste care aleargă, în mai multe limbi, mesajul poetului, crezul lui prelungit în sufletul privitorului.

Privirile alunecă pe suprafaţa bronzului care s'a topit în petece de culoarea aurului pe pieptul lui Orfeu născut parcă şi el din Eagros şi Calliope, descendent direct din Apollon. Lira şi cântul acestui urmaş de zei, vizitat de muze, dăltuit în mărime cvasi-naturală de Ion Vlad şi ne duc cu gândul la vechii aezi ai Traciei.

In structura reţelelor de imagini din opera lui Ion Vlad, desprindem parcă mitul lui Orfeu care pierde succesiunea narativă şi se asociază în primul rând cu motivul creatorului fericit şi nefericit, interogându-se asupra raportului cu el însuşi. Sculptorul Ion Vlad a căutat să rupă limitele dintre lumi şi prin arta lui a reuşit să readucă pe pământ, în limitele biografiei interioare eminesciene mitul trac realizând consunetul cu destinul orfic.

Există deja, cum am văzut, statui remarcabile. Realizatorii au recreat —în limitele chemării lor—, imaginea **daimonionului** om şi demiurg îndreptat spre viitor, în atitudini gnomice, sau spre contemplarea trecutului, în atitudini orfice.

Sculptorul Ion Vlad a optat pentru această din urmă ipostază, ca un cunoscător —se vede—, avizat al structurii somato-psihice a lui Eminescu. Deaceea, meritul redării imaginii poetului, în dimensiunile simbolului cu ecou în trecutul naţional, aduce artistului român un titlu la recunoştinţa noastră.

In alt plan, în alt timp, decât cel închipuit de Virgiliu, mai aproape de noi, şi Eminescu —Orfeu danubian— îndrăgostit de o altă Euridice, şi-a strigat durerea peste munţi şi văi, din spaţiul mioritic, în căutarea urmei paşilor pierduţi, a coborît şi în infern pentru a cere zeilor îndurare şi redobândirea bunului de preţ, unicul inspirator în plan liric.

Neconsolat în lupta cu adversităţile, poetul român nu a repudiat amorul tuturor femeilor din Tracia —precum s'a comportat legendarul Orfeu— şi n'a plătit ca el, cu capul, acest refuz, sfârşind prin a i se arunca lira in Ebru. Dar durerea şi eşecul vieţii materiale au săpat brazdă adâncă în sufletul damnat. Iar cântul lui s'a transformat în doină, şi doina în vers, mitul însuşi al lui Orfeu fiind în opera lui Eminescu autohtonizarea motivului.

Ion Vlad a reuşit să ni-l transmită inalterat, învăluit în nimbul nemuritoarei lui cununi de raze, abandonat cultului lui Dionysos, pentru a trăi şi oficia la curtea nevăzută a lui Apollon. Şi dacă lira sa poposeşte tăcută la picioarele lui, încununată de flori de bronz forjat, nu înseamnă că ecoul cântecelor amuţite nu se mai află în constelaţia cu acelaş nume.

Meritul sculptorului este în primul rând legat de intuiţie, apoi de imaginaţie, sub puterea fanteziei creatoare materializată admirabil în lucrare, căci legenda ne poartă pe aripile vremii spre milenii apuse, când oamenii vedeau în Orfeu unul din principalii poeţi şi muzicieni din epoca eroică. El avea —se ştie— locul său alături de Homer şi de Hesiod, care nu-l pomenesc, alături de Muze, de Linos. Apollon şi Muzeli îl inspirau direct.

"C'est d'Apollon —scrie Pindar— **qu'est venu Orphée, le joueur de phorminx, si souvent célébré, le pere des chants".** (1).

Orfeu ar fi făcut să se cunoască virtutile plantelor, ale medicinii, scrisul şi filozofia. Lui i s'a atribuit, deasemenea, în materie de religie, acelaşi rol ca în muzică şi în poezie.

El ar fi dat riturile devinaţiei, a creat magia, instituind cultul lui Apollon, al lui Dionysos şi toate misterele în general.

Ce a făcut altfel Eminescu? Orfeul din Ţara de Sus ale cărei rădăcini ancestrale se întind pe tot cuprinsul carpatin, în aria României Mari şi cu mult dincolo de ea: la Est de Nistru şi la Vest de Tisa, pe domenile lui Buerebista...

Personajul lui Orfeu apare deci cu un triplu caracter.

Inventator de poezie şi de muzică —de civilizaţie— de religie şi mistere. Această ultimă trăsătură a căpătat fără întrerupere tot mai multă importanţă, traversând toată antichitatea. Opera Orfeului imaginat de sculptorul Vlad traversează şi ea toate erele, de azi şi de-a-pururea căci nu se întrevede cum va fi ajuns de alţii, necum depăşit.

Din punct de vedere iconografic, Orfeu a ţinut în artă un

loc important, pe care îl putem judeca din texte. El figurează pe numeroase picturi, din care două celebre, deşi dispărute azi, erau: Fresca lui Polygnot, reprezentând pe Orfeu în timpul coborîi în Infern (în **Lesché** din Delphy) şi un tablou descris de Philostrate: Orfeu, pe nava Argo, domoleşte marea prin cântecele lui.

In marea sculptură, Pausanias citează mai multe opere la Olimpia = Un grup al lui Orfeu, Zeus, Dionysos / Un alt grup (relief attic) Orfeu, Hermes, Eurydice, ce se află la Louvre.

Orfeu pare necunoscut artei arhaice. Nu se găseşte amintit decât cu începere din sec. V î.d.C. Dar el este reprezentat frecvent în costum trac, atestat în **Dictionnaire illustré de la Mythologie et des Antiquités grecques et romaines"** de Pierre Lavedan (Hachette, Paris, 1931, p.720), din care citäm:

"Un bonnet pointu en peau de renard, de grandes bottes en peau de faon, un long chitôn **brodé, le manteau thrace".**

Pe vasele pictate din Italia, reprezentând scene infernale, Orfeu are o alură mai franc orientală, distanţată de imaginea creată de Ion Vlad: **"Un bonnet phrygien, un manteau léger, un long chitôn brodé à manches tombant jusqu'aux pieds, l'aspect d'un prêtre".** (ibid).

Eminescu sculptorului Vlad, cu părul în vânt, desculţ, încins cu un curmei de sfoară de metal întreruptă, mai aduce a sfânt, ţăran român sau dac, aşa cum se mai întâlneşte şi azi prin munţii României. Vezi pictura lui Octav Băncilă (1907), sau prin Oltenia şi Maramureş, cu nevoia săpată pe veşmânt şi cu poezia şi credinţa în suflet.

Orfeu a apărut reprezentat şi în arta creştină, în monumentele anterioare secolului IV, în care prezenţa eroului se explică prin caracterul general al misticismului doctrinelor orfice (după opinia lui Lavedan) prin ideea pe care **"a enseigné aux hommes le monothéisme. Cette représentation a, en outre, une valeur symbolique: Orphée charmant les animaux préfigure le Christ attirant les âmes"** (op. cit., p. 720).

Pe o pictură a catacombelor din Priscilla, Orfeu nu are alţi auditori decât doi miei. In scena astfel simplificată, el se identifică puţin câte puţin —spune Lavedan—, cu **"Le Bon Pasteur".** Şi dacă este aşa, de ce întruparea în chip de Orfeu —un sfânt în felul lui—, ca şi ciobanul păstrător de doină şi de mit, crescut de două mii de ani în biografia lui Dumnezeu—, cum însuşi Eminescu scrie —de ce imaginea simbolică a lui Eminescu, creaţie a călărăşeanului Vlad—să nu ne încânte?

Noi nu avem de ce să nu-l credem pe autorul francez care ne trimite cu gândul la **"Le Bon Pasteur"** cu care îl asemuie pe Orfeu.

Posedarea unei doctrine orfice era una din trăsăturile caracteristice ale credinţelor religioase în Grecia între anii 620-500 î.d.C.

Printre zeii orfismului s'au numărat şi Zeus, Dionysos, Hades, Demeter, etc. Astfel, s'a cultivat doctrina sufletului, privind sufletul uman şi destinul lui, suflet care rămâne nemuritor, însă merge din corp în corp printr'o serie de incarnaţii succesive, chiar în corpurile animalelor. Imaginaţia a construit în felul acesta, neîntrerupt, mitul. Acestui Eminescu i-a acordat un loc de frunte în scrierile sale.

In timpul acestor migraţii, sufletul trebuie să caute să se purifice prin extaze, posturi, ascetism (abstinenţă de la hrană animală), şi mai ales iniţiere.

"Orphée, le souverain" —ne spune Lavedan— este intermediarul care revelă oamenilor drumul de salvare. Această doctrină şi desvoltările ei au dat naştere la o întreagă literatură din care noi nu posedăm azi decât trei opere complete: **Argonautica - Lithica - Le recueil des Hymnes** - în plus, numeroase fragmente.

In ce priveşte importanţa şi influenţa acestor doctrine, cu rezonanţă în spiritul lui Eminescu, s'ar mai putea adăuga încă ceva = orfismul a avut o influenţă profundă şi durabilă asupra vieţii intelectuale din Grecia. Inaintea lui a fost clarul şi robustul helenism al lui Homer, plin de bucurie, de seninătate, deschis plăcerilor vieţii.

Orfismului, în schimb, i se poate atribui **"serioasa melancolie a tragicilor şi** —aşa cum continuă Lavedan— **mai ales dezvoltarea pesimismului la liricii mai vechi. Influenţa sa a fost mare asupra dezvoltării filozofiei, asupra lui Platon şi asupra lui Pythagora".**

Ştim bine ce a însemnat Platon, scriitorii şi filozofii, antici pentru pregătirea lui Eminescu. O pagină din Sofocle —spunea el— îi aducea liniştea tulburată de viaţă. Sculptorul Vlad o ştia de bună seamă şi el, în momentul în care a conceput minunata sa operă, salt decisiv în scara valorilor sculpturii române.

"L'orphisme —scrie Gomperz, în **Les penseurs de la Grèce** (trad. fr, t. I, p. 134)— citat de Lavedan, **ne connait point la recherche mathématique et astronomique, le pythagorisme ne cultive pas la poésie cosmogonique et théogonique, Mais, malgré ces différences de degré... on constate la plus surprenante concordance, une concordance telle que les deux sectes se confondent souvent l'une avec l'autre et qu'il est parfois impossible de dire laquelle a donné et laquelle a reçu"** (p.720, op. cit.)

Este suficient de a reaminti aici şi teoria pytagoriciană a **metempsyhozei** (materializată magistral de Eminescu în **Sărmanul Dionis,** cu totul analogă incarnaţiilor succesive ale sufletului descrise prin orfism.

Influenţa orfismului s'a exersat asupra creştinismului. Literatura sa este familiară sfântului Clement din Alexandria, lui Lactance şi sfântului Augustin, cum s'a răsfrânt şi asupra Orfeului de pe plaiurile şi colnicele carpatine.

Aşa dar, faptul că sculptorul Ion Vlad a reuşit să arunce un "arc de gând" —cum însuşi marele poet o spune— peste inima şi mintea lui Eminescu, făcând punte între el şi fiii neamului pentru care luminându-i a ars torţă vie, spre a-l nemuri în termenii mitici legaţi de Orfeu, este un fapt de cultură şi artă ce se va înscrie cu majuscule în destinul sculpturii şi, implicit, al literaturii române. Deaceea, se cuvine să-l cinstim cu toată lauda "dând Cezarului ce este al Cezarului"... Căci şi el, la rându-i, a dat întru amintirea neştearsă a marelui bard al poeziei româneşti ceeace numai lui îi revenea = strălucirea întrupată în bronzul care îl cuprinde.

Artistul autentic îşi găseşte satisfacţia în conştiinţa proprie a lucrului finit după combustii interioare a căror intensitate numai el le cunoaşte. Nouă, celorlalţi, ne rămâne să descifrăm din taina creaţiei lui, puţin câte puţin şi foarte arareori dintr'odată —ca o apariţie neaşteptată— din măreţia ascunsă în opera împlinită. In statuia lui Eminescu de Ion Vlad se topeşte materialitatea poetului, lăsând ca o întrebare eternă numai dâra de foc a genialităţii lui...

Intr'o identificare absolută între artist şi arta lui, în comunicări secrete ce scapă ochiului profan însetat totuşi de cunoaştere, Ion Vlad ne transmite — prin contactul direct cu carnea de bronz şi seninul de cer din privirea poetului imortalizat, clipe de încântare şi prilej indelung de meditaţie asupra celui ce **"A dat glas acelei guri / Ca dup' a ei cântare / Să se ia munţii cu păduri / Şi insulele'n mare".**

Iradiaţia proprie a cuvântului celui pe care Ion Vlad l-a dăltuit în bronz, ne face să percepem structura internă a poetului în căutarea adevărului absolut prin descoperirea originilor, căci:

"Numai poetul / Ca păsări ce sboară / Deasupra valurilor / Trece peste nemărginirea timpului / In ramurile gândului / Din sfintele lunci / Unde păsări ca el / Se'ntrec în cântări...

Originalitatea prin care sculptorul Vlad transfigurează mitul lui Orfeu, dăruindu-ni-l pe poet în marginile mitului autohton, la întretăierea dintre apolinic şi dionisiac ne permite să luăm contact cu **"frumosul etern",** cu

intensitatea atributelor orfice în proiecţia spre cunoaşterea prin fapta îndrăsneaţă a artistului, a suferinţei şi plânsului disimulat în hieroglifa spirituală a **"adevărului scăldat în mite"** aduse pe buzele bronzului din sufletul damnat al "miticului poet", "preot deşteptării noastre...".

Rămâne ca timpul şi spaţiul, "aceste ursitoare a tuturor germenilor aruncaţi de mâna naturii", cum însuşi Eminescu zice "să ducă la o desvoltare pozitivă" truda inspiratului artist.

Mihaela NICA

DESPRE CHARTA ATLANTICULUI

de Vasile GHERLA

N revista "Geschichte, historisches Magazin" nr. 45 din Mart./Abril, 1982 a apărut articolul: Die "Atlantik-Charta". Das Friedensprogramm das nur Presserklärung blieb. (Charta Atlanticului. Programul de pace care a rămas numai o declaraţie de presă). Periodicul apare bilunar, în ţările de limbă germană, Elveţia, Austria, R.F. Germania.

Articolul este bine documentat şi bogat ilustrat.

Autorul Alfred Schickel scrie că această Chartă cuprinde o declaraţie asemnănătoare cu cele 14 puncte, ale declaraţiei preşedintelui Wilson, în primul război mondial, iar la puncul 6 se prevede distrugerea tiraniei naziste. In declaraţie se mai spune că nici o schimbare teritorială, nu se va face, la sfârşitul războiului, fără voinţa liber exprimată, a popoarelor respective. Respectarea dreptului tuturor popoarelor să-şi aleagă forma de guvernare, în care vor să trăiască, etc.

Declaraţia Chartei Atlanticului a fost făcută la 14 August 1941. Churchill şi Roosvelt au venit în golful Argenta din insula Terra Nova, pe vase de război, însoţite de o excortă de nave militare, măsură de precauţie, având în vedere temeritatea submarinelor germane, cu o suită numeroasă de militari şi politicieni. Churchil a venit pe vasul Prinz of Walles şi declaraţia Chartei a avut loc pe vasul american Potomac. Declaraţia a apărut în presă şi chiar fotomontaje cu semnătura celor doi şefi de stat, care a fost repede retrasă depe piaţă. Ministerul de externe englez a dat un comunicat în scris că nu are un text scris al Chartei, care să poarte semnătura celor doi "mari" şi aceiaşi afirmaţie o face şi Waschintonul. Nici în arhivele de stat nu există un exemplar cu declaraţia Chartei care să poarte semnătura celor doi şefi de stat. Cei doi "giganţi" au uitat să pună o mică semnătură pe un document atât de important.

Evenimentele ulterioare au dovedit că principiile enunţate în această delaraţie au căzut baltă şi multe popoare din Răsăritul Europei, simt şi astăzi pe propria lor piele, urmările nefaste a nerespectării de către învingători a articolelor enunţate în Chartă.

Autorul trage concluzia că această Chartă nu poate fi considerată decât numai ca un simplu comunicat de presă, care nu are nici un caracter de document şi care nu obligă cu nimic.

Deoarece se face atâtă caz în lumea politică, despre această Chartă Atlantică, am ţinut să fac cunoscut publicului românesc din exil acest articol, scris de un istoric de profesie.

* * *

Notă: Documentul cel nai important —Charta Atlanticului— privind viitoarea pace europeană discutat şi aprobat de Aliaţi în conferinţa din Terra Nova, pe vasul Potomac, la începutul celui de al II-lea răsboi mondial pentru eliberarea Poloniei, împărţită între germani şi ruşi, a rămas un simplu petec de hârtie nesemnat, datorită uneltirilor machiavelice ale consilierilor ovrei-comunişti din anturajul Preşedintelui Roosvelt, cărora nu le convenea întărirea principiilor Wilsoniene care statuaseră clădirea Europei din 1919.

Hopkins şi Alger Hiss şi alţii, apărau interesele expansioniste ale Sovietelor, în Europa.

PLACHETA EMINESCU

Sculptor Alexandru Pană

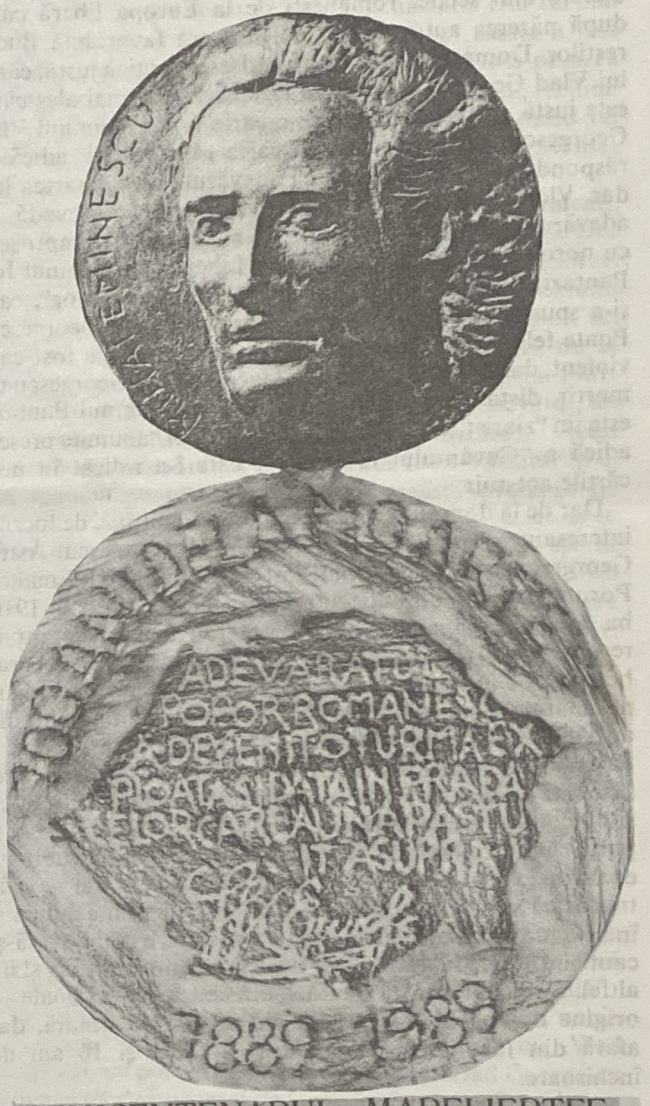

REVERS

Aut pur 12 gr. 30 mm. DMK 580 Tiraj 300 piese

Argint pur 15 gr. 30 mm. DMK 85 Tiraj 300 piese

CÂTEVA CUVINTE DESPRE UN ISTORIC DISPĂRUT

DOMNUL Matei Cazacu, mare istoric, ne spune într'un lung articol, publicat in "Cuvântul românesc", din Februarie 1989, că celălalt mare istoric, Vlad Georgescu, a fost obiectul calomniilor unei anumite prese din exil, care îl împroşca cu noroiu. Deşi citesc, sau încerc să citesc toată presa exilului nostru, eu nu am întâlnit o campanie de presă organizată, împotriva lui Vlad Georgescu, fostul director al secţiei româneşti a Europei libere de la München. Am întâlnit doar un articol documentat, al lui Ovidiu Vuia, care găsise şi semnalase unele greşeli ale lui Vlad Georgescu şi vreo două articole, dacă nu mă înşel, în "Cuvântul românesc", prin care se atrăgea atenţia asupra atitudinii directorului secţiei româneşti de la Europa liberă care, după părerea autorului articolelor, era favorabilă Bucureştilor. Domnul Ovidiu Vuia, adusese o critică justă, cărţii lui Vlad Georgescu şi critica este necesară, mai ales când este justă, atunci când apare o carte nouă. Domnul Vlad Georgescu avea la îndemână calea răspunsului, adică să răspundă şi să dovedească că adevărul este de partea lui, dar Vlad Georgescu a tăcut, ceiace este o dovadă că adevărul nu era de partea lui. Un altul care "l'a împroşcat cu noroiu" pe directorul Europei Libere, este domnul Ion Pantazi, directorul ziarului "Stindardul românilor", care şi-a spus şi el părerea asupra istoricului Vlad Georgescu. Poate felul în care acesta şi-a adus critica lui, a fost cam violent, dar de aici şi până la a-l face pe Vlad Georgescu un martir, distanţa este cam mare. In plus, domnul Pantazi, este un "ziarist" care este în graţiile acestei "anumite prese", adică a "Cuvântului românesc", care i-a ridicat în nori cărţile acestuia.

Dar de la domnul Cazacu, am aflat o mulţime de lucruri interesante, despre marele istoric Vlad Georgescu. Astfel Georgescu este nepotul unui fost ministru liberal, Emanoil Porumbaru, din timpul neutralităţii noastre din 1914-1916, ba încă este şi nepotul unui general, fost aghiotant al regelui Carol I. Deci Vlad Georgescu era bolnav, grav bolnav de... **origină nesănătoasă.** Din cauza acestei origini nesănătoase, sublocotenentul Pantazi, a fost dat afară din armată, exmatriculat din anul IV al facultăţii de drept şi a făcut şi 16 ani de închisoare. Din aceşti 16 ani de închisoare, şase ani au fost **fără nici o justificare juridică!** E drept că sublocotenentul Pantazi, după cei 16 ani de închisoare, ar fi putut să-şi termine facultatea de Drept, dacă ar fi avut toate examenele date, sau cel puţin jumătăte din ele, dar se vede treaba că sublocotenentul nu-şi dăduse nici un examen şi între a lua facultatea de la capăt, a găsit că e mai bine să-şi caute un loc de lucrător. Dar lucrurile se prezintă aşa şi nu altfel. Sublocotenentul Pantazi, din cauza acestei boale — **origine nesănătoasă**—, a fost dat afară din armată, dat afară din facultatea de Drept şi a făcut şi 16 ani de închisoare.

Şi care este situaţia lui Vlad Georgescu? Şi-a putut face facultatea, şi-a dat doctoratul şi după aceia a lucrat vreme de trei ani ca cercetător la Muzeul **româno-rus** (?). Dar în 1963, Muzeul româno-rus este desfiinţat iar domnul Vlad Georgescu, este angajat ca cercetător la Institutul de studii sud-est europene, de sub direcţia lui Mihai Berza, fostul adjunct al lui Gheorghe Bratianu! "In acest institut, Mihai Berza a avut mână liberă să recruteze specialişti care să dea o imagine de seriozitate României. (M. Cazacu). Găzduit **într'o luxoasă clădire** din strada I.G. Frimu, 9, Institutul publică una din cele mai preţuite reviste de specialitate, Revue des études sud-est européennes. Şi în acest institut, dintre specialiştii recrutaţi, făcea parte şi Vlad Georgescu. Se vede treaba că dacă Pantazi şi-ar fi ales literile în loc de Drept, ar fi ajuns şi el la Institului lui Berza şi nu la închisoare! Care a fost cauza că la Facultatea de litere, nu se cercetau mai cu atenţie aceste bolnave **origini nesănătoase,** ca la Facultatea de Drept? La Litere, domnii Matei Cazacu şi Pavel Chihaia, au putut să studieze în linişte, fără nici o bătaie de cap şi să ajungă oameni mari. Dar lăsând gluma la o parte şi studiind cazul lui Vlad Georgescu, se ajunge cu totul la alte concluzii. Şi sunt două ipoteze. Domnul Cazacu ne spune că Muzeul **româno-rus,** a fost condus de la înfiinţare (1948), de **prinţul roşu,** Scarlat Callimachi, un om **cultivat,** care a găsit în Vlad, un colaborator ideal!!! Despre acest **prinţ,** am auzit puţin în exil, dar nu am avut ocazia să-l cunoaştem şi să ne ia colaboratori. **Prinţul roşu,** era comunist din ilegalitate, foarte cunoscut de toţi şi la Moscova, şi avea o mare trecere. După 1944 (August), **prinţul roşu** avea puterea să taie şi să spânzure. Şi probabil **Prinţul roşu,** fiind boier mare, a cunoscut familia lui Vlad Georgescu, pe fostul ministru Emanoil Posumbaru, pe generalul fost aghiotant al regelui Carol, sau pe amândoi. Se întâlneau în familie şi, iarăşi e probabil, l'a cunoscut pe tânărul Vlad. Şi tânărul a căpătat idei comuniste. De asta şi-a dat seama **Prinţul** care l-a cultivat. Şi după 23 August, n'a mai fost nevoie ca Vlad să prezinte dovada că are origine sănătoasă, căci îl lua pe garanţia lui **Prinţul roşu.** Sau Vlad Georgescu, nu l'a cunoscut pe **Prinţul roşu,** dar a fost un tânăr care a devenit comunist, încă din liceu, şi după 23 August n'a mai avut nevoie de garanţia nimănui.

Şi **Prinţul roşu** l-a cunoscut pe tânărul Vlad, la una din reuniunile **Partidului,** şi-a dat seama imediat că băiatul avea stofă şi l-au luat colaborator la **Muzeul româno-rus. Prinţul roşu** era un om foarte cultivat, ne-o spune domnul Matei Cazacu, vroia să devină cunoscut, să scrie cărţi şi articole, dar nu avea talent. Şi avea nevoie de un colaborator şi acest colaborator, s'a prezentat repede: a fost istoricul de mai târziu, Vlad Georgescu. Şi au început să apară în revistele de istorie, articole semnate de cei doi, dar scrise de Vlad Georgescu. Lui Vlad Georgescu nu i-a plăcut niciodată să fie "negru literar", dar nu avea ce face. El abia îşi terminase facultatea, era un ilustru necunoscut şi revistele de istorie, au publicat primele articole semnate de cei doi, graţie **Prinţului.** Cu timpul şi-a făcut un nume de "istoric" şi în 1962, au apărut primul volum de documente diplomatice, dintre 1822 şi 1828. Ce însemnează acest volum? In 1821, revoluţia lui Tudor Vladimirescu s'a terminat, dar Turcii au profitat de ocazie ca să nu plece din Principate, pe motiv că liniştea nu este încă stabilită. In 1825, la insistenţele Ruşilor, se restabilesc relaţiile diplomatice intre Turcia şi Rusia şi se restabileşte şi vechea situaţie: Principatele române reintră sub protectia Rusiei, conform celor stabilite prin pacea de la Kuciuk-Kainargi. La 17 Martie 1826, noul împărat Nicolae, dă Turciei un ultimatum în care le cere să se retragă din Principate, deoarece motivele care provocaseră ocuparea Principatelor, încetaseră demult. Şi la 7 Octombrie 1826, Turcii sunt nevoiţi să semneze convenţia de la Akerman, care aducea şi câteva îmbunătăţiri în situaţia Principatelor. Şi natural se prezenta situaţia ca să se arate Românilor, că Ruşii sunt nişte oameni buni şi nu răi, cum fuseseră prezentaţi până acum. Şi Vlad Georgescu a avut ocazia să publice colecţia de documente diplomatice, dintre anii 1822-1828 şi a înaintat în ochii stăpânului de atunci, Gheorghiu Dej. Dar Vlad Georgescu urmărea altăceva. In 1828, isbucneşte un nou razboiu între Rusi şi Turci, războiu care s'a terminat prin pacea de la Adrianopole (Septembrie 1829). Şi până la plata despăgubirilor de război, pe care trebuiau să le plătească Turcii, Principatele au rămas sub ocupaţie rusească, până în 1834, adică şase ani. Şi constatând că Principatele române nu au putut să fie trecute sub stăpânirea Ruşilor, şi asta din cauza Austriei, Nicolae I-iul, s'a hotărît să schimbe metodele

întrebuinţate până atunci, adică cu blândeţea. Cu blândeţea, Nicolae spera că aceşti blestemaţi de Români, vor cere să fie trecuţi în stăpânire rusească şi astfel, Austria nu va putea să zică nimic. Şi Ruşii, în acest timp, au venit nu numai cu blândeţea contelui Kiseleff, ci şi cu niste legi, aparent în favoarea Românilor, dar real în favoarea Ruşilor: Regulamentul Organic. Şi Vlad Georgescu scrie o carte în două volume: Memoires et projets de réforme dans les Principautés Roumaines (1761-1830), vol. I, Bucureşti, 1970 şi vol. II, Bucureşti, 1972. După cum se vede, cartea este scrisă în frantuzeşte şi apare în 1970 şi în 1972. Dar lui Vlad Georgescu îi mai apare încă o carte: Ideile politice şi iluminismul în Principatele române (1750-1831), apărută în versiune engleză la New-York, în 1971, şi în versiune română, la Bucureşti în 1972, ne spune Pavel Chihaia. Dar despre această carte, ne vorbeşte şi Matei Cazacu, tot în acelaşi număr din "Cuvântul românesc". Dar Matei Cazacu, ne spune că această carte a fost teza de doctorat a lui Vlad, în orice caz, unul din ei spune adevărul şi nu s'au pus de acord mai înainte. Şi Vlad Georgescu, mai scoate încă o carte: Istoria ideilor politice româneşti (1369-1878). Despre această carte ne vorbeşte numai Pavel Chihaia, fără să ne spună anul în care a apărut. Dar aceasta nu are importanţă: important este faptul că în această carte, se povestesc faptele întâmplate până în anul 1878, care este anul independenţei noastre. Deci Vlad Georgescu, ne spune încă odată, pe căi ocolite, că Rusia este o ţară bună şi folositoare nouă, căci datorită ei, am ajuns şi independenţi! Deci, de astă dată, sub ultimul stăpân, Ceauşescu, Vlad face un salt impresionant în ochii comuniştilor.

Dar de astă, atât Chihaia cât şi Cazacu, ne fac să înţelegem că cărţile lui Vlad au apărut şi în engleză, ceiace este o dovadă de aprecierea de care se bucura şi în ochii Americanilor. Dar aceasta este o minciună: din 1947 şi până acuma, toate cărţile în limbi străine, scrise de comuniştii români, au fost tipărite pe cheltuiala guvernului roman. In 1947, cu ocazia Congresului Păcii de la Paris, au apărut două cărti: L'école du pouvoir, de Petru Groza şi Sous trois dictatures, de Lucreţiu Pătrăşcanu, pe cheltuiala guvernului comunist de la Bucureşti. De a doua, ştiu precis că cheltuiala a fost acoperită de Bucureşti, deoarece la acea vreme, eram "un fel de servitor", al lui Jean Vitiano, editorul cărţii lui Pătrăşcanu. Printr'un "fel de servitor", trebuie să se înţeleagă, un om care bătea la maşină, făcea corecturi la cartea ministrului şi făcea cumpărăturile din piaţă, trimis sau de cucoană sau de boier. Eu treceam ca fost prizonier de război, cu gradul de sergent şi boierul se minuna cum de am învăţat limba franceză, când făcusem numai patru clase de liceu. Aceasta îi spuneam lui Viţianu şi i-am îndepărtat toate suspiciunile, spunându-i că franceza am învăţat-o de la tata care, fiind prizonier la "boşi", evadase în Franţa. Dar toate suspiciunile sale se evaporau în ziua când trebuia să-mi plătească leafa: mă plătea atât de prost, încât nu puteam să mănânc decât odată pe zi.

In anul universitar 1967-1968, istoricul Vlad Georgescu, este invitat de profesorul Eugen Weber, să ţină un curs la UCLA. E curios că această invitaţie a avut loc înainte de anul 1970, an în care Vlad şi-a luat doctoratul. Ei, să nu punem beţe în roatele domnului Matei Cazacu: invitaţia s'a făcut pentrucă Vlad devenise celebru înainte de a-şi fi dat teza de doctorat. Dar putea el să se ducă în străinătate, fără aprobarea noului stăpân, a lui Ceauşescu? Natural că nu. Insemnează că Vlad Georgescu, **se bucura de încredere deplină,** în faţa **Partidului** şi în special, a lui Ceauşescu. Dar cine era acest Weber? Cel mai interesant studiu asupra legionarismului, fusese făcut de profesorul Weber, în culegerea H. Rogger, E. Weber, The European Right, 1966.—Istoria românilor de Vlad Georgescu, pag. 371. Şi acuma vine cheia întrebării: Profesorul Weber era **Neamţ!** Deaceia auzise despre Vlad Georgescu, înainte de a-i fi apărut teza de doctorat şi deci aprobarea lui Ceauşescu, de a pleca în străinatate, era o bagatelă. Succesul lui Vlad a venit imediat şi i s'a oferit tot imediat, o catedră, dar Vlad era credincios **Partidului** şi lui Ceauşescu. După publicarea tezei, treaba a fost mai uşoară: în anul 1972-1973, a fost trimis direct de Ceauşescu la Universitatea Columbia din New-York, ca profesor la **catedra Nicolae Iorga, deschisă de Statul român.** Şi i se oferă şi de data aceasta, o catedră la o universitate americană, dar răspunsul lui Georgescu, a fost acelaş: Vlad respingea oferta pentru că era credincios **Partidului.** Dar reîntors în Ţară, Vlad Georgescu devine **disident!** Şi se plânge într'o scrisoare aceluiaşi profesor Weber !!! Domnii Cazacu şi Chihaia explică acest lucru în mod diferit, dar lucrul nu are importanţă: **Vlad Georgescu a devenit disident!!!** Să nu încurcăm lucrurile mai mult: nu era prima neînţelegere între comunişti, desigur era vorba de o deviere de pe linia Partidului, într'o chestiune nebuloasă. Inainte fuseseră alte neînţelegeri mai grave. Desigur că au fost acelea ale profesorului Ivaşcu şi a lui Ion Caraion: primul a făcut câţiva ani de închisoare şi al doilea, nici mai mult nici mai puţin decat 12 ani de închisoare. Dar cel mai grav, a fost cazul lui Lucreţiu Pătrăşcanu: acesta a fost condamnat la moarte şi executat. Eram la Paris pe acea vreme, dar Francezii nu făceau mare caz: e normal, rechinii se sfâşie între ei spuneau Francezii. Dar trecuseră mulţi ani de atunci şi acum cel acuzat de deviere, nu mai era executat ci aruncat peste graniţă.

Aşa au fost aruncaţi peste graniţă, o mulţime de **dizidenţi.** Asul acestor dizidenţi, a fost fără îndoială Paul Goma. Dar în 1979, Vlad Georgescu **a fost obligat să se exileze.** Formula e nouă, dar în fond, situaţia este aceiaşi. Exilaţii vechi au primit pe aceşti noi "tovarăşi" cu neîncredere. Căci toţi aceşti **dizidenţi,** nu se declarau anticomunişti, nu se declarau antimarxişti, ci numai **dizidenţi.** Şi prin 1981-1983, a ajuns în lumea liberă un anticomunist adevărat, un antimarxist adevărat, şi nu numai **dizident.** Acest anticomunist adevărat, a fost domnul Ioan Varlam. Şi el ne-a lamurit pe toţi, ce înseamnă această avalanşă de **dizidenţi.** Natural aceşti **dizidenţi** afirmau că ei erau **dizidenţi** de multă vreme, chiar de la început, dar au sperat că situaţia evoluiază, că se va schimba, că chiar şefii cei mari vor deveni democraţi, afară de Ceauşescu, care era marele vinovat. Şi tot aşteptând, a venit un moment grav, când nu mai puteau să sufere, şi deaceia au ales libertatea.

Deci fiecare afirma că el personal, nu are nici o vină, că el personal, a fost contra regimului chiar de la început, deci el este **inocent!** Şi domnul Varlam, care-i cunoştea bine pe toţi, a scris un articol în "Cuvântul românesc", din Ianuarie 1983. Titlul articolului era "Opoziţie şi dizidenţă", şi domnul Varlam afirma cu tărie: **"Dizidenţi inocenţi nu există: ţoţi s'au înfruptat la ospăţul antropofag".** Şi către sfârşitul strălucitului său articol, domnul Varlam, adăuga: "Dealtfel, adepţii marxismului n'au ce căuta în rândurile celor care luptă pentru restabilirea democraţiei, chiar dacă sentimentele lor antisovietice, nu pot fi puse la îndoială".

Deci dacă mai poate exista vreo îndoială asupra unuia sau altuia, dintre aceşti **dizidenţi,** asupra lui Vlad Georgescu, nu poate exista nici o îndoială: Vlad Georgescu nu numai că s'a înfruptat de la ospăţul antropofag, **dar s'a ospaătat deplin şi adânc.** Vlad nu a avut nimic de suferit din cauza originei nesănatoase, şi-a facut studiile cu toată liniştea şi aceasta din cauza faptului că a fost luat pe garanţie de către **Prinţul roşu** sau faptului că a devenit comunist, cu mult înaintea acelui celebru 23 August. După aceia a ajuns cercetător la **Muzeul românorus** ca ajutor al Prinţului roşu. Când s'a desfiinţat **Muzeul româno-rus,** sau mai bine zis, **Muzeul roşu,** Vlad îşi găseşte un loc de cercetător la Institutul de studii est-europene, care îşi avea sediul într'o **luxoasă clădire.** Domnul Cazacu ne spune că numai clădirea era luxoaxă, dar nu ne spune nimic de birourile cercetătorilor! După aceia ne spune că Vlad a fost invitat să ţină niste cursuri universitare, el, care nu avea încă doctoratul, în America, şi asta datorită faptului că a

fost invitat de profesorul Weber (?). Şi acest Weber era autorul celui mai formidabil studiu asupra legionarismului! Desigur domnul Cazacu este capabil să jure că acest Weber nu este **neamţ** ci... american de viţă veche. Şi în anul 1967, cei care se plimbau în America, sau chiar în Europa, erau numai **câţiva.** Printre aceşti **câţiva,** era şi celebrul Caraion care avea ceva în plus, pentru a-şi eâstiga încrederea **Partidului:** soţia lui era **Nemţoaică.**

Şi Vlad Georgescu a scris şi publicat un maldăr de cărţi şi în România lui Dej şi Ceauşescu. Pentru a publica o carte în România comunistă, se ştie că în primul rând, autorul trebuia să fie cunoscut ca membru **credincios al Partidului,** şi în al doilea rând, cartea să fie **riguros** pe linia **Partidului.** Şi apoi, să-mi arate domnul Cazacu, un rând din cărţile lui Vlad Georgescu, care este în afară de linia **Partidului.**

Dar însfârşit, declarându-se **dizident,** Vlad Georgescu a fost aruncat peste graniţă. Şi ajunge în America, unde i se oferiseră catedre universitare. Dar... s'a schimbat situaţia. Şi domnul Cazacu aruncă vina pe situaţia economică, care între timp, a devenit rea. Şi nu are dreptate. Nu situaţia economică se schimbase, ci situaţia politică. Inainte, când i se ofereau catedre, Georgescu era călare şi în şea, adică avea o situaţie precisă, era membrul unui **partid comunist** iar acum era un **simplu dizident.** Şi cei care ofereau catedre, erau comunişti sau filocomunişti, sau **Nemţi, ca acest Weber. Şi a fost nevoit să** stea vreo trei —patru ani, pe dina— fară, adică fără catedră, sau ceva similar. Şi avea nevoie de un sprijin şi acest sprijin i-a venit, cu siguranţă, din partea **Neamţului** Weber. Se ştie sau se bănuieşte, că Europa liberă, este condusă de **Nemţi** şi **Neamţul** Weber, în loc de catedră, i-a oferit ceva similar, i-a oferit conducerea secţiei româneşti a Europei libere. Şi iată cum Vlad Georgescu, după ce s'a înfruptat la ospătul antropofag în Ţara lui Ceauşescu, a făcut acelaş lucru, şi în exil.

* * *

Şi acum să ne dăm şi noi modestele noastre păreri, asupra cărţii "Istoria românilor de la origini până în zilele noastre", scrisă de tovarăşul Vlad Georgescu. Şi fără să mai controlăm, scrim după ce afirmă tovarăşul Pavel Chihaia, că această carte, însumează 20 de pagini despre antichitate, 50 de pagini despre evul mediu, 200 pagini perioada 1716-1938, iar epoca contemporană, 60 de pagini. Am ajuns la pagina 90 şi am constatat că nu am găsit ce căutam eu, adică paginile despre Ştefan cel Mare. Şi cu creionul în mână, am luat-o de la început. Şi am găsit: Istoria tovarăşului Vlad Georgescu, **scrie** despre Ştefan cel Mare, în următoarele pagini:

—Pag. 28: Moldova urmaşilor lui **Ştefan cel Mare,** avea probabil mai puţini locuitori decât la întemeiere şi fireşte mai puţin decât Ţara Românească.

—Pag. 45: **Ştefan cel Mare,** Neagoie Basarab, Radu de la Afumaţi sunt câteva exemple de domni care au afirmat că se socotesc "aleşii lui Dumnezeu şi unşii lui".

—Pag. 56: Cu amar realism scria **Ştefan cel Mare** spre sfârşitul domniei lui că "în părţile acestea numai eu am rămas, că din două părţi este păgânitatea cea grea iar din trei părţi, măcar că se numesc creştini dar îmi sînt mai rei decât păgânii".

—Pag. 57: Spiritul de cruciadă apare limpede încă de la Vlaicu-Vodă, cel dintâi voievod dealtfel care s'a lovit cu turcii, exprimat apoi nu numai de domni puternici şi activi în lupta antiotomană ca Mircea cel Bătrân, **Ştefan cel Mare,** Radu de la Afumaţi, dar şi în scrisorile unor voievozi prudenţi, temători a lupta pe faţă cu Turcii ca Alexandru Aldea, Basarab cel Bătrân, Radu cel Mare, Neagoie Basarab.

—Pag. 58: tonul lor este încă tonul lui **Ştefan,** ţara lor este "scut al întregii lumi creştine" rostul lor este de a uni interesele desbinate ale europenilor în faţa semilunei.

—Pag. 61: **Ştefan cel Mare** plăteste tribut sultanului, se recunoaşte vasalul Poloniei în 1459, 1462, 1485, al regelui maghiar în 1475, dar alternează aceste acte de închinare cu momente de oprire a plăţii tributului (1473-1487-1500-1504) sau de revocare —unilaterală— a suseranităţii maghiare sau polonă. In practică, vasalitatea dublă sau triplă echivala cu anularea vasalităţii, plurivasalitatea vădindu-se un bun mijloc de a pune în contrazicere interesele suzeranilor şi de a asigura românilor o independenţă de fapt.

—Pag. 68: Sub **Ştefan cel Mare** (1457-1504), moldovenii câştigă marea victorie de la Vaslui (1475) şi-l obligă pe Mahomet II să părăsească Moldova, după noua campanie din 1476, evitând din nou cucerirea ţarii şi transformarea ei în paşalâc.

—Pag. 76: Numărul studenţilor din Baia, Bacău, Suceava, Roman, Iaşi, Siret înregistraţi în matricolele celor două universităţi până la moartea lui **Ştefan cel Mare** (1504) fiind de 18.

—Pag. 83: Urmasii lui **Ştefan** îi continuă tradiţia, încurajează desvoltarea istoriografiei de curte, vechea cronică a Moldovei, scrisă la porunca lui **Ştefan** este adăugită şi continuată de Letopiseţul anonim al Moldovei şi Letopiseţul de la Putna şi de cronicele numite moldo-germane, moldopolone şi moldo-ruse.

—Pag. 86: Că moldovenii şi muntenii erau de acelaş neam o ştia şi Stefan cel Mare, din moment ce de două ori în acelaş document (1478), termenul de "cealaltă Ţară Românească", pentru Valahia.

Eu am scris: Istoria tovarăşului Vlad Georgescu, **scrie** despre Ştefan cel Mare, în următoarele pagini şi am făcut o greşală: trebuia pus, "Istoria tovarăşului Vlad, **pomeneşte** despre Ştefan cel Mare, în următoarele pagini. Căci acesta este adevărul crud: Istoria tovarăşului Vlad **pomeneşte** despre Ştefan cel Mare înpuţine, foarte puţine pagini. **Şi aiasta nu se poate Majestate,** a spus un ministru moldovean Regelui Carol I, iar noi spunem astăzi: **aiasta nu se poate tovarăşe.** Şi nu se poate tovarăşe. Şi nu se poate pentrucă Ştefan cel Mare, este singurul domnitor de care s'a vorbit în timpul lui în toată Europa, este singurul domnitor cunoscut de popoarele vecine şi este singurul domnitor român care a fost cunoscut şi apreciat de Papa timpului său şi este singurul domnitor al cărui nume rostim cu mândrie în ţările în care pribegim. Şi istoricul contemporan polonez, Dlugosz, exclama: "O om incomparabil, cu nimic inferior eroilor pe care-i admirăm, care, **primul** între prinţii lumii, câşigă în timpurile noastre o victorie strălucita contra turcilor; după părerea mea, cel mai demn de a figura în fruntea unei coaliţii a Europei creştine contra Turcilor".

Şi nu este singurul caz în care rămânem perplexi în faţa "Istoriei Românilor", scrisă de tovarăşul Georgescu. Numele lui Alexandru cel Bun nu este pomenit niciodată, deşi a domnit 30 de ani şi a fost un domnitor de care vorbeau cu evlavie Moldovenii lui. Şi, curios, nici numele Reginei Maria nu este pomenit niciodată. Aceasta nu însemnează că tovarăşul Vlad este antifeminist, dar că el a trăit în România lui Ceauşescu, în care numele Reginei Maria, este mai bine să nu fie pomenit decât să fie pomenit. Aceasta mai însemnează că tovarăşul Georgescu, nu a scris o "Istorie a Românilor, de la origini până în zilele noastre", căci în orice istorie a Românilor, numele domnitorilor figurează, indiferent dacă au fost domnitori buni sau netrebnici. Cartea tovarăşului Vlad, poate fi bună, dacă ar avea orice alt titlu, de exemplu, "Despotism şi iluminism" sau "Absolutismul luminat şi cel neluminat", etc.

La pagina 89 a cărţii de Istorie a lui Vlad Georgescu, se termină partea, **după noi luminată,** a voievozilor viteji în cap cu Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul şi începe partea, după noi şi după alţii, **neagră** a Istoriei noastre. Dar după tovarăşul Vlad, începe o parte frumoasă a Istoriei noastre, care începe cu data de 1716 şi ţine până la 1831. Ori la data de 1716, începe domnia lui Nicolae Mavrocordat, ori cu domnia acestuia, începe partea **neagră** a Istoriei noastre, începe Istoria Fanarioţilor. Partea aceasta a fost socotită

neagră de toţi istoricii noştri, în cap cu A.D. Xenopol, până când a venit marele istoric Nicolae Iorga, care, după spusele tovarăşului Vlad, **a căutat oarecum să-i reabiliteze** pe toţi Grecii. Da, Iorga a căutat să picteze această perioadă a Grecilor, în culori mai moi şi peici pe colo, chiar în culori vii. Motivul acestei atitudini a lui Iorga, ni-l arata gazetarul Pamfil Şeicaru, care a cunoscut pe marele nostru istoric mai mult decât foarte bine: în vinele istoricului curge şi puţintel sânge grecesc.

Deşi, pe ici pe colo, tovarăşul Vlad are şi pagini care se aseamănă cu ale lui Xenopol, tonul general este favorabil Grecilor din Fanar. Dar este deajuns ca să privim titlurile acestei perioade, ca să înţelegem că Vlad este un mare prieten al fanarioţilor. Primul titlu este (la pagina 90) "Despotism şi iluminism". Am citit cu atenţie acest capitol de 22 de pagini şi nu am înţeles ce este acest iluminism. Şi la pagina 113, intitulată "Absolutismul luminat", găsim cheia: "Un astfel de despot luminat a fost Constantin Mavrocordat, ale cărui numeroase domnii, 6 in Ţara Românească, 4 în Moldova, au acoperit răstimpul dintre 1730 şi 1769 (pagina 113). Şi mai departe, Vlad ne explică de ce el îl consideră pe Constantin Mavrocordat, **despot luminat.** Acest domnitor **luminat,** îngrijorat de fuga de pe moşii a ţăranilor români" a introdus între 1740 şi 1749, un şir de tipice **reforme luminate".** Şi anume a introdus o dare fixă, ridicată de 4 ori pe an. Mai departe Vlad ne spune că "nevoia de bani îl va face să renunţe la darea fixă, şi măreşte numărul sferturilor şi să înmulţească din nou dările indirecte", şi mai departe: "Când a murit în 1769, lovit peste cap de un oştean al ţarului, **cele mai multe din reformele sale erau deja abandonate (?)** (pag. 114).

Asta e totul şi totuşi, Constantin Mavrocordat, rămâne mai departe un domnitor **luminat.** Din restul paginilor dedicate Fanarioţilor, aflăm că Fanarioţii —unii dintre ei—, au făcut nişte coduri, printre care însemnăm **Codul Calimah** (1817) cât şi **Legiurea Caragea** (1818). Dar tot tovarăşul Georgescu, ne spune că acest Caragea a strâns în timpul dominiei lui, 20.000.000 de piaştri, iar cel care a venit după el, a strâns 28.657.000 de piaştri. Dar cel cu Codul, adică Caragea —aflăm aceasta din altă parte— a sters-o peste graniţă, cu toate milioanele.

Şi totuşi Fanarioţii sunt lăudaţi de tovarăşul Vlad şi unii sunt numiti **luminaţi.** Celălalt tovarăs, Matei Cazacu, are anunţată o "Istorie a Românilor", tipărită cu cheltuiala domnului Răuţă. Sperăm că, cu ajutorul acestei cărţi, vom afla sensul termenilor şi **luminat,** etc. Dar dacă, datorită lui Pamfil Şeicaru, am aflat de ce marele istoric Iorga, a fost favorabil Fanarioţilor, rămânem perplexi în faţa atitudinii profanariote a lui Vlad Georgescu. Şi iată cum, după lungi cercetări, am aflat şi această cauză: Vlad Georgescu e profanariot datorită **Prinţului Roşu,** care e Grec şi se numeşte Callimachi. Vlad Georgescu, datorită lui Scarlat Callimachi, a putut să-şi facă facultatea, să fie numit cercetător la **Muzeul Roşu,** să fie numit cercetător la Institutul lui Berza, să fie trimis în străinatate, când a vrut şi cum a vrut, într'un cuvânt, să fie participant la **ospăţul antropofag.** In orice caz, facem o remarcă favorabilă tovarăşului Vlad: el este şi rămâne recunoscător celor care i-au întins o mână de ajutor, în vremuri grele. Dacă nu se ivea acest **Prinţ rosu,** tovarăşul Georgescu, nu ar fi putut face nici un an de facultate şi ar fi avut soarta sublocotenentului Pantazi: cel putin 16 ani de închisoare, căci şi unul şi altul, erau nepoţi de miniştri burghezi sau de generali, tot burghezi, şi sufereau de aceiaşi boală gravă: **origine nesănătoasă.**

* * *

După aceasta, "Istoria Românilor", a tovarăşului Georgescu, intră mai adânc pe drumuri ocolite, pe aceiaşi cale: apărarea celor ce au dus Ţara noastră acolo unde este astăzi. Noi toţi, acolo unde ne găsim, trebuie să luptăm pe barierele anticomuniste şi să dovedim celor ce nu ştiu, dar sunt de bună credinţă, că de aproape trei secole, am trăit sub ameninţarea **rusească,** indiferent dacă această ameninţare venea sub forma ortodoxismului, care voia să ne "elibereze" de jugul turcesc, sau sub această ultimă formă, care ne-a "eliberat" de jugul nazist. Şi aceasta trebuia să facă şi tovarăşul Vlad, în a lui "Istorie a Românilor", dar el face cu totul altăceva: în loc să încerce a dovedi că de la 1700 până acuma, am trecut de la o invazie la alta, tovarăşul Vlad ne pune la toţi aceiaşi etichetă: **anti-comunist de profesie** (pag. 286).

In ceiace priveşte pe Gheorghiu Dej, tovarăşul Georgescu se face tare să dovedească că a fost un om excepţional, care, dacă nu ar fi murit "pe neaşteptate, de boală, în martie 1965, fiind abia la începutul noului său drum, lăsând istoricilor sarcina de a explica o personalitate contradictorie şi o politică ale cărei resorturi intime şi motivaţii nu pot rămâne deocamdată decât de domeniul speculaţiei şi al ipotezei" (pag. 307), ar fi dus Ţara noastră pe alte drumuri de independenţă şi bunăstare.

Sub tipar e cartea altui tovarăs şi cu acelaş titlu, "Istoria românilor, de la origini până în zilele noastre", şi când va apare, îmi voiu spune şi eu părerea, ca şi acum, şi cu această ocazie voiu vorbi de invaziile vecinului de la Răsărit şi de omul excepţional, Gheorghiu Dej. Şi cartea va apare cu banii unui om cu inima largă şi cu punga şi mai largă, dar după panegiricul scris de autor cu ocazia morţii tovarăsului Vlad Georgescu, bănuiesc că această carte a tovarăşului Matei, va fi scrisă pe acelaşi calapod. Doresc din toată inima să mă înşel, dar dacă prevederea mea se va dovedi justă, voiu spune atât autorului cât şi editorului: **aiasta nu se poate.**

Şi până atunci nu pot să nu-mi arăt şi marea mea nedumerire că panegiricul celor doi tovarăşi, Pavel Chihaia şi Matei Cazacu, au apărut în ziarul "Cuvântul românesc" căci acest "Cuvântul românesc", la început a fost numai **"Cuvântul",** şi acest "Cuvântul" a fost al lui Nae Ionescu.

N.S.G.

ULTIMUL VACĂREŞTEAN

"Acum, sa va spun ceva", a inceput parintele: **"Sicriul a fost din fier forjat, lucrat de camarazi bucuresteni".** Atât pot să vă spuna, a sfârşit el "şi iată dece a fost atât de greu". Dar să nu va supărati; v-ati facut o sfântă datorie". Părintele iarăsi a continuat: "Acum, inainte de a pleca, să vă duc sa va arat ce avere a lasat în urma sa decedatul". L-am insotit într-o incăpere a casei parohiale, în care ne aflam.

Când ne-am oprit, părintele ne-a arătat într-un colt al încăperii o foaie de cort veche şi rupta pe alocuri, legată cu cele patru colturi în forma unei boccele, pe care o puteai lua cu uşurinţă în spinare.

"Iată averea pământeaească pe care o lasă în urma sa Comandantul Legionar al Bunei Vestiri, Radu Mironovici", a exclamat părintele stergându-şi pe furiş o lacrimă.

"Peste 40 de zile vă poftesc la parastas, când voi da de pomană tot ce se cuprinde în această boccea invelită în foaie de cort", a continuat cuviosia sa, conformandu-se dorinţei decedatului.

La parastas nu am mai fost. Pentruce nu am fost, nu e nevoie să întrebati. Nu am aflat până astazi ce cuprindea foaia de cort şi dacă a fost cineva la parastas. In drum spre casă, imaginea mormântului lăsat în urma poate pentru totdeauna, bocceaua din foaia de cort zdrenţuita şi amintirea sicriului din fier forjat sub a cărui apăsare m-am poticnit, vor rămâne pe veci în memorie.

Transmit acest fragment de istorie legionară camarazilor legionari de azi, de mâine şi de totdeauna pentrucă alături de Majadahonda, Padurea Tancabesti şi Mittersill — pentru a mă limita doar la atât— să rămâna jalon veşnic viu şi etern valabil pe drumul de mit al Legiunii.

Victor Corbut

EVOCARI

DR. ION CLAUDIAN. A evoca figura doctorului Ion Claudian, nu este o sarcină uşoară. Personalităţi de o competinţă indubitabilă au făcut-o cu un real succes. Dacă mi-am îngăduit, în toată modestia, să evoc şi eu viaţa acestui savant de renume mondial, o simt ca o datorie de conştiinţă, pentrucă am întârziat ore lungi în cămăruţa lui din 62, rue de Ranelagh în Paris, într'o intimitate de gândire, care mi-a lăsat urmele unei afecţiuni sincere, desbrăcată de orice spirit material, un fel de necesitate reciprocă, de a discuta cu inima deschisă.

Aveam un crez comun şi pe acest fond, toate subiectele abordate, le tratam cu francheţă şi cu un anumit ataşament.

Fiu de general, cu moşie şi bună stare, deci o clasă privilegiată, nu a ezitat o clipă să coboare de pe piedestalul burgheziei, să apropie ţăranul român, să-l studieze, să-i descopere comorile interioare, să-i asculte grijile, mizeria şi, ceeace era mai presus de toate, săi dea asistenţă, atunci, când bolile provocate de nutriţie sau mai bine zis de subnutriţie, îl năpădeau şi-i distrugeau viaţa biologică.

Un pic poet, visător, după terminarea studilor de medicină, pleacă pe mare, să descopere alte peisagii, altă lume. Dar, ceeace-l atragea, ca un magnet, a fost această necesitate umană de a cunoaşte viaţa ţăranului romănn, în intimitatea lui, felul de a se hrăni şi bolile care-i măcinau forţele.

Porumbul, alimentul de bază, nu rareori îi aducea pelagra, boala ignorată de cei ce erau chemaţi să dea asistanţă clasei cele mai de jos ţărănimea. Doctorul Ion Claudian a consacrat ani de zile, a studia şi a denunţa acest pericol, popularizând mijloacele de combatere a lui.

Felul puţin variat şi repetitiv al nutriţiei ţăranului, antrena o diminuare fizică, prin lipsa de elemente de bază, ca vitaminele. Incepând cu toamna şi până la apariţia primelor legume proaspete, meniul ţăranului se reducea la trei alimente: fasolea uscată, cartofii şi varza acră, acompaniate de nelipsita mămăligă cotidiană. Produsele lactante nu erau la îndemână decât a unei infime părţi a populaţiei rurale, în timp ce fructele şi carnea erau o raritate.

Iată un domeniu, unde Dr. Claudian a fost atras de tână, cu o pasiune şi un devotament de nobleţă, transformat într'un fel de sacerdoţiu, pentru marea lui dragoste de clasa oropsită.

Şi în mod inerent acestor preocupări, privirile lui se îndreaptă spre singura speranţă, care să instauraze dreptatea în această ţară, unde şi ţăranul, acest conservator al valorilor naţionale de secole: limba, credinţa, tradiţia, să-şi găsească salvarea, spre Mişcarea Legionară.

Cutremurat de asasinarea lui Corneliu Codreanu, Şeful acestei Mişcari, de către clasa coruptă, în serviciul unei forţe streine interesului naţional, Doctorul Ion Claudian, împreună cu o seamă de medici, îngrijoraţi ca şi el de soarta acestui popor, se alătură ei, dintr'o necesitate, de a se opune ruinei, înainte de a nu fi prea târziu.

Pentru a atrage atenţia, asupra acestei stări dramatice a ţărănimii, cauzată de subnutriţie şi boli, care a antrenat mii de morţii, Dr. Ion Claudian dă primul avertisment opiniei publice, conducătorilor, prin publicarea unei opere, întitulată: "Alimentarea poporului român". El însă, nu s'a limitat la acest avertisment, ci a angajat, alături de generaţia întreagă lupta, în rândurile Mişcării Legionare.

Aşa zisa Rebeliune din Ianuarie 1941, i-a adus doi ani de închisoare. Odată cu începutul războiului, i se suspendă pedeapsa, pentru a fi trimis pe front, dar nu ca ofiţer, grad pe care fiecare medic îl avea în armata română. El a îndurat umilinţa degradării, ca simplu soldat, din partea unui ofiţer superior, un general, care nu cunoştea sensul onoarei, decât pentru propria-i persoană.

Pe front regăseşte ţăranii lui, soldat simplu, ca şi ei. Din bravura lor începe să-i iubească, să se apropie de ei, atât, încât, în tot restul zilelor lui, nu vorbea de ei, decât cu admiraţie şi respect. El s'a identificat lor în vitejie. A fost propus de către comandamentul militar pentru înalte distincţii dar el nu "merita" această recunoaştere a atitudinii lui de curaj în faţa inamicului, pentrucă el a fost trimis pe front, nu ca să se distingă, ci să fie "reabilitat" post mortem, aşa cum au fost "reabilitaţi" mii din camarazii lui, căzuţi din ordin.

Intors de pe front, şi-a închinat viaţa acestui ţăran, lovit de boli şi mizerii, concretizată prin publicarea preţioasei opere: "Pelagra", de mai bine de 600 de pagini. Ecoul ei a fost atât de puternic, încât a străbătut frontierele ţării, tradusă în limbile de mare circulaţie. Comuniştii instalaţi la cârma ţării, i-au cerut să renunţe la paternitatea operei şi să poarte ca autori un colectiv de "oameni de ştiinţă" ai regimului. Refuzul lui categoric i-a deschis din nou procesul lui de legionar. Urmărit, timp de doi ani, scăpând dela moarte de mai multe ori, nu va găsi scăpare, decât părăsindu-şi ţara. Trebuia să treacă frontiera în Jugoslavia, împreună cu Gheorghe Manu, camarad şi prieten nedespărţit. Cu câteva zile însă, Gh. Manu a fost prins şi condamnat să-şi termine zilele în temniţele comuniste.

După multe peripeţii, care puteau să se termine tragic şi pentru el ajunge, însfârşit la Paris, în anul 1950, unde era deja cunoscut, opera lui îl precedase.

Activitatea lui ştiinţifică, în străinatate, în sericiul Naţiunilor Unite, precum şi publicaţiile lui asupra nutriţiei omului în general, au fost menţionate, cu multă competinţă, atât în cercurile româneşti, cât mai ales internaţionale, încât, eu mă voiu mulţumi să aduc un ultim omagiu unui mare român, unui prieten, aşa cum îi plăcea doctorului Ion Claudian să mă definească, unui savant, care a adus o contribuţie de mare valoare, la cultura universală, onoare, care va străluci pe frontispiciul Neamului român.

Un singur regret îmi umbreşte firea. In ziarul "Carpaţii", publicasem câteva capitole din cartea mea: "Paraşutaţi în România vândută", crâmpee din acţiunea de rezistenţă împotriva comunismului, pe care le citea cu multă atracţie. Aştepta cu nerăbdare apariţia primului volum. Cartea a apărut la o lună doar, după ce doctorul Claudian ne părăsise.

Filon Verca

COMANDORUL EUGEN VON BAILA, chemat de Dumnezeu şi de Klara, soţia lui dragă, în lumea celor drepţi, ne-a părăsit, însă figura lui de om de omenie, de prieten adevărat, de frate în sensul creştin al cuvântului, nu se va sterge niciodată din mintea celor care l'au cunoscut şi apreciat pentru virtuţile amintite, greu de întâlnit în lumea egoistă şi materialistă a acestui sfârşit de secol.

Născut într'o familie de militari români din Banatul românesc la sfârşitul secolului trecut, Comandorul Eugen Baila a fost din pruncie destinat carierei ofiţereşti, care a culminat cu absolvirea Academiei Teresiene de ofiţeri din Viena, Banatul pe acea vreme fiind ocupat de imperiul Austro-Ungar.

In armata română, după reîntregirea României a fost încorporat armei militare a aviaţiei, ajungând la gradul de comandor în preajma celui, de al doilea răsboi mondial.

Ales, prin pregătirea profesională şi calităţile lui sufleteşti, ofiţer de legătură cu comandamentul corpului de instrucţie german cerut de Regele Carol al II-lea după diktatul de la Viena, ca garanţie că sovieticii nu vor mai

atenta la alte teritorii românești râvnile de ei, Comandorul Eugen Baila a isbutit prin tactul care-l caracteriza, să netezească asperitățile provocate de limbă și mentalitățile deosebite, făcând fructuoasă acestă colaborare.

La începerea ostilităților Cruciadei Antibolșevice din 1941, Comandorul Eugen Baila a fost detașat ca interpret în comandamentul comun al celor două armate, reușind să închege acea Frăție de Arme care s'a permanentizat până la fatidica dată de 23 August 1944, când conspirația reușită a Regelui Mihai și a oamenilor politici contra Mareșalului Antonescu, a obligat comandamentul german ajuns în retragere în România să se replieze în spatele Munților Carpați, în Transilvania.

Comandorul Eugen Baila, cu o viziune clară asupra dramei ce aștepta România, mințită de propaganda deșănțată a posturilor de Radio britanice anunțând eliberarea Țării de "dominația nazistă" care nu a existat niciodată în cei patru ani de colaborare pe frontul comun anticomunist, nu și-a părăsit postul și a însoțit comandamentul german spre Viena, unde și alți patrioți români în desacord cu cele întâmplate în România la 23 August 1944, căutau soluți de remediere.

Acolo l'a întâlnit pe generalul Platon Chirnoagă, făcut prizonier de germani cu întreaga divizie ce comanda, într'o încercuire ce nu putea fi deschisă fără masacrarea aproape integrală a efectivului, ceace l'a determinat să nu o încerce.

Ambii au participat la alcătuirea Guvernului Român de exil la Viena și au reușit să organizeze dintre prizonieri, voluntari și studenți, două regimente care au continuat lupta anticomunistă pe frontul occidental, pe Oder, până la 8 Mai 1945, sfârșitul războiului al doilea mondial.

Evacuați la Badgastein în Tirolul austriac, cu alți membrii ai Guvernului de la Viena, s'au predat autorităților americane la ocuparea regiunui de către parașutiștii americani, care după verificarea declarațiilor lor, i-au deținut în lagărul de prizonieri politici dela Glasenbach-Salzburg, până ce Procesul de la Nüremberg a scos din cauză guvernul de la Viena, și i-a pus în libertate.

Trecând în Franța s'au stabilit ca refugiați politici în regiunea Parisului, unde au trecut cei mai grei ani ai exilului ce-și impuseseră și unde Comandorul Eugen Baila și devotata lui soție Klara au demonstrat calitățile lor umane, luând în îngrijirea și întreținerea lor, pe prietenul General Platon Chirnoagă, cu care captivitatea americană îi înfrățise pe viață.

Mai în vârstă decât ei, el nu era primit ca lucrător în fabrică, cum muncea Comandorul Baila, în timp ce soția lui Klara lucra în ateliere de croitorie și pentru a-i da o îndeletnicire care să-i evite deprimarea psihică, ambii l'au îndemnat să se dedice a scri epopeea României de la Prut la Stalingrad și deacolo înapoi și drama ei dupa 23 August 1944, operă apărută câțiva ani mai târziu, pe care generalul ca recunoștiință le-a dedicat-o.

Puțini dintre Romanii exilați în Franța și-au dat seama de măreția gestului uman și patriotic în acelaș timp al familiei Comndor Baila de a lăsa, prin opera generalului Chirnoagă, posterității mărturia adevarată a ce a fost Cruciada anticomunistă din răsărit, Frația de Arme germano-română pentru a salva Europa și civilizația ei de comunismul sovietic, deoarece tot ce s'a scris în Țară este mistificat și falsificat după interesele imperialismului rusesc.

Mai mult, după schimbarea refugiului de la Paris la Stuttgart, epoca în care militarii germani au primit permisul de ași publica memoriile de răsboi, generalul Chirnoagă cu aceleași sacrificii ale Familiei Baila, care îi traducea textele germane, a avut prilejul să prepare o a doua ediție a lucrării-Istoria Politică și Militară a războiului României contra Uniunii Sovietice-revizuită și complectată cu capitole inedite, retiparită după moartea generalului pe cheltuiala în bună parte a Comandorului Baila, care participa pe această cale la gloria generalului și adevărul asupra războiului din Estul Europei.

Comandorul Eugen Baila mare patriot român, va rămâne pentru noi românii un exemplu de camaraderie, abnegație, devotament și dragoste, frățească și creștină de aproapele.

Dumnezeu să-l odihnească în pace alături de scumpa lui soție Klara și de neuitatul prieten Platon Chirnoagă.

Fie-i țărâna ușoară. SIT TIBI TERRA LEVIS! **T.P.**

AVOCAT VASILE MAILAT. Ne-am cunoscut în 1936, terminată prigoana Duca și începutul de organizare a Partidului "Totul Pentru Țară", într'unul din cuiburile Comandantului Aurel Serafim, din care mai târziu s'au desprins cele patru sectoare ale Capitalei, eu fiind destinat sectorului II de Negru, de care depindea parte din Județul Ilfov-zona Olteniță cu împrejurimile, iar el-dacă memoria nu mă înșeală după trecerea atâtor ani, fusese destinat sectorului I Galben, al carui Primar a devenit după biruința din 6 Septembrie și crearea Statului Național Legionar.

Ne vedeam foarte rar, activitățile legionare de atunci, organizarea cuiburilor sătești din județ, propaganda electorală, acțiunile propriilor noastre cuiburi, alegerile și apoi lovitura de Stat și dictatura regelui asasin Carol sl II-lea, cu toate dramele provocate Legiunii, ne-au separat fără să mai știm unul de altul, până la victoria legionară din Septembrie 1940.

Avocați amândoi, ne vedeam sporadic prin Sala Pașilor Pierduți a Tribunalului Ilfov din București, sau coincideam pe la sediul din Gutenberg, absorbindu-ne total efortul de consolidare a noului Stat Legionar.

Trădarea lui, de către cel care-l întemeiase, generalul Conducător Ion Antonescu la 21 Ianuarie 1941, ne-a îndepărtat din nou, unul de altul.

El, ca fost demnitar al Statului Național Legionar, a trebuit să accepte "invitația de onoare" a Führerului Hitler, refugiindu-se în Germania, unde a trebuit să împărtășească împreună cu ceilalți camarazi, amărăciunile lagărului de concentrare Buchenwald, până la lovitura de Stat a Regelui Mihai din 23 August 1944.

A participat la constituirea Guvernului de la Viena și a Armatei Naționale care a continuat lupta împotriva Rușilor și a comunismului care ne cotropise Țara, până la 8 Mai 1945 când forțați de noua situație creată Germaniei învinse, ciopârțită teritorial și împărțită în 4 zone mari de ocupație: rusă, americană, engleză și franceză, au trebuit să ia calea exilului, aciuindu-se fiecare pe unde a putut, atât în teritoriul Germaniei, cât și al Austriei "eliberată de jugul nazist", devenită stat independent.

Ne-am reîntâlnit în Salzburg, primul pas către Tirolul austriac, cam prin Iunie 1945 și de atunci ne-a legat o frățietate sinceră și fructiferă activității legionare din exil.

Curând după revedere s'a căsătorit cu fata colonelului Ludwig, german din România și fost comandant al unuia din regimentele guvernului de la Viena, eu fiindu-le naș și martor.

In 1947 eu am luat drumul Spaniei, punând in 1948, cum ar spune fratele Victor Corbuț, "jalon în mit", crucea de granit, pe locul jertfei lui Moța și Marin în Majadahonda, iar ei și-au mutat reședința la München.

Deacolo el a supraveghiat organizarea rezistenței legionare în Germania și ca reprezentant al Frontului Libertății, emanație politică națională, a participat activ și competent în congresele importantelor asociații internaționale anticomuniste tinute în Canada, Formosa, U.S.A., Luxemburg, de—WACL— (Liga mondială antibolșevică,—ABN— Frontul anticomunist, Asociația Presei libere ațărilor din Estul și centrul Europei în München,

interpelările lui fiind apreciate ca pozitive în lupta împotriva marxismului. La moartea lui, Buletinul ABN i-a dedicat o elogioasă pagină, reliefând personalitatea şi activitatea lui contra comunismului.

Dela apariţia în exil a editure şi revistei Carpatii, a fost sprijinitor şi colaborator în difuzarea ei şi a cărţilor tipărite în exil.

El era convins şi mi-o repeta adeseori că "teroarea inumană era cariul comunismului, care îl va roade pe dinăuntru până se va prăbuşi deodată, ca o mobilă de lemn măcinată de carii". Ce se întâmplă astazi în estul Europei, inclusiv Rusia Sovietică, poate adevereşte profeţia lui.

Antimarxismul lui, i-a atras două agresiuni fizice provocate de agenţi necunoscuţi, maltratările suferite grăbind sfârşitul lui.

Am asistat îndurerat la înmormântarea lui într'un cimitir din München.

Era o zi ploiasă şi mohorâtă de toamnă —Noemrie 1987—.

M'a impresionat profund, când la coborîrea sicriului în groapa veşniciei, cerul a deschis pânza norilor şi razele soarelui au luminat scena, ca o Binecuvântare Cerească luptătorului Vasile Mailat. **T.P.**

NOTE CU LEXIC POTOLIT

LA DESTRUCTION DES VILLAGES EN ROUMANIE

Françaises, Français,

Ecoutez l'Appel de détresse qui vient de Roumanie, d'un peuple frère par la langue, le tempérament et sa tradition, soumis aujourd'hui à des pressions inhumaines et sauvages par un régime tout aussi inhumain et sauvage.

Ses dirigeants, devenus fous, s'acharnent à affamer la nation dont la plupart des enfants s'éteignent avant d'atteindre l'âge d'un an... les vieillards (considérés charge inutile) se meurent dans l'indifférence des autorités, privés des soins et de chaleur en plein hiver et au milieu d'un peuple frappé par la misère.

Par comble de malheur, ces dirigeants (produit d'un système diabolique) se lancent actuellement à la destruction des villages, pour faire disparaître toute trace de ces monuments dont la plupart des noms remontent à plus de 2500 ans... Ils veulent accomplir le rêve monstrueux d'une monstrueuse conception qui pense à robotiser l'individu jusqu'à son annihilation spirituelle totale.

Les églises (lieux ancestraux de prière) ainsi que les croix des cimetières (symboles de la foi) subissent le même sort. On arrache aux bulldozers édifices, monuments, pour les faire disparaître à jamais dans la folie généralisée d'un régime de cauchemar...

Actuellement on veut que les villages qui ont conservé à travers des siècles la culture, l'histoire de tout un peuple et toute la tradition tri-millénaire d'une population très croyante, soient remplacés par des blocs où les paysans aillent vivre une nouvelle ère marxiste préconisée par la mégalomanie d'un psycopathe notoire. Dans des blocs où des masses populaires, scientifiquement organisées, avec des cuisines communes, des toilettes communes, entassées dans des appartements minuscules et insalubres, pour être plus facilement surveillées... Où, la vie familiale et la vie spirituelle n'existant plus d'une manière naturelle, s'effilocheront à vue d'œil...

Nous sommes convaincus que cette tragédie ne vous est pas indifférente ! Vous êtes sûrement profondément choqués.

Nous vous prions de vous solidariser avec ces frères lointains, touchés par un sort impitoyable. Un simple geste, une lettre, envoyée au PRESIDENT DE LA ROUMANIE, Nicolae CEAUSESCO, à Bucarest, en lui demandant d'arrêter ces actes de barbarie.

Le moindre signe de protestation peut devenir un geste réalisateur. OSEZ LE FAIRE !

Communauté des Roumains en France

N cuvântul românesc", din August 1989, găsim o interesantă recenzie asupra cărţii "Despre noi", a cărei autoare este doamna Eugenia Uşeriu. Autorul recenziei, este părintele Dumitru Ichim. Parintele Ichim se ocupă de toată cartea doamnei, eu mai modest, mă voiu ocupa numai despre partea "Schimburi româno-ruse". Şi în această parte, doamna Uşeriu face câteva afirmaţii, care sunt departe de adevăr. Astfel ea afirmă că spătarul Nicolae Milescu, **a fost profesor al lui Petru cel Mare.** Afirmaţia aceasta se bazează pe ceiace a scris marele istoric Nicolae Iorga. Despre acest Spătar Milescu, au mai scris şi alţii, în special A.D. Xenopol, care spune şi el că spătarul, a fost ambasador al Ţarului, în China. Xenopol şi Iorga spun că Milescu a fost un om foarte învăţat, că a fost poliglot, teolog, istoriograf şi filozof. Dar de aici se despart în afirmaţiile lor, Iorga ne spune că Milescu a fost profesor al lui Petru cel Mare iar A.D. Xenopol, se fereşte să facă această afirmaţie care, dealtfel, e falsă. "Mai mult decât odată, şi de un mod esenţial, acţiunea sa trebuie să intereseze pe aceşti Români, care îi dăduseră pe profesorul anilor lui tineri, Nicolae Milescu".—Histoire des rélations russo-roumaines, pag. 97. Deci istoricul Iorga afirmă cu toată tăria, că Milescu a fost profesorul lui Petru cel Mare. Contra acestei afirmaţii am scris şi eu ceva în cartea "Relaţiile româno-ruse", I, pag. 60. "E curios faptul că Nicolae Iorga, în cartea sa "Histoire des relations russo-roumaines", pag. 97, îl face pe Nicolae Milescu, profesor al lui Petru cel Mare". Scriind aceasta, bănuiam că alţii, vor căuta să se documenteze asupra acestui fapt, când vor scrie despre Petru cel Mare şi Nicolae Milescu. Mai ales că în cartea mea, adusesem destule dovezi, că afirmaţia marelui istoric, e falsă. Şi iată că după nouă ani, nu unul ci doi, fac aceiaşi afirmaţie, doamna Eugenia Uşeriu şi recenzentul, părintele Ichim.

A.D. Xenopol, scrie că Milescu s'a născut spre anul 1625 şi că după multe peregrimări, ajunge la Moscova, în anul 1672, unde prinţul Galiţin îl ia sub protecţia lui. Şi datorită acestei protecţii, Milescu îşi găseşte un post de traducător în cancelaria ambasadorilor. Şi în anul 1674, Milescu este însărcinat de către ţar, cu o misiune importantă. Este trimis ca ambasador pe lângă împăratul Chinei. Milescu a plecat însoţit de doi greci şi doi ruşi şi intră în Pekin, la 15 Mai 1676, după o călătorie care i-a luat mai mult de 410 zile, adică mai mult de un an şi reintră în Moscova, la 5 Ianuarie 1678. Deci când s'a întors la Moscova, Ţarul Alexis, care îl trimisese, murise de doi ani şi în locul lui era ţar, Fedor Alexeevici, care a domnit şase ani, de la 1676 până în anul 1682. Şi acum să vedem ce spune Iorga: "Neculce, boier moldovean, care a petrecut, după 1711, mai mulţi ani în Rusia, ca epavă a războiului pierdut de către Ţarul Petru contra Turcilor, povesteşte că Milescu, după o şedere de doi sau trei ani, în Extremul Orient, a fost jefuit de boierii, administratori ai imperiului, a doua zi după moartea lui Alexis, de cadourile strălucitoare ce le aducea: "o oală plină de piese preţioase şi un diamant de mărimea unui ou de porumbiţă".— N. Iorga, op. cit. pag. 60. Deci Milescu, la întoarcerea lui, la 5 Ianuarie 1678, este jefuit de funcţionarii ţarului. Şi sursa istoricului, este cronicarul Neculce, pe care o cunoştea şi Xenopol, dar Xenopol nu o foloseşte în cartea lui, deoarece nu credea în cele povestite de cronicar, deşi aceste lucruri s'ar fi putut întâmpla, căci Ţarul Fedor era bolnăvicios, ţinţuit în patul lui, departe de orice activitate. Dar de ce nu a intervenit Petru cel Mare? Pentru simplul motiv că în anul 1676, Petru cel Mare, nu avea decât 6 ani şi nu auzise de vestitul ambasador, trimis la Pekin şi nu aflase că acesta fusese jefuit şi la vârsta de 6 ani, un copil nu ştie nimic din ce se întâmplă. Deci Petru cel Mare, se născuse în anul 1672. Şi în anul 1682, dată când a murit Fedor, Petru cel Mare avea 10 ani şi au fost declaraţi ţari, cei doi fraţi, Petru şi Ivan, care erau minori şi regentă

a fost numită sora lor, Sofia. Şi Sofia şi-a luat rolul în serios. In primul rând, i-a îndepărtat pe cei doi fraţi, Petru şi Ivan, de Moscova, şi lui Petru cel Mare şi mamei lui, Natalia, le dădea atât de puţini bani, încât erau obligaţi, ca să poată trăi, să accepte ajutoarele date de preoţi. S'au şi încercat câteva atentate la viaţa lui Petru, deoarece Sofia voia să devina împărătească: ea si amantul ei, căci Sofia, ca orice rusoaică care se respecta, avea un amant. Şi în anul 1689, după o luptă strânsă cu Sofia şi amantul ei, din care iese învingator, Petru rămane ţar cu fratele lui Ivan. Acest Ivan a murit în anul 1696, dar în realitate, Ivan nu a avut nici o activitate şi Petru a condus singur Rusia, din anul 1689.

Şi în 1695-1696, Petru are un război cu Turcii din care, cu mare greutate, iese învingător. După această victorie, Petru consideră că a venit momentul de a se arăta lumii. In anul 1697, Petru întreprinde o călătorie cu 200 de însoţitori. In cartea "Caterina a II-a şi timpul său" autorul, M. Lovater-Sloman, spune că Petru cel Mare spunea în toate părţile: "Sunt un ucenic în căutare de profesori". Şi acesta era adevărul, Petru căuta profesori, dar nu profesori de filozofie, ci profesori care să-l înveţe cum se contruiesc vapoarele. Când stătea de vorbă cu prinţesele, Petru se lăuda că cunoaşte 15 meserii şi le arăta mâinele lui bătătorite. La înapoierea din această călătorie, la 26 August 1697, trage un chef de pomină, la prietenul lui Lefort, iar în ziua următoare, în cursul primii recepţii, ia foarfeca şi începe să taie bărbile tuturor notabililor. Şi cinci zile mai târziu, plictisit de a o face el însusi pe bărbierul, însărcinează să facă pe bărbierul, **pe măscăriciul lui!**

Dar ce fel de studii a făcut Petru şi ce profesori a avut? Am văzut că tatăl lui Petru, a murit în anul 1682, când Petru avea numai 4 ani. După asta, ţar a devenit Fedor, care a domnit şase ani. Dar Petru a fost îndepărtat de Moscova, chiar de la moartea tatălui său şi anume în satul Preobrazenskoe. Acolo la vârsta de 5 ani, Petru a primit primele lecţii. A avut un profesor, Nikita Zotov, care l'a învăţat psaltirea, dar nu şi ortografia. **"La 17 ani, Petru nu ştia încă să scrie corect şi numai la această vârstă, va învaţa adunarea şi scăderea, graţie olandezului Timmerman".**— Paul Milioukov, Histoire de Russie, I, pag. 270. Acest Milioukov, a fost profesor la Universitatea din Moscova. Şi aşa a învătat, până când a murit Ţarul Fedor. Şi avea 10 ani, când a devenit regentă sora lui Sofia şi lucrurile s'au înăsprit: Sofia nu le dădea bani ca să poată trăi el şi mama lui, şi, s'au văzut nevoiţi să accepte ajutoarele date de preoţi. Şi de aici înainte, Petru este atras către lucruri practice şi nu teoretice. El căuta să înveţe şi a învătat, cum se construiesc vapoarele şi cum se conduc. Dar se pare că nu a renunţat la profesorul Zotov. In acest timp, de la 10 la 17 ani, a învăţat 15 meserii şi avea mâinele bătătorite, lucru cu care se mândrea, chiar şi în faţa prinţeselor.

Dar se poate că Petru l'a avut profesor şi pe marele i Milescu şi Ruşii nerecunoscători, nu vor să spună. Şi iată că învăţatul Nicolae Iorga, continuă povesta începută, adică povestea pe care o ştie de la cronicarul Neculce. Inainte am aflat că Milescu se întorsese din China şi a fost jefuit de funcţionarii ţarului. Şi acum mai departe: "Dar tânărul împărat Petru, înştiinţat de mizeria în care se găseşte (Milescu), **ar fi cerut** senatorilor: "unde este maestrul meu, cel care a fost **primul meu profesor?** Faceţi să vină fără întârziere". El îl primi cu veselie, face să i se dea reaverea sa şi îi cumpără pentru visteria imperială, marele diamant al Chinezilor pe care **l'ar fi plătit** cu 90 de pungi. In plus, Petru **i-ar fi făcut** favoarea să-i taie barba cu mâinele lui".—N. Iorga, op. cit, pag. 60. Prin urmare, această scenă putea să fie adevărată, dacă s'ar fi petrecut la întoarcerea lui Milescu din China, adică în Ianuarie 1678. Dar la această dată, Petru cel Mare era mic, avea numai 6 ani. Şi la această vârstă, nu putea să ceară senatorilor să caute şi să aducă pe **primul său profesor!** Căci Petru a început studiile în ziua de 12 Martie 1677 şi atunci putea sa-i fie primul său profesor, ori la această dată, Milescu se găsea în lunga lui călătorie din China. S'ar putea interpreta cele spuse de Iorga, altfel: Da, Milescu s'a întors din China la data de 15 Ianuarie 1678, şi fiind devalizat de funcţionarii ţarului, a trăit mulţi ani în Moscova în sărăcie, până când Petru a aflat de această urîtă afacere, şi a dat ordin senatorilor să-l caute pe Milescu şi să-l aducă în faţa lui. Şi când putea să se întâmple acest lucru? Nu înainte de 1682, când Petru a devenit ţar adevărat, adică fără regenta Sofia. Şi atunci Petru avea 17 ani! Şi Iorga mai vine încă cu ceva: Petru a dat ordine să se caute şi să se găsească oala cu pietre preţioase, care-i fusese jefuită de funcţionarie. Şi s'a căutat şi s'a găsit şi încă şi diamantul mare cât oul de porumbiţă pe care Ţarul, generos i l'a plătit cu 90 de pungi. Ba încă, Iorga mai adaugă încă ceva: Petru cel Mare i-a făcut marea favoare lui Milescu, de a-i tăia barba cu propria lui mână. Şi aceasta însemnează că acest lucru nu se putea întâmpla decât la o dată după 26 August 1697, dată la care Petru a început să devină bărbierul supuşilor săi. Şi aceasta înseamnă că Milescu trebuia să aştepte 21 de ani, în sărăcie, dar aceasta nu era posibil, căci pe acea vreme nu exista încă comerţul negru, dar e probabil că Milescu învăţase să facă comerţ negru în China, pentruca să poată aduce o oală plină cu pietre preţioase!

Cred că numai este nevoie să continui: Neculce aflase această poveste în Rusia. De la cine? De la Milescu? Dar Milescu avea 81 de ani când a ajuns Neculce în Moscova şi Neculce a crezut-o, dar nu avea dreptul să o creadă Nicolae Iorga, căci el trebuia să-şipună întrebările pe care mi le-am pus eu. Căci e sigur că aventura lui Milescu se transformase într'o adevarată legendă, care o aflau toţi Românii care se duseseră în Rusia după 1711.

Deci vinovat de ce a scris doamna Uşeriu, este marele nostru istoric Nicolae Iorga. Doamna Uşeriu nu are nici o vină căci ea a scris ceva ce este acoperit de faima marelui Iorga. Vinovat după Iorga, este părintele Ichim, căci un recenzent la un ziar de faima "Cuvântului românesc", trebuie să cerceteze mult până îşi face convingerea asupra celor scrise de autor sau autoare.

Aşi mai avea ceva de scris asupra Mitroplitului Petru Movilă, dar nu o fac pentru a nu fi acuzat de antiortodoxism.

Şi acuma să mai vorbim de încă o recenzie şi anume, de recenzia făcută de domnul Macri, cărţii în două volume, a sublocotenentului Pantazi. Şi domnul Macri găseşte cartea lui Pantazi, un adevărat fenomen, de la început la sfârşit. Eu am facut o recenzie a primului volum, şi la fel l'am găsit un fenomen, dar am găsit că, cum e normal, cartea are şi părţi slabe. De exemplu am găsit că din primul volum, reiese, că lui Pantazi i s'a dat decoraţia Mihai Viteazul, pentru motivul că sublocotenentul era feciorul ministrului de război. Şi am arătat şi alte **micuţe** greşeli ale lui Pantazi, de exemplu, greşelile lui în domeniul istoric. Şi în al doilea volum, Pantazi se laudă că ştie atâta istorie, încât învaţa şi pe alţii, dar continuă să facă, nu **micuţe** greşeli, ci altele mari, deadreptul **fenomenale!** De exemplu, la pagina 444: "Să nu uităm însă că toate aceste mari evenimente istorice pe care le evocăm astăzi, se datoresc înţelepciunii Domnitorului Alexandru Ion Cuza şi oamenilor politici ai vremii, **care la 1856 au făurit Unirea Principatelor.**

"Cu această Unire a început Istoria României moderne; **Unirea Principatelor dela 1856,** Independenţa dela 1877 şi Marea Unire din 1918 realizată de Regele Ferdinand, constituind elementele sale de bază".

Deci sublocotenentul Pantazi, ne spune că Unirea Principatelor, **a fost faurită în anul 1856!** Şi eu bietul de mine, învătasem în scoala primară că Unirea Principatelor s'a făcut **în anul 1859!** E o **micuţă** greşală de 3 ani, dar această **micuţă** greşală, nu poate fi iertată unui om care a scris o carte în două volume şi a dat lecţii de istorie, comuniştilor lui Nicolae Ceauşescu. După cum se vede, această **micuţă** greşală se repetă la distanţă de câteva rânduri, deci nu poate fi vorba de o greşală de tipar.

Greşelile de tipar le fac nişte oameni, care din tipăritul cărţilor, şi au făcut o meserie şi în orice meserie, greşelile sunt admise. Dar această greşală, nu a fost făcută de un om de meserie, ci de însuşi sublocotenentul Pantazi, care ne spune că compoziţia (culesul), la acest ziar, se face de însuşi directorul ziarului. E lăudabil că sublocotenentul Pantazi a învăţat o nouă meserie —ca şi Petru cel Mare—, dar din aceasta reiese că Pantazi **nu a ştiut, nu ştie,** că Unirea Principatelor a fost făcută în anul 1859 şi nu în anul 1856, greşală care dacă ar fi fost făcută de un om a cărui meserie e tipăritul cărţilor, ar fi normală, dar nu poate fi trecută, cu vederea nu poate fi iertată unui om care a dat lecţii de istorie comuniştilor!

Dar acum se iveşte altăceva, mai grav: Domnul Macri, care a făcut recenzia, nu a citit cartea lui Pantazi, **ci numai a răsfoit-o!** Căci dacă ar fi citit-o, nu ar fi făcut o greşală care **nu poate** fi iertată. Această greşală e atât de mare, **încât sare în ochii** celui ce citeşte cartea, în ochii celui care a făcut patru clase primare!

Dar precum se vede, recenzia, aproape toate recenziile, în exilul nostru, se fac de oameni care consideră că a face o recenzie, este lucrul cel mai uşor din lume.

N.S.G.

REDACTIONALE

După câteva luni de suferinţe grele într'un spital din Madrid, provocate de cei —80 de ani— acumulaţi pe spatele meu, bunul Dumnezeu mi-a ajutat să-mi recapăt forţele necesare pentru a duce mai departe activitatea editurii şi revistei Carpaţii, cum v'o dovedesc, dragi sprijinitori şi cititori, cu Nrul 62/63 pe care-l primiţi.

Viitorul incert al Europei şi al Ţării noastre, la suferinţele căreia, se adaugă ameninţările din umbră ale vecinilor unguri, care pândesc la răspântia istoriei vitrege creată de finalul celui de al doilea război mondial, pentru a ne lovi din nou, ne obligă, şi pe cei de acasă ca şi pe cei din exil, să fim vigilenţi, să răspundem dârz insinuărilor lor istorice, mincinoase şi perfide, pentru a evita repetarea vreunui Diktat internaţional, impus de interese streine pe bază de false informaţii.

Pentru a putea fi continuu pe baricade, nu precupeţiţi sprijinul material pe care ni l'aţi oferit generos totdeauna, reînnoiţi abonamentele şi determinaţi şi pe alţii să se aboneze, comunicaţi schimbările de adrese, complectate cu toate datele cerute de poştele de azi, cod, sector etc. Efortul e neceser, nu pentru noi personal, ci pentru lupta pe care o ducem de 38 de ani în exil, care fără obolul vostru ar lâncezii.

Tuturor calde şi bune salutari româneşti. T P

CITITI SI RASPANDITI SCRISUL ROMANESC IN EXIL

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL

Director-Proprietar:

TRAIAN POPESCU
APARE ODATA LA DOUA LUNI

Sub Ingrijirea Unui Comitet de Redacţie

★

Redacţia şi Adminisratia:

Calle Conde de Peñalver, 82, 4º
Teléf. 402 11 01 - 28006 Madrid

Correspondenta:

Apartado 9.283 - MADRID (España)

★

Abonamente:

Anual ..... 30 $ USA
De susţinere ..... 60 $ USA
Expedierea Avion plus ... 10 $ USA

EDITURA CARPATII ANUNTA

GUVERNUL DELA VIENA, de F. Bradescu ..... 20 $ USA
CORNELIU ZELEA CODREANU EROU NEO COSMOGON, de F. Bradescu 12 $ USA
ISTORIA POLITICA ŞI MILITARA A RASBOIULUI ROMANIEI CONTRA UNIUNII SOVIETICE, de G-ral Platon Chirnoagă ediţia 2-a revizuită şi adăugită, format mare 365 de pagini ..... 25 $ USA
PARASUTATI IN ROMÂNIA VÂNDUTĂ. AMINTIRI DIN REZISTENTA ROMANA 1944-1948, de Prof. Filon Verca, cca 450 Pagini vol. I ..... 25 $ USA
IN SECOLUL LUMINILOR STINSE, de Radu Budişteanu ..... 10 $ USA
AU SIECLE DES LUMIERES ETEINTES, de Radu Budişteanu ..... 10 $ USA
AMINTIRI DIN COPILARIE, de Ion Creangă ..... 10 $ USA
HAIDUCUL, de Bucura Dumbravă ..... 10 $ USA
LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, premier volume ..... 15 $ USA
DACIA, de Vasile Parvan ..... 10 $ USA
PRECURSORI, de Octavian Goga ..... 10 $ USA
ISTORIA PARTIDELOR, NATIONAL, TARANESC ŞI NATIONAL TARANESC, de Pamfil Seicaru, vol. I, II ..... 15 $ USA
KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil şeicaru ..... 10 $ USA
STEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de Prof. Alexandru Boldur ..... 10 $ USA
ISTORIA DACIEI ŞI CONTINUITATEA DACOROMANA, de General Platon Chirnoagă ..... 10 $ USA
LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu ..... 10 $ USA
POVESTI FARA TARA, nuvele, de Faust Bradescu, N. Novac şi N.S. Govora 10 $ USA
UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Şeicaru ..... 10 $ USA
DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, rustică. Legat pânză ..... 10 $ USA
MOTA ŞI MARIN, DOUAZECI ŞI CINCI DE ANI DE LA MOARTE, de Praty Soutzo, Marqués de Nantouillet, Blas Piñar, Gr. Manoilescu ..... 10 $ USA
DUMNEZEU S'A NASCUT IN EXIL, de Vintila Horia ..... 12 $ USA
RELATIILE ROMANO-RUSE, de N.S. Fovora, vol. I şi II ..... 20 $ USA
LA GARDE DE FER ET LA TERRORISME, par Faust Bradescu ..... 10 $ USA
RASCOALA, de Liviu Rebreanu, 2 vol. ..... 15 $ USA

Sub tipar:
VIFORNITA COMUNISTA, de Nelu Popescu
LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, deuxieme volume.
RELATIILE ROMANO-RUSE, de N.S. Govora, Vol. III.